

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน
สู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

THE SCHOOL ADMINISTRATORS' ROLES ON LEARNER
CHARACTERISTIC DEVELOPMENT TOWARD WORLD-CLASS
STANDARD SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 4 PATHUMTHANI PROVINCE

พงษ์อิตรา ประหยัดทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน
สู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

พงษ์อิศรา ประหยัดทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน
สู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

The School Administrators' Roles on Learner Characteristic Development
toward World-Class Standard School under the Secondary Educational
Service Area Office 4 Pathumthani Province

ชื่อ - นามสกุล

นายพงษ์อิศรา ประหยัดทรัพย์

สาขาวิชา

เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์, ปร.ค.

ปีการศึกษา

2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ค.)


.....กรรมการ

(อาจารย์อนันต์ เตียวต้อย, ปร.ค.)



.....กรรมการ

(อาจารย์ต้องลักษณ์ บุญธรรม, ปร.ค.)


.....กรรมการ

(อาจารย์พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์, ปร.ค.)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์


.....คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุทธิพร บุญส่ง, ศษ.ค.)

วันที่ 13 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี
ชื่อ - นามสกุล	นายพงษ์อัสรา ประหยัดทรัพย์
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์, ปร.ค.
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล และ 4) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 265 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดที่เป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็น แบบมาตรวัดประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุดโดยภาพรวมและรายด้าน 2) การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล อยู่ในระดับมากที่สุดโดยรวมและรายด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐาน สากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน โรงเรียนมาตรฐานสากล

Thesis Title	The School Administrators' Roles on Learner Characteristic Development toward World-Class Standard School under the Secondary Educational Service Area Office 4 Pathumthani Province
Name - Surname	Mr. Pongidsara Prayartsub
Program	Educational Administration of Technology
Thesis Advisor	Mrs. Porntip Suriyachaivatana, Ph.D.
Academic Year	2014

ABSTRACT

This research aimed to study 1) the level of the school administrators' roles, 2) the level of the learner characteristic development toward World-Class Standard School, 3) the relationship between the school administrators' roles and the learner characteristic development toward World-Class Standard School, and 4) the effect of the school administrators' roles on the learner characteristic development toward World-Class Standard School under the Secondary Educational Service Area Office 4 Pathumthani province.

The sample in this study was composed of 265 teachers in World-Class Standard Schools under the Secondary Educational Service Area Office 4 Pathumthani province. The research instrument used for collecting data was Likert five-point scale questionnaires. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient to determine the relationship.

The results showed that 1) the school administrators' roles as a whole and on all aspects was at the high level, 2) the learner characteristic development toward World-Class Standard School as a whole and on all aspects was at the high level, 3) the relationship between the school administrators' roles and the learner characteristic development toward World-Class Standard School was at .01 level of significance, and 4) the effect of school administrators' roles on the learner characteristic development toward World-Class Standard School under the Secondary Educational Service Area Office 4 Pathumthani province was at .05 level of significance.

Keywords: school administrators' roles, the learner characteristic development, World-Class Standard Schools

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างสูงจาก ดร.พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจผลงาน ให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมทั้งให้ความช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และเติมเต็มให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.สุทธิพร บุญส่ง ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.อนันต์ เตียวต้อย และ ดร.ต้องลักษณ์ บุญธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าพิจารณา วิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการทำวิจัยกระทั่งวิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.รุ่งอรุณ รั้งรองรัตน์ ผศ.ดร.ประนอม พันธุ์ไสว อาจารย์ สุกัญญา บุญศรี อาจารย์ชัยอนันต์ มั่นคง และ ดร.สุภาวดี วงษ์สกุล ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่ให้ความ อนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้คำแนะนำเกี่ยวกับผลของการวิเคราะห์ข้อมูลและ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา บ่มเพาะจนผู้วิจัย สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยจนสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้ง ขอขอบพระคุณคุณครูทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้รับ ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์

นอกเหนือจากนี้ ขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัย ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ร่วมเป็นส่วน หนึ่งของผลสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนเพื่อน พี่น้องร่วมรุ่น สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีทุกท่าน และนางจุรี ประหยัดทรัพย์ ที่ให้การ ช่วยเหลือ ห่วงใย และคอยเป็นกำลังใจอันสำคัญให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พงษ์อิสรา ประหยัดทรัพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(12)
บทที่ 1 บทนำ.....	13
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	13
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	18
1.3 คำถามของการวิจัย.....	19
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	19
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	20
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	21
1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	23
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	23
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา.....	24
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล.....	57
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ โรงเรียนมาตรฐานสากล.....	71
2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4.....	96
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	98
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	107
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	107
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	108
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	111
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	112

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	113
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	114
4.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	115
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน มาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี.....	117
4.3 การวิเคราะห์การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี.....	124
4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการ พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี.....	130
4.5 การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพัฒนาคุณลักษณะ ของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี.....	137
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	141
5.1 วัตถุประสงค์การวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย.....	141
5.2 สรุปผลการวิจัย.....	142
5.3 อภิปรายผล.....	146
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	156
บรรณานุกรม.....	158
ภาคผนวก.....	167
ภาคผนวก ก.รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย.....	168
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	170
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	177
ภาคผนวก ง. ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC).....	187
ประวัติผู้เขียน.....	192

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 คุณลักษณะของผู้เรียนที่มีศักยภาพเป็นพลโลก.....	64
ตารางที่ 2.2 อำนาจ 3 ประการของผู้นำ.....	66
ตารางที่ 2.3 ขั้นตอนเตรียมการจัดทำแผนกลยุทธ์.....	80
ตารางที่ 2.4 การจัดการเรียนการสอนสาระสากลการจัดการเรียนการสอนสาระสากล.....	98
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	108
ตารางที่ 1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	117
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน มาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม.....	118
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน มาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X ₁).....	119
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน มาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน (X ₂).....	121
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียน มาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา (X ₃).....	122
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียน มาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม.....	124
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียน มาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านเป็นเลิศวิชาการ (Y ₁).....	125

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y ₂).....	126
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านลำนำทางความคิด (Y ₃).....	127
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ (Y ₄).....	128
ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Y ₅).....	129
ตารางที่ 4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการ พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม.....	130
ตารางที่ 4.13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการ กับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านเป็นเลิศวิชาการ (Y ₁).....	131
ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการ พัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y ₂).....	132

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา กับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านด้านน้ำทางความคิด (Y_3).....	133
ตารางที่ 4.16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา กับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ (Y_4).....	134
ตารางที่ 4.17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา กับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Y_5).....	135
ตารางที่ 4.18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา กับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี.....	136
ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียน มาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี.....	137
ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปร เกณฑ์ เพื่อหาตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะ ผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอย พหุคูณแบบขั้นตอน.....	138

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนตามบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี.....	139



สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	23
ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีระบบสังคม (Social System Theory) ของ Getzels and Guba.....	33
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการดำเนินงาน โรงเรียนมาตรฐานสากล.....	66
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล.....	68
ภาพที่ 2.4 การจัดการเรียนการสอนสาระสากล.....	69
ภาพที่ 2.5 เกณฑ์เพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ.....	72
ภาพที่ 2.6 องค์กรประกอบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA).....	73
ภาพที่ 2.7 องค์กรประกอบของการวางแผนกลยุทธ์.....	82
ภาพที่ 2.8 กรอบความคิดของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา.....	95



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการเมือง สังคม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสารและการคมนาคม ทำให้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัยเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างเร่งรีบ มุ่งให้ประชากรของประเทศมีลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ร่วมมือกันเสริมสร้างชุมชน สังคมและประเทศชาติ กระบวนการทางการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถเข้าสู่การแข่งขันกับนานาชาติได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้อย่างชัดเจนให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คู่ครองสิทธิ สร้างความเสมอภาค ให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ไม่น้อยกว่า 12 ปี และให้โอกาสแก่ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นับเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาของประเทศที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์นั้น ในมาตรา 22 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ”

การพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาของชาติมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บังคับบัญชาดูแลควบคุมการบริหารในโรงเรียนให้เป็นที่ไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา สามารถใช้ศิลปะหรือกระบวนการในการมีอิทธิพลเหนือผู้ปฏิบัติงานคนอื่นๆ ในโรงเรียนเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2542, น. 29) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพที่จะนำองค์การให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี นอกจากนี้การบริหารของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพยังส่งผลให้การใช้งบประมาณ เทคโนโลยี เวลา และคนในองค์การได้อย่างเหมาะสมกับผลผลิตที่ได้ ดังข้อความตอนหนึ่งในเอกสารคู่มือส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิဒินุคคด กระทรวงศึกษาธิการ มีใจความว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง สัดส่วนระหว่างผลผลิตกับตัวป้อนเข้า ถ้าใส่ตัวป้อนเข้าไปมากแต่ผลผลิตออกมาน้อยแสดงว่า หน่วยงานหรือ

องค์กรนั้น มีประสิทธิภาพการบริหารต่ำ โดยทั่วไปตัวป้อนเข้าของหน่วยงาน องค์กร หรือสถานศึกษา คือ เงิน เทคโนโลยี คนและเวลาในการทำงาน ถ้าสิ่งเหล่านี้ถูกป้อนเข้าสู่ระบบมากแต่ผลผลิตต่ำหรือออกมาน้อย นั่นหมายถึง การมีประสิทธิภาพของผู้บริหารต่ำ ในทางตรงกันข้ามถ้าตัวป้อนเข้าของหน่วยงาน องค์กร หรือสถานศึกษา คือ เงิน เทคโนโลยี คน และเวลาในการทำงานน้อยกว่าแต่ผลผลิตออกมามากกว่าหรือเท่ากัน การบริหารของผู้บริหารในหน่วยงานนี้มีประสิทธิภาพสูง จึงทำให้หน่วยงานราชการ เอกชน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องร่วมมือกันดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพประสิทธิผลของงานและขององค์กร ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ว่า คุณภาพและความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา หากผู้บริหารเป็นเช่นไรสถานศึกษาก็มักเป็นเช่นนั้น ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาสนใจเรื่องอะไร หรือเห็นอะไรมีความสำคัญก็จะส่งเสริม ทำให้สถานศึกษามีความเด่นด้านนั้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ดุค, เคลนดินิน และ คอนเนลลี (Duke, 1986, Clandinin & Connelly, 1995 อ้างถึงใน นกนต ธรรมบวร, 2542, น. 76) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างยิ่งเพราะหากผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ความมุ่งมั่น เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว ก็จะแสดงบทบาทให้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ในที่สุดการปฏิรูปการเรียนรู้ก็จะประสบความสำเร็จ แต่ในช่วงเวลาที่ผ่านมา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษายังให้ความสำคัญต่อการแสดงบทบาทในการจัดการปฏิรูปการเรียนรู้น้อย นั่นคือไม่สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ขาดความรู้ความสามารถ ไม่อาจให้การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน ไม่ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถของครู ไม่สามารถให้คำปรึกษาแนะนำหรือสนับสนุนทรัพยากรการบริหารให้สอดคล้องกับการจัดการเรียน (ลัทธริมา สุวรรณ, 2548, บทคัดย่อ)

การบริหารงาน หรือการดำเนินงานในองค์กรทุกองค์กรสิ่งที่มีความจำเป็นและเป็นองค์ประกอบสำคัญนั้นมีสองส่วน คือ การบริหารงาน และการบริหารคน องค์กรทุกประเภทต้องมีองค์ประกอบด้านงาน ได้แก่ ภารกิจที่ต้องกระทำตามวัตถุประสงค์ขององค์กร การจัดระบบงาน เพื่อให้สามารถกระทำภารกิจได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจะประกอบภารกิจได้ตามเป้าหมายขององค์กรนั้นจะต้องมีรูปแบบการดำเนินงานของคนในองค์กร ซึ่งจะแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์และลักษณะของภารกิจขององค์กร เช่น ในด้านการจัดการศึกษานั้นองค์กรที่จัดขึ้นจะจัดในรูปของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย สถาบัน และมหาวิทยาลัย เป็นต้น

การบริหารงานในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีมาน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความจำเป็นเบื้องต้น คือ ตัวผู้บริหารที่เป็นคนกำหนดทิศทางของการบริหารงานต่างๆ โดยใช้ทรัพยากร ที่ทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ซึ่งนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ

การบริหารเป็นกลไกในการขับเคลื่อนองค์กรให้ดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย แต่จะบริหารอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภพนั้น ผู้บริหารจึงเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดเพราะเป็นผู้กำหนดทิศทางในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์รอบรู้ เป็นที่พึ่งทางวิชาการแก่ผู้ได้บังคับบัญชาได้ เช่น ส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์รอบด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำทลายความสามารถของผู้บริหาร คือ ทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดสารสนเทศ (Information) ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมาย (สมศักดิ์ สมมาคุณ, 2552, น. 3)

หน้าที่การบริหารที่สำคัญของผู้บริหารอีกสิ่งหนึ่ง ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร ซึ่งจัดว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารและครูอาจารย์ทุกคนที่ต้องพัฒนาตัวเองให้มีศักยภาพทันตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี (ทรงธรรม ทองประทุม, 2549, น. 3) การพัฒนาครูหรือบุคลากรเป็นกระบวนการเพิ่มพูนคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งการพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่จะเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านต่างๆ มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ ทักษะ และวิธีการในการทำงานเพื่อให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาบุคลากรต้องกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อสนองความต้องการของผู้ปฏิบัติงานที่ปรารถนาจะได้รับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานนั้น และที่สำคัญคือ วิทยาการหรือเทคนิคต่างๆ มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว จึงต้องมีการพัฒนาบุคลากรให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม(วิภาพร บุตรสอน, 2554, น. 2) โดยกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ได้มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาบนฐานความคิดสมรรถนะ (Competency) ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เครื่องมือต่างๆ เพื่อให้ผู้บริหารและครูนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น (ชัชรินทร์ ชวนวัน, 2553)

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร ทำให้ประเทศต่างๆ ไม่สามารถอยู่โดยลำพังต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความร่วมมือใน

การปฏิบัติการกิจและแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกันมากขึ้น สังคมโลกเกิดการตื่นไหวระหว่างวัฒนธรรมมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. A7) การติดต่อสื่อสารเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว ทำให้สังคมโลกเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร เช่นเดียวกับคนที่ต้องคิด วิเคราะห์ แยกแยะ และเร่งรีบในการตัดสินใจ เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น จึงเป็นเหตุที่นำไปสู่สภาพการณ์ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ นอกจากนั้น สภาพปัญหาที่คนทั่วโลกต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์ร่วมกันในเรื่องของความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อมวลมนุษยชาติ สอดคล้องให้เห็นถึงแนวโน้มว่า คนยุคใหม่จะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอันหลากหลายเป็นสัญญาณเตือนว่า โลกในอนาคตจะมีปรากฏการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นเกินกว่าจะคาดคิดถึง จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา ความจำเป็นที่ต้องเตรียมคนรุ่นใหม่ที่มีทักษะและความสามารถในการปรับตัวให้มีคุณลักษณะสำคัญในการดำรงชีวิตในโลกยุคใหม่ได้อย่างรู้เท่าทัน และคุณภาพของการจัดการศึกษาจึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งที่แสดงถึงศักยภาพในการแข่งขันของแต่ละประเทศด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 1) เพราะการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบการพัฒนาประเทศซึ่งต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบอื่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น. A1) และการจัดการศึกษาของสถาบัน การศึกษามีการแข่งขันด้านคุณภาพมากขึ้น หลักสูตรการเรียนการสอนต้องปรับให้มีความเป็นสากล เพราะการเชื่อมโยงด้านการค้าและการลงทุน ทำให้ตลาดแรงงานในอนาคตต้องการคนที่มีศักยภาพในหลายด้าน โรงเรียนต้องหาภาคีเครือข่ายในการจัดหลักสูตรนานาชาติ หลักสูตรสมทบ หรือหลักสูตรร่วมกับสถาบันต่างประเทศ เพื่อความเป็นสากลของการศึกษา ความสำคัญและความจำเป็นของภาษาสากล ทั้งนี้ก็เพื่อความได้เปรียบในการติดต่อสื่อสาร การเจรจาต่อรองในสังคมโลก ตลอดจนการประกอบอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 2) ส่งผลให้การจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นต้องมีความเป็นพลวัต ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

จากเหตุดังกล่าว ประเทศไทยได้รับผลกระทบอันเกิดจากเปลี่ยนแปลงดังที่กล่าวมา เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เหมาะสมชัดเจนทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทักษะกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 2) ทั้งนี้เพื่อเพิ่มศักยภาพการจัดการศึกษาไทยให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในเวทีโลกในยุคนศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมาย คือ 1) โรงเรียนต้องเป็นหน่วยบริการทางการศึกษาในมิติที่กว้างขึ้น 2) หลักสูตรการเรียนการสอนต้องมีความเป็นสากลขึ้น 3) ต้องมีการพัฒนาทักษะการคิดมากขึ้น 4) ต้องมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น และ 5) การสอนภาษาต่างประเทศต้องมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น. 4-5) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล รักความเป็นไทย มีทักษะในการคิด มีทักษะในการแก้ปัญหา มีทักษะด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสารและมีทักษะชีวิต และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ ในระดับที่ไม่ต่ำกว่าผู้เรียนของนานาชาติประเทศ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน เป็นการเพิ่มขีดความสามารถให้คนไทยก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าของโลก และมีศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น. 6)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เล็งเห็นความจำเป็นอย่างรีบด่วนที่จะต้องเร่งหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาทักษะและความสามารถต่างๆ ดังกล่าวให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อให้เป็นพื้นฐานที่จะเติบโตเป็นคนไทยที่มีความคิดเป็นสากล มีความสามารถในการร่วมมือทำงานและแข่งขันกับนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้ประเทศไทยดำรงอยู่ในเวทีระดับนานาชาติได้อย่างรู้เท่าทัน สมศักดิ์ศรี เคียงบ่าเคียงไหล่ ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสงบ สันติ ถ้อยทีถ้อยอาศัยและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น. 8)

โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School : W-CSS) จึงเป็นนวัตกรรมจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วนในการยกระดับการจัดการศึกษาของไทยให้มีคุณภาพเทียบเท่าสากล โดยมุ่งหวังที่จะให้โรงเรียนได้พัฒนาต่อยอดคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นพลโลก มีศักยภาพทัดเทียมกับนานาชาติประเทศ เป็นเยาวชนไทยรุ่นใหม่ เป็นผู้ที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการ สามารถสื่อสารได้สองภาษา ล้ำหน้าในทางความคิด สามารถผลิตงานได้อย่างสร้างสรรค์ และมีจิตร่วมรับผิดชอบต่อสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 4) โดยได้เริ่มดำเนินการนำร่อง จำนวน 500 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2553 และปรับเพิ่มขึ้นอีก 150

โรงเรียน ในวันที่ 13 กันยายน 2555 รวมเป็น 650 โรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) 2) ยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World-Class Standard) และ 3) ยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 3) ซึ่งความสำเร็จของการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลนั้น เกิดจากการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World-Class Standard Curriculum and Instruction) และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 6)

จากมาตรการเร่งด่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี มีโรงเรียนที่ได้รับการยกระดับเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 8 โรงเรียน ซึ่งต้องดำเนินการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนมาตรฐานสากล ผู้วิจัยเห็นว่ามีการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวนี้ค่อนข้างน้อย และโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นแนวคิดใหม่ในการบริหารจัดการศึกษาในประเทศไทย เพิ่งเริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2553 ทั้งยังสอดคล้องกับพันธกิจและเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 ที่มุ่งสร้างโรงเรียนในสังกัดให้เป็นโรงเรียนชั้นนำที่มีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4, 2555) จึงนับว่าเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่ผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดได้ให้ความสนใจ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยจะทำให้ได้ทราบข้อมูลถึงสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อยกระดับขีดความสามารถและมาตรฐานการทำงานของตน ของส่วนรวม และเมื่อปฏิบัติกันทั่วทั้งโรงเรียนก็จะทำให้การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์นั้นประสบความสำเร็จ สามารถยกระดับคุณภาพของโรงเรียนให้ได้รับการยอมรับในระดับมาตรฐานโลก และส่งผลให้โรงเรียนผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพและมีศักยภาพเทียบเคียงผู้เรียนในระดับสากล อันจะเกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติสูงสุดสืบไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

1.2.2 เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ดังนี้

1.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาจาก ประทวน บุญรักษา (2555) จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร 2) บทบาทความเป็นนักประสานงาน และ 3) บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล มี 5 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 5) ได้แก่ 1) เป็นเลิศทางวิชาการ 2) สื่อสารสองภาษา 3) ล้ำหน้าทางความคิด 4) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และ 5) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

1.5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 8 โรงเรียน รวม 829 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4, 2556)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้ขนาดกลุ่มจากตารางสำเร็จของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วน 0.32 ของประชากรเป้าหมาย 8 โรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดที่เป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก

1.5.2 วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ซึ่งจะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานของกลุ่มประชากร และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความเที่ยงตรง (Validity Value) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ค่าประสิทธิสหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การแสดงออกหรือพฤติกรรมหรือปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามเกณฑ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ทฤษฎีจากแนวคิดของนักทฤษฎีหลายท่าน สรุปออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร บทบาทความเป็นนักประสานงาน และบทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา

1.6.1.1 บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง วางแผนกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งสนับสนุนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพแก่บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านวิชาการ แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการให้บริการด้านการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และสนับสนุนครู บุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงของโลก

1.6.1.2 บทบาทความเป็นนักประสานงาน หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน บุคคลและหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน พร้อมทั้งให้ความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เพื่อการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งสร้างความเชื่อมั่นและให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีม และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างการมีส่วนร่วมมากขึ้น

1.6.1.3 บทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของโรงเรียน โดยส่งเสริมการประเมินภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้กระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบ ให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา โดยส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียนของครูและทีมงาน รวมทั้งผู้บริหารเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ องค์กรความรู้ใหม่ๆ เพื่อให้สถานศึกษาทันต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งในและต่างประเทศ สอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

1.6.2 การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล หมายถึง คุณลักษณะผู้เรียนที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นคุณลักษณะผู้เรียนของโรงเรียนชั้นนำหรือโรงเรียนมาตรฐานสากล (World Class Standard School : WCSS) โรงเรียนที่มีศักยภาพและความพร้อมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มี

ศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Learner Profile) เทียบเคียงมาตรฐานในระดับสากล ดังนี้

1.6.2.1 เป็นเลิศวิชาการ หมายถึง ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ผ่านการประเมินระดับชาติอยู่ในระดับดี เป็นที่ยอมรับจากสถาบันนานาชาติ มีความสามารถเฉพาะทางเป็นที่ประจักษ์ สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจนถึงระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศในอัตราที่สูงขึ้น มีผลการเรียนที่สามารถถ่ายโอนกับสถานศึกษาระดับต่างๆ ในนานาชาติได้

1.6.2.2 สื่อสาร 2 ภาษา หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์ ใช้ภาษาสื่อสารได้ดีทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ มีความสามารถเป็นที่ยอมรับจากสถาบันทางภาษาต่างๆ

1.6.2.3 ล้ำหน้าทางความคิด หมายถึง ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ สร้างสรรค์ มีเหตุผล รู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า กำนานเสนอความคิดที่สร้างสรรค์และแตกต่าง สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี

1.6.2.4 ผลงานอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง ผู้เรียนสามารถประเมิน แสวงหา สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีผลงานการประดิษฐ์คิดค้น สร้างสรรค์งาน ออกแบบผลงานเข้าแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติ ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ สื่อสาร นำเสนอ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนผลงานได้อย่างกว้างขวาง

1.6.2.5 ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก หมายถึง ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ในสถานการณ์ของโลก สามารถเรียนรู้และจัดการกับความซับซ้อน และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของไทยและของนานาชาติ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นพลเมืองดี ปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอุดมการณ์ประชาธิปไตยสังคมไทยและสังคมโลก

1.6.3 โรงเรียนมาตรฐานสากล หมายถึง โรงเรียนที่ถูกพัฒนายกระดับคุณภาพจัดการเรียนการสอนและการจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นมาตรฐานสากล โดยภาพรวมคุณลักษณะที่พึงประสงค์พื้นฐานของทั้งสองมาตรฐานเหมือนกัน คือ การจัดการศึกษาให้คนในชาติเป็นคน เก่ง คนดี และ มีความสุข ตามปฏิญญาว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO

1.6.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี หมายถึง องค์กรที่เป็นองค์กรธรรมาภิบาลที่ทันสมัย พร้อมยกระดับคุณภาพการมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย และจัดการศึกษาสนองนโยบายโรงเรียนมาตรฐานสากล มุ่งสู่มัธยมเชิงปฏิบัติ การ เพื่อการประกอบอาชีพการมีงานทำ ตามศักยภาพความพร้อมของโรงเรียน

และผู้เรียน เพื่อเตรียมประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมดรวม 21 โรงเรียน

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาจาก ประทวน บุญรักษา (2555) จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร 2) บทบาทความเป็นนักประสานงาน และ 3) บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา และศึกษาคุณลักษณะผู้เรียนต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) 5 ประการ ได้แก่ 1) เป็นเลิศทางวิชาการ 2) สื่อสารสองภาษา 3) ล้ำหน้าทางความคิด 4) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และ 5) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ดังภาพที่ 1.1



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.8.1 ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจและทบทวนผลการดำเนินการของโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

1.8.2 ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ให้มีรูปแบบการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของบทบาท

2.1.2 ทฤษฎีบทบาท

2.1.3 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

2.2.1 ลักษณะของโรงเรียนมาตรฐานสากล

2.2.2 จุดมุ่งหมายและทิศทางในการดำเนินการของโรงเรียนมาตรฐานสากล

2.2.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จโรงเรียนมาตรฐานสากล

2.2.4 คุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล

2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหาร ผู้นำ ผู้จัดการองค์กร หัวหน้างาน ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานขนาดเล็กหรือหน่วยงานขนาดใหญ่ หน่วยงานราชการหรือภาคเอกชนก็ตาม ย่อมมีบทบาทที่เป็นผลต่อความสำเร็จหรือประสิทธิภาพของงานเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งการจัดองค์กรแม้จะไม่เรียบร้อยไม่ถูกต้องอยู่บ้าง ก็อาจมีผลงานสูงได้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะที่ดี แต่ถ้าคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการนำของผู้บริหารไม่ดี แม้การจัดองค์กรจะถูกต้องหรือดีเพียงใด ผลงานที่เกิดขึ้นของหน่วยงานนั้นๆ ย่อมสมบูรณ์

ได้ยาก ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติและพฤติกรรมในการนำที่ถูกต้องเหมาะสม เพราะความสำเร็จของงานทุกด้านขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารหรือผู้นำ ซึ่งจะวินิจฉัยสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพ

2.1.1 ความหมายของบทบาท

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, น. 602) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า หมายถึง การกระทำตามหน้าที่ ที่กำหนดไว้

กนกวรรณ เพียงเกต (2541, น. 22) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลที่แสดงออกตามสถานภาพที่ดำรงอยู่ บทบาทที่แสดงออกนี้ถูกกำหนดโดยความคาดหวังของสังคมอย่างชัดเจนภายใต้วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมว่าจะประพฤติปฏิบัติอย่างไร ถ้าสถานภาพเปลี่ยนแปลงไปบทบาทก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วยและการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ที่เกิดขึ้นภายในสังคมทำให้บุคคลแต่ละคนต้องมีบทบาทเพิ่มขึ้น (Role - Set) ดังนั้นถ้าสมาชิกในสังคมทุกคนแสดงบทบาทได้ดังที่สังคมคาดหวังเอาไว้ สังคมนั้นๆ ก็จะเป็นระเบียบไม่สับสนวุ่นวาย

ชไมพร สมบัติยานุชิต (2541, น. 16) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลกระทำตามตำแหน่งหน้าที่และสถานภาพ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันระหว่างพฤติกรรมของตนเองกับตำแหน่งทางสังคมและหากสถานภาพเปลี่ยนแปลงไปบทบาทก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ธนิดา รัตนพันธ์ (2555, น. 14) กล่าวว่า บทบาท คือ พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของบุคคลตามอำนาจหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งการกระทำหรือการปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับสภาพเป็นอยู่ของบุคคลและความคาดหวังของสังคม โดยบทบาทนั้นจะมีการกำหนดเอาไว้อย่างชัดเจน หากสภาพของบุคคลเปลี่ยนไปบทบาทที่มีอยู่ก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ยิ่งบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับสังคมมากเท่าใดบทบาทก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้น

บุญตา ไล่เลิศ (2550, น. 12) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพของตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งที่บุคคลได้รับ ต้องมีบทบาทหน้าที่ที่ความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ตามบทบาทของตำแหน่งนั้นและคล้อยตามความมุ่งหวังของสังคม

สุพัตรา สุภาพ (2540, น. 30) ได้ให้ความหมายของคำว่า บทบาท (Role) คือ การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ (ตำแหน่ง) เช่น มีตำแหน่งเป็นพ่อบทบาท คือ ต้องเลี้ยงดูลูก เป็นครูบทบาท คือ สั่งสอนอบรมนักเรียนให้ดี เป็นคนใช้บทบาท คือ ปฏิบัติตามหมอสั่ง

อาคม วัดไชยสง (2547, น. 71) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่ผู้ครองตำแหน่งควรประพฤติปฏิบัติ เช่น ผู้บริหาร รองผู้บริหาร ครูอาจารย์ คณงาน ภารโรง

ก็จะแสดงบทบาทไปตามที่ตำแหน่งดังกล่าวต้องกระทำ โดยทั่วไปบทบาทจะต้องมาพร้อมกับหน้าที่ และตำแหน่ง

วินิจ เกตุขำ และ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2544, น. 41) ได้นิยาม บทบาทไว้ว่า การแสดงออกของบุคคลในด้านที่เกี่ยวกับคำพูดลักษณะท่าทางการตอบสนองกิริยาต่างๆ เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่า ตนกำลังทำหน้าที่อะไร มีต่อเจ้าของตำแหน่งหรือฐานะทางสังคมอย่างไร จึงอาจกล่าวได้ว่า “บทบาท” ก็คือ การแสดงออกถึงฐานะตำแหน่งหน้าที่ของแต่ละคนในสังคม

โอเวนส์ (Owens, 1970, p. 54) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาท หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลตามความคาดหวังของผู้อื่น ซึ่งแตกต่างกันไปตามความคาดหวังและความคิดที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับการรับรู้ของบุคคลผู้แสดงพฤติกรรมนั้น

บรูม และ เซลนิก (Broom & Selznick, 1977, p. 34-35) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ดังนี้

1. บทบาทที่กำหนดไว้หรือบทบาทตามอุดมคติ (The Socially Prescribed or Ideal Role) เป็นบทบาทตามอุดมคติที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งทางสังคมไว้

2. บทบาทที่ควรกระทำ (The Perceived Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลเชื่อว่าควรจะทำหน้าที่ของตำแหน่งนั้นๆ ซึ่งอาจจะไม่ตรงตามบทบาทที่กำหนดไว้ ไม่ตรงตามอุดมคติทุกประการและอาจแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลก็ได้

3. บทบาทที่กระทำจริง (The Performed Role) เป็นบทบาทที่แต่ละบุคคลได้กระทำไปจริง ตามความเชื่อ ความคาดหวัง ตลอดจนความกดดัน และ โอกาสที่จะกระทำในแต่ละสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

แมคโดนัลด์ และ สเชลเลนเบิร์ก (McDonald & Schellenberg, 1971, p. 3) ได้กล่าวถึงบทบาทในเชิงพฤติกรรมทางสังคมว่า บทบาท หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับพฤติกรรมที่สมาชิกในสังคมคาดหวังจะให้บุคคลนั้นประพฤติ

เลวิงสัน (Levingson, 1986, p. 6) ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการ คือ

1. บทบาท หมายถึง ปทัสถาน (Norms) ความคาดหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบและอื่นๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงตัวบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปถึงการบ่งชี้หน้าที่อันควรกระทำ

2. บทบาท หมายถึง ความเป็นไปของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งที่คิดและกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้นๆ

3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่สัมพันธ์กับ โครงสร้างทางสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แนวทางที่บุคคลพึงกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้นๆ

กู๊ด (Good, 1973) ได้ให้ความหมาย บทบาท ว่าหมายถึง

1. ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกของแต่ละบุคคลภายในกลุ่มที่กำหนด
2. แบบกระสวนพฤติกรรมของหน้าที่ที่คาดหวัง หรือหน้าที่ที่บุคคลต้องกระทำให้บรรลุผลสำเร็จภายใต้สภาพแวดล้อมที่ทางสังคมกำหนด

กิปสัน อิวานเซอร์วิช และ โดเนลลี (Gibson, Ivancovich & Donnelly, 1988, p. 292) กล่าวไว้ว่า บทบาท คือ แบบแผนของพฤติกรรมที่คาดหวังอย่างมีเหตุผลตามตำแหน่งที่กำหนดขึ้นในหน่วยงาน

มิเชล (Michael, 1988, p. 150) ได้กล่าวว่า บทบาท หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมที่คนคาดหวังว่าผู้ครองตำแหน่งในกลุ่มหรือในองค์กรจะต้องแสดงหรือปฏิบัติ

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของบุคคลตามอำนาจหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งการกระทำหรือการปฏิบัตินั้นจะขึ้นอยู่กับสภาพเป็นอยู่ของบุคคลและความคาดหวังของสังคม โดยบทบาทนั้นจะมีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน หากสภาพของบุคคลเปลี่ยนไปบทบาทที่มีอยู่ก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ยิ่งบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์กับสังคมมากเท่าใด บทบาทก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้นด้วย

2.1.2 ทฤษฎีบทบาท

ลินตัน (Linton อ้างถึงใน สุภา สกุลเงิน, 2545, น. 10, 14-15) เป็นนักมานุษยวิทยาคนแรกที่ใช้แนวคิดในเรื่องฐานะตำแหน่ง (Status) และบทบาท (Role) ของฐานะตำแหน่งนั้น ลินตันกล่าวไว้ว่า สังคมตั้งอยู่บนรากฐานของการปฏิบัติตอบโต้ของคนในสังคมนั้น (Reciprocal Behavior) ถ้าหากคนไม่มีการกระทำตอบโต้ แนวคิดในเรื่องฐานะตำแหน่งและบทบาทจะไม่เกิดขึ้น ลินตันเห็นว่าฐานะตำแหน่งเป็นนามธรรม หมายถึง ตำแหน่งต่างๆ ที่มีอยู่ในรูปแบบหนึ่ง (A Particular Pattern) ซึ่งจะเป็เครื่องที่กำหนดบทบาทของตำแหน่งนั้นๆ ได้ว่า จะมีภารกิจหน้าที่อย่างไร เพราะฉะนั้นตำแหน่งจึงเป็นสิ่งที่คู่กับบทบาท นอกจากนั้นลินตันยังได้จำแนกชนิดของฐานะตำแหน่งออกเป็น 2 ชนิด

1. ฐานะตำแหน่งที่ได้มาโดยกำเนิด (Ascribed Status)
2. ฐานะตำแหน่งที่ได้มาโดยการกระทำ (Achieved Status)

การที่บุคคลจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทที่ถูกกำหนดไว้ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ

1. ลักษณะเฉพาะของสังคมหรือชุมชน

2. วัฒนธรรม ประเพณีและความปรารถนาของสังคมที่เกี่ยวข้อง

3. บุคลิกภาพและความจำเป็นของบทบาท

องค์ประกอบที่กล่าวมานี้จะทำให้บุคคลแสดงถึงบทบาทตามนิสัยสินธุ์หน้าที่ และตามสถานภาพของตน

ฮันท์ (Hunt, 1971, p. 6) กล่าวว่า บทบาทที่บุคคลแสดงออกสามารถแบ่งออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. บทบาทที่กำหนดโดยสังคม (Role Prescriptions) เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ว่าบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนั้นจะต้องทำอย่างไร เช่น สังคมกำหนดไว้ว่า ครูจะต้องทำหน้าที่สอน แพทย์ต้องทำหน้าที่เป็นผู้รักษาคนไข้

2. บทบาทที่กำหนดให้คนเป็นตัวอย่างของสังคม (Role Stereotypes) เช่น การแต่งกาย การพูดจา ความประพฤติของคนในสังคมย่อมบ่งถึงวัฒนธรรมและสังคมของคนนั้น

3. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role Expectations) เป็นบทบาทที่ผู้อื่นคาดหวังไว้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งนั้นจะปฏิบัติอย่างไร เช่น ผู้ที่เป็นครูควรจะต้องมีความรู้ดี มีความประพฤติและมีคุณธรรมของการเป็นครูที่ดี

4. บทบาทที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์และหน้าที่ที่กำหนดไว้ (Role Enactment) เช่น ครูควรจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้าราชการพลเรือน

5. บทบาทที่ต้องปฏิบัติตามความคาดหวังของผู้ร่วมงาน (Counter Role Expectations) เช่น คนสองคนทำงานร่วมกันต่างก็มุ่งหวังว่าแต่ละคนจะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่โดยความเป็นจริงแล้วทั้งสองฝ่ายจะต้องดูความมุ่งหวังของฝ่ายตรงข้ามด้วยว่าต้องการจะให้ทำอย่างไร

เบอโล (Berlo, 1966, p. 153) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของบทบาทไว้ดังนี้

1. บทบาทที่ถูกกำหนดไว้ (Role Prescription) คือ บทบาทที่กำหนดไว้เป็นระเบียบอย่างชัดเจนว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นจะต้องทำอะไรบ้าง

2. บทบาทที่กระทำจริง (Role Description) คือ บทบาทที่บุคคลได้กระทำจริงเมื่ออยู่ในบทบาทนั้นๆ

3. บทบาทที่ถูกคาดหวัง (Role Expectation) คือ บทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นว่าบุคคลที่อยู่ในบทบาทนั้นๆ ควรกระทำอย่างไร

อัลพอร์ต (Allport, 1973, p. 181-184) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role Expectation) คือ บทบาทที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังที่กำหนดโดยกลุ่มสังคมและโดยสถานภาพที่บุคคลนั้นๆ ครองอยู่

2. การรับรู้บทบาท (Role Conception) คือ การที่บุคคลรับรู้ในบทบาทของตนเองว่าควรจะมีบทบาทอย่างไร และสามารถจะมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการรับรู้ที่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคลนั่นเอง โดยการรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

3. การยอมรับบทบาทของบุคคล (Role Acceptation) จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีความสอดคล้องของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ตนรับอยู่ การยอมรับบทบาทเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในบทบาท และการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้น ทั้งนี้ก็เพราะว่าบุคคลอาจไม่ได้ยินดียอมรับบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกจากสังคมให้รับตำแหน่งและมีบทบาทหน้าที่ที่ปฏิบัติตาม เพราะถ้าหากบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสียประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการ (Role Conflict) หรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งอยู่ก็พยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้น ไม่ยอมรับบทบาทนั้นๆ

4. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล (Role Performance) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง (Actual Role) ซึ่งอาจจะเป็นการแสดงบทบาทตามที่สังคมคาดหวังหรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้และตามความคาดหวังของตนเอง การที่บุคคลใดจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้น ๆ ของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้นอยู่ เนื่องจากความสอดคล้องกับบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและการรับรู้บทบาทของตนเอง

บรูซ และ โคเฮน (Bruce & Cohen, 1979, p. 36) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับบทบาทไว้ดังนี้ การที่สังคมได้กำหนดเฉพาะเจาะจงให้เราปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่งนั้น เรียกว่าเป็นบทบาทที่ถูกกำหนด (Prescribed Role) ถึงแม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่ถูกคาดหวังโดยผู้อื่นก็ยังคงยอมรับว่า จะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ ส่วนบทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา ความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้น อาจมีสาเหตุมาจาก

1. บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนของบทบาทที่ต้องการ (Lack of Understanding)
2. ความไม่เห็นด้วย (Can Not To Conform) หรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด

3. บุคคลไม่มีความสามารถ (Inability) ที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ธงชัย สันติวงษ์ (2542, น. 92-93) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการการแสดง
บทบาทของบรรดาสมาชิกภายในองค์กร สามารถกำหนดได้เป็น 4 ระยะ

1. ระยะที่ 1 เป็นระยะของการคาดหมายในบทบาท เมื่อคนเราเริ่มเข้ามาในองค์กร ก็
จะมีการได้ข้อมูลและข่าวสารจากองค์กร อาจโดยการปฐมนิเทศ การอบรม เพื่อให้คนๆ นั้นสามารถ
คาดหมายถึงบทบาทที่เขาต้องแสดงออกในองค์กร

2. ระยะที่ 2 เป็นระยะที่เป็นทางการ คนที่เข้ามาถูกกำหนดบทบาทที่จะต้องแสดงโดย
อาจกำหนดออกมาเป็นวัตถุประสงค์ ระเบียบวิธีปฏิบัติงาน กฎ ข้อบังคับ และเขาจะต้องแสดงบทบาท
ไปตามที่กำหนดเพื่อแลกกับผลตอบแทนซึ่งอาจจะเป็นทางด้านตัวเงิน หรือทางการได้รับการ
ส่งเสริมเลื่อนตำแหน่งหรือผลตอบแทนอื่นๆ

3. ระยะที่ 3 เป็นระยะของการเรียนในบทบาท เมื่อคนที่เข้ามาเริ่มปฏิบัติงานจะเริ่มมี
การเรียนรู้ในบทบาทที่เขาได้แสดงออกอย่างเป็นทางการ และในขณะเดียวกันการทำงานต้องม
ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานซึ่งเป็นการสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการความคาดหมายของผู้ร่วมงานที่ไม่
เป็นทางการที่มีต่อบทบาทของเขาก็มีส่วนสำคัญ เขาต้องพยายามที่จะปรับบทบาทของเขาให้สอดคล้องกับ
ความคาดหมายที่เป็นทางการจากองค์กรและความคาดหมายที่ไม่เป็นทางการจากผู้ร่วมงาน

4. ระยะที่ 4 ระยะของการคงอยู่หรือออกไปจากองค์กร เมื่อคนเข้าในองค์กรได้
ปฏิบัติงานมาจนถึงระยะนี้ เขาก็ทราบว่าเขาควรจะอยู่หรือลาออกไปจากองค์กร โดยอาศัยการเรียนรู้
จากบทบาทที่ผ่านมาในระยะที่ 3 เขาจะคงอยู่ต่อเมื่อบทบาทที่เขาแสดงอยู่สอดคล้องหรือเป็นไปตาม
ความคาดหมายขององค์กรและตามความคาดหมายที่ไม่เป็นทางการของผู้ร่วมงาน ถ้าหากบทบาทที่
เขาแสดงอยู่ไม่สอดคล้องหรือไม่เป็นไปตามความคาดหมายขององค์กรหรือตามความคาดหมายที่ไม่
เป็นทางการของผู้ร่วมงานอันใดอันหนึ่งแล้ว ก็จะมีรู้สึกเกิดความขัดแย้งในบทบาทหรือความไม่ชัดเจน
ในบทบาทขึ้น หากไม่สามารถแก้ไขก็จะเกิดความเบื่อหน่าย ความไม่พึงพอใจและลาออกไปในที่สุด

นิตย์ ประจงแต่ง (2548, น. 23) ได้รวบรวมทฤษฎีบทบาทและได้อธิบายโดยสรุปใน
แต่ละทฤษฎีไว้ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีของลินตัน (Linton) ลินตันให้แนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพหรือฐานะ (Status)
และบทบาท (Role) ไว้ว่า สถานภาพเป็นนามธรรมหรือตำแหน่งซึ่งฐานะจะเป็นตัวกำหนดบทบาทของ
ตำแหน่งนั้นว่ามีภารกิจและหน้าที่อย่างไร ดังนั้นเมื่อมีตำแหน่งสิ่งทีตามมา คือ บทบาทของตำแหน่ง
ซึ่งทุกตำแหน่งต้องมีบทบาทกำกับ

2. ทฤษฎีของเพียร์สัน (Pearson) เพียร์สัน กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ในสังคมทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทพิเศษของแต่ละบุคคล ซึ่งคนในสังคมมีความจำเป็นที่ต้องติดต่อกันสัมพันธ์กัน ต้องมีความสนใจกันเป็นพิเศษ และให้ความเห็นว่าสภาพสังคมในโรงเรียนจะประกอบด้วย ครูใหญ่ ครู นักเรียน ซึ่งต้องติดต่อกันสัมพันธ์กันและมีความสนใจกันเป็นพิเศษ

3. ทฤษฎีของฮอร์แมนส์ (Homan) ฮอร์แมนส์ กล่าวว่า ตำแหน่งเป็นสาระของพฤติกรรมสัมพันธ์บุคคลจะปฏิบัติอย่างไรก็ตามเมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และคิดเสมอว่าตำแหน่งเป็นเพียงปัจจัยที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเท่านั้น ดังนั้นบุคคลจะเปลี่ยนบทบาทไปตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสังคม

พทิน แดงจวง (2554, น. 63-38) ได้รวบรวมทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ดังนี้

1. ทฤษฎีบทบาทตามมุมมองของนักสังคมวิทยาและจิตวิทยาสังคม บทบาท คือ พฤติกรรมส่วนใหญ่ที่บุคคลแสดงออกทุกวัน บทบาททางสังคมในแต่ละแห่งถูกกำหนดขึ้นตามสิทธิ์หน้าที่ ความคาดหวัง และพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับได้ที่บุคคลหนึ่งจะต้องปฏิบัติในสังคมหนึ่งๆ และว่าพฤติกรรมของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับบริบทในหรือสถานภาพทางสังคมและตัวประกอบอื่นๆ ตัวละครในภาพยนตร์หรือการแสดงมักนำเสนอบทบาททางสังคมมาเสนอล้อเลียนอยู่บ่อยๆ ซึ่งนักคิดกลุ่มสังคมวิทยาได้จำแนกบทบาทออกเป็น 5 บทบาท ดังนี้

1.1 บทบาทด้านวัฒนธรรม เป็นบทบาทที่กำหนดตามหลักของวัฒนธรรม เช่น นักบวชหรือพระ เป็นต้น

1.2 บทบาททางสังคมที่จำแนกไว้แตกต่างกัน เช่น นายอำเภอ ครู พยาบาล เป็นต้น

1.3 บทบาทเฉพาะสถานการณ์ (Situation-Specific Roles) เช่น พยานที่อยู่ในเหตุการณ์

1.4 บทบาททางชีวะ-สังคมวิทยา (Bio-Sociological Roles) เช่น มนุษย์ในระบบธรรมชาติ

1.5 บทบาทตามลักษณะเพศ เช่น เพศชาย เพศหญิง เป็นต้น

2. ทฤษฎีบทบาทในมิติพฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior) มีหลักดังนี้

2.1 การแบ่งหน้าที่ (Division of Labor) ในสังคมอยู่ในรูปของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลระดับต่างๆ ที่เรียกว่า “บทบาท”

2.2 บทบาททางสังคม (Social Roles) จะรวมพฤติกรรมที่เหมาะสมและพฤติกรรม ที่ควร (Permitted) ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติทั่วไปในสังคมหรือที่เรียกว่า “บทบาทความความคาดหวัง”

2.3 แต่ละคนมีบทบาทตามสภาพ

2.4 บทบาทบางบทบาทมีข้อกำหนดไว้ (Legitimate) และสร้างขึ้น (Constructive) เพื่อให้บุคคลที่ดำรงตำแหน่งนั้นต้องปฏิบัติตามบทบาท มิฉะนั้นหากฝ่าฝืนอาจถูกลงโทษ

2.5 เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป บทบาทที่กำหนดอาจล้าสมัย (Outdated) หรือไม่ถูกต้อง (Illegitimate) จึงต้องเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมตามไปด้วย

2.6 เมื่อบุคคลปฏิบัติตามบทบาทได้เป็นอย่างดีอาจได้รับรางวัล แต่หากไม่ปฏิบัติตามบทบาทก็อาจได้รับโทษ ด้วยเหตุนี้แต่ละคน แต่ละหน่วยงานจึงต้องปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

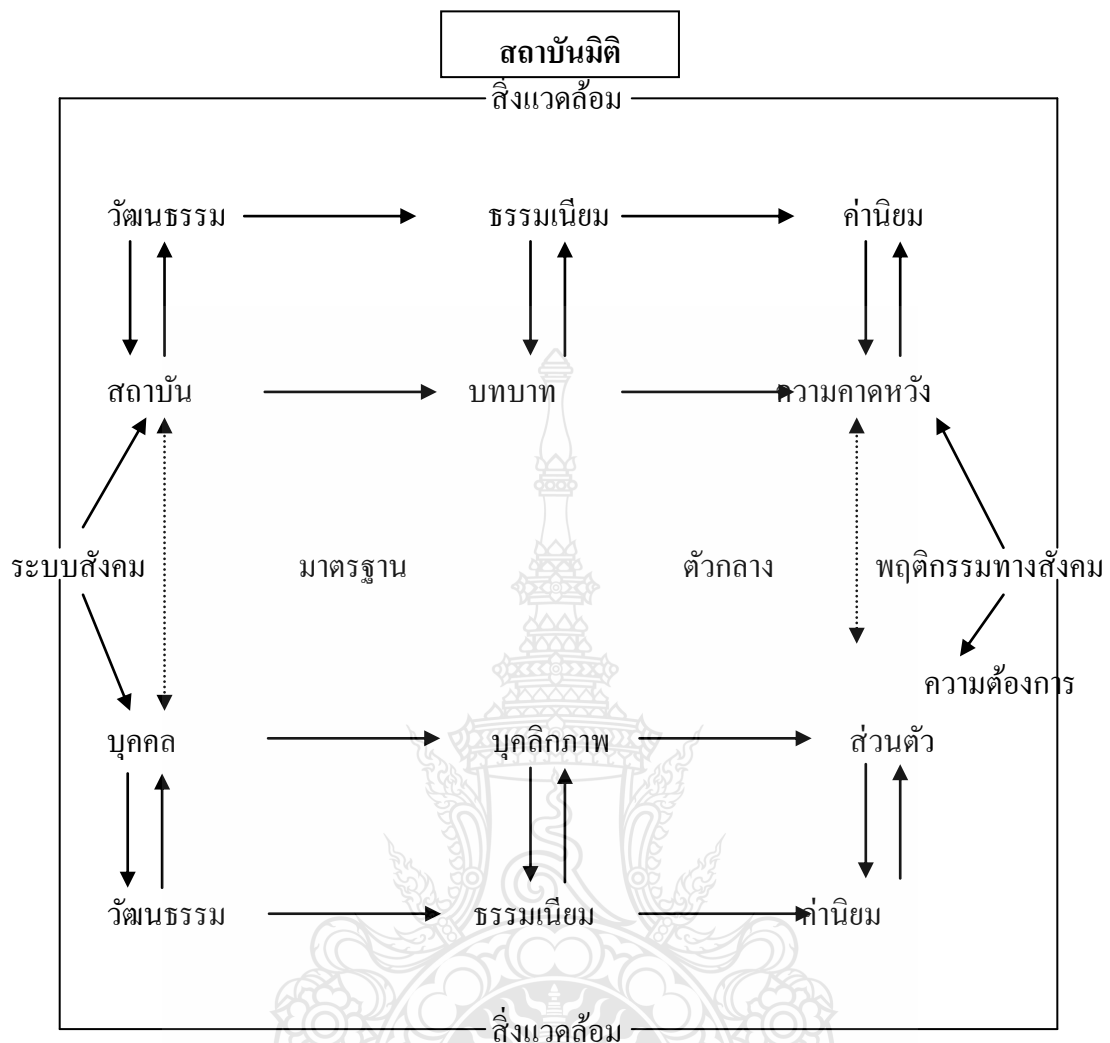
3. ทฤษฎีบทบาทการได้รับ (Role-Taking) ของมีด (Mead) ได้แบ่งตนออกเป็น 2 ส่วน คือ “I” ซึ่งเป็นตัวแสดงถึงสัญชาตญาณธรรมชาติ หรือลักษณะเฉพาะของบุคคล “I” จะเป็นพัฒนาการแรกของมนุษย์ที่เรียนรู้เป็นสิ่งแรกจากสิ่งที่สังคมคาดหวัง “Me” ซึ่งเป็นสิ่งแสดงถึงตนด้านสังคมที่เกิดจากความต้องการของสังคมและความต้องการของบุคคลที่จะได้รับ “Me” จะเป็นพัฒนาการที่มีช่วงเวลายาวนานตลอดชีวิต “Me” เป็นสิ่งที่ได้รับจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคม 3 ชั้น คือ

3.1 ชั้นเลียนแบบ (Imitative Stage) เริ่มตั้งแต่เกิด - 2 ปี โดยเด็กจะเลียนแบบ หรือแสดงบทบาทที่ได้รับจากบุคคลอื่นๆ ที่เห็น โดยเฉพาะบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขา (Significant Others) อยู่ใกล้ชิดกับเขาโดยเฉพาะพ่อแม่จะเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาขั้นนี้มากที่สุด

3.2 ชั้นแสดงบทบาท (Play Stage) เริ่มที่อายุประมาณ 2 ปีขึ้นไป - 4 ปี เป็นขั้นที่เริ่มพัฒนาการของ “Me” เด็กจะเริ่มมีทัศนคติและการกระทำในสิ่งที่สังคมยอมรับ เด็กจะเริ่มเห็นว่าตนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เด็กจะเรียนรู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด โดยมีพ่อแม่หรือสังคมเป็นผู้ควบคุมพฤติกรรม

3.3 ชั้นแสดงการเล่น (Game Stage) อายุ 4 ปีขึ้นไป เป็นขั้นที่เด็กเริ่มที่จะได้รับรู้ และเห็นบทบาทการกระทำของบุคคลในสังคมนอกบ้าน จะเป็นการพัฒนาบทบาทที่สังคมส่วนใหญ่ (Generalized Other) ต้องการและคาดหวัง เริ่มมีการแสดงบทบาทหลายบทบาทในเวลาเดียวกัน

ทฤษฎีระบบสังคม (Social System Theory) ทฤษฎีนี้เกทเซลส์และกูบา (Getzels and Guba) ได้สร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมในองค์กรต่างๆ ที่จัดขึ้นเป็นระบบสังคม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านสถาบันมิติ (Nomothetic Dimension) และด้านบุคลามิติ (Idiographic Dimension) ดังภาพที่ 2.1



ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีระบบสังคม (Social System Theory) ของ Getzels and Guba
ที่มา : รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (ออนไลน์, 2549)

1. ด้านสถาบันนิติ ประกอบด้วย

1.1 สถาบัน (Institution) ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งจะเป็นกรม กอง โรงเรียน โรงพยาบาล บริษัท ร้านค้า หรือโรงงานต่างๆ ที่มีวัฒนธรรม (Culture) ของหน่วยงานหรือองค์กรนั้น ครอบคลุมอยู่

1.2 บทบาทตามหน้าที่ (Role) สถาบันจะกำหนดบทบาท หน้าที่ และตำแหน่งต่างๆ ให้บุคคลปฏิบัติ มีกฎและหลักการอย่างเป็นทางการและมีธรรมเนียม (Ethics) การปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อบทบาทอยู่

1.3 ความคาดหวังของสถาบันหรือบุคคลภายนอก (Expectations) เป็นความคาดหวังที่สถาบันหรือบุคคลภายนอกคาดว่าสถาบันจะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เช่น โรงเรียนมีความคาดหวังที่จะต้องผลิตนักเรียนที่ดีมีคุณภาพ ความคาดหวังมีค่านิยม (Values) ของสังคมครอบคลุมอยู่

2. ด้านบุคลามิติ ประกอบด้วย

2.1 บุคลากรแต่ละคน (Individual) ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ๆ เป็นบุคคลในระดับต่างๆ เช่น ในโรงเรียนมีผู้บริหาร โรงเรียน ครู อาจารย์ คนงาน ภารโรง มีวัฒนธรรมย่อยที่ครอบคลุมต่างไปจากวัฒนธรรมโดยส่วนร่วม

2.2 บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ เจตคติ อารมณ์ และแนวคิด ซึ่งบุคคลที่เข้ามาทำงานในสถาบันนั้นจะมีความแตกต่างปะปนกันอยู่และมีธรรมเนียมของแต่ละบุคคลเป็นอิทธิพลครอบงำอยู่

2.3 ความต้องการส่วนตัว (Need - dispositions) บุคคลที่มาทำงานสถาบันมีความต้องการที่แตกต่างกันไป บางคนทำงานเพราะต้องการเงินเลี้ยงชีพ บางคนทำงานเพราะความรัก บางคนต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ความก้าวหน้า บางคนต้องการการยอมรับ บางคนต้องการความมั่นคงปลอดภัย เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีค่านิยมของตนเองครอบคลุมอยู่

สรุปได้ว่า ทฤษฎีบทบาทที่นักวิชาการกล่าวไว้ข้างต้นเป็นกรอบความคิดที่กล่าวถึงบทบาทที่เป็นรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลที่กำหนดขึ้นโดยความคาดหวังของสังคมให้บุคคลปฏิบัติตาม ซึ่งบทบาทดังกล่าวจะแสดงออกมานั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ

2.1.3 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาตามความหมายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 “ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา, 2546, น. 2)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, คำนำ) ให้ความหมายว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษา งานวิจัยหลายชิ้นได้ระบุตรงกันว่า ผู้บริหารที่ให้ความเอาใจใส่ต่องานวิชาการ ทুমเทให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรม และมีภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี บุคลากรได้รับการพัฒนาและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549, น. 84) ได้ให้ความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐาน หรืออุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, น. 3) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุม และจัดการให้สถานศึกษาดำเนินการและทุ่มเทความพยายามในการดำเนินงานทั้งปวงของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้บรรลุผลตามภารกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์กร

วงษ์เดือน ทองคำ (2556, น. 25) กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทในฐานะผู้นำสามารถควบคุมและดูแลการดำเนินงานในด้านบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ให้บรรลุตามแผนและนโยบายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุม รับผิดชอบการดำเนินการของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา (วัลลภา ละออเอี่ยม, 2552, น. 11) ไว้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน
2. บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการบริหารต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้
3. บทบาทหน้าที่ในการนำการปฏิบัติของบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ
4. บทบาทหน้าที่ในการสร้างขวัญกำลังใจและสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน
5. บทบาทหน้าที่ในการสร้างความร่วมมือร่วมสติปัญญาของบุคลากรในโรงเรียน และชุมชนเพื่อการบริหาร
6. บทบาทหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรและควบคุมกำกับติดตามบุคลากรในการใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, น. 4) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 10 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และ

สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมีการวางแผนกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษาแนะนำ และสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

2. การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานอย่างอิสระ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารและบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน บุคคลและหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน อาทิ ครู บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่างๆ

3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานให้แก่บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านวิชาการ อาทิ การจัดซื้อต่างๆ เช่น ตำรา เกม เทคโนโลยีช่วยการเรียนการสอน และอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนการให้บริการและการจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้ และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และแสวงหาความรู้

4. การประสานความสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล อาทิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียนต้องการให้มาช่วยพัฒนาโรงเรียน ทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์กีฬา สื่อ เกม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

5. การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนา และไปทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของโลก และเพื่อสามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาแห่งอื่นๆ ตามความเหมาะสม

6. การให้ขวัญกำลังใจ สร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่นและเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่างๆ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมงาน และสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่างๆ อาทิ การแสดงความขอบคุณ การเผยแพร่ผลงานของทีมงานและการยกย่องให้รางวัล

7. การประเมินผลติดตามผล ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล โดยส่งเสริมการประเมินผลในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินภายนอก มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ใน โรงเรียนของข้าราชการครูและทีมงาน รวมทั้งผู้บริหารอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยด้วย

9. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานด้านเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ โดยวิธีการที่หลากหลายเพื่อสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างการมีส่วนร่วมมากขึ้น

10. การส่งเสริมเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทั้งในและต่างประเทศ ให้สอดคล้องกับยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

ในส่วนของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2546, น. 56) ได้กำหนดข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 ในหมวด 2 มาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา
2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาบุคลากร ผู้เรียน และชุมชน
3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ
4. พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
5. ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูง
ขึ้นเป็นลำดับ
6. ปฏิบัติงานขององค์กร โดยเน้นผลถาวร
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
9. ประสานงานร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์
10. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

11. เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ
12. ให้ขวัญและกำลังใจสร้างโอกาสให้ข้าราชการครูในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์
ไสว บำรุงธรรม (2546, น. 11-12) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องเป็นผู้นำ ซึ่งกำหนดไว้ 17 บทบาท คือ
 1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทาง (Direction Setting) หมายถึง การเป็นผู้กำหนดนโยบายแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา
 2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นให้กำลังใจในการเป็นผู้นำ (Leader Catalysis) หมายถึง การเป็นผู้นำในงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา เป็นผู้ที่มามีอิทธิพลและจูงใจผู้อื่นให้คล้อยตามได้
 3. บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner) เป็นผู้วางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวร่วมกับคณะกรรมการของสถานศึกษา
 4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เป็นผู้ที่ตัดสินใจเกี่ยวกับงานของสถานศึกษา
 5. บทบาทเป็นนักจัดองค์การ (Organizer) เป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานในสถานศึกษา
 6. บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (Change Maker) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจูงใจในการเปลี่ยนแปลง
 7. บทบาทเป็นผู้ประสาน (Coordinator) เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในสถานศึกษา
 8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) เป็นผู้ที่บุคลากรในสถานศึกษาติดต่อและประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
 9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict Manager) เป็นผู้คอยแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลและกลุ่มในสถานศึกษา
 10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Manager) เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาต่างๆ ของสถานศึกษา
 11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบงาน (System Manager) เป็นผู้นำในการจัดระบบงานและพัฒนาสถานศึกษา
 12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional Manager) เป็นผู้นำด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา

13. บทบาทเป็นผู้บริหารงานบุคคล (Personnel Manager) เป็นผู้สรรหา คัดเลือก และรักษาพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา

14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager) เป็นผู้นำทรัพยากร ทั้งทรัพยากรสิ่งของ และบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพ

15. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser) เป็นผู้นำการประเมินผลการทำงานและโครงการต่างๆ ของสถานศึกษา

16. บทบาทเป็นประธานในพิธี (Ceremonial Head) เป็นผู้นำทางด้านการจัดงานและพิธีการต่างๆ ของหน่วยงานทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

17. บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Public Relator) เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงาน การประชาสัมพันธ์ การติดต่อประสานงาน รวมทั้งการให้บริการแก่หน่วยงานอื่นๆ

เฮนรี่ (Henry อ้างถึงใน Stephen & Mary, 2011, pp. 4-6) นักวิจัยทางการจัดการที่มีชื่อเสียง ได้ศึกษาการทำงานจริงในแต่ละวันของผู้บริหาร พบว่า บทบาทผู้บริหารโดยทั่วไปมี 10 อย่าง ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal) ได้แก่

1.1 เป็นหัวโขน (Figurehead) รับแขก แจกของ ร้องเพลง เปิดงาน ปิดงาน

1.2 เป็นผู้นำ (Leader) ชูใจ ส่งเสริม พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 เป็นผู้ประสานงาน (Liaison) ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2. ด้านข้อมูลข่าวสาร (Informational) ได้แก่

2.1 เป็นผู้รับข้อมูล (Monitor) เก็บรวบรวมติดตามข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2.2 เป็นผู้เผยแพร่ข้อมูล (Disseminator) ให้กับพนักงานและหน่วยงานต่างๆ ในองค์กร

2.3 เป็นผู้แถลงข่าว (Spokeperson) เช่น นโยบาย แผนงาน ผลการดำเนินงานไปยังภายนอกองค์กร

3. ด้านการตัดสินใจ (Decisional) ได้แก่

3.1 เป็นผู้ประกอบการ (Monitor) แสวงหาโอกาส ริเริ่มงานใหม่ๆ พิจารณาบทบาทงานปัจจุบัน

3.2 เป็นผู้แก้ไขความขัดแย้ง (Disturbance) ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร

3.3 เป็นผู้จัดสรรทรัพยากร (Resource Allocator) ให้กับหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กร

3.4 เป็นผู้เจรจาต่อรอง (Negotiator) ในทุกระดับพนักงาน สหภาพ คู่สัญญา รวมทั้งกับองค์กรอื่นๆ

นอกจากนี้ สุวกิจ ศรีปัดดา (2547, น. 325) ยังกล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องทำให้ได้ผลและเหมาะสมกับงานนั้นๆ ผู้บริหารที่ดีต้องมียุทธศาสตร์ในการกิจดังกล่าวเป็นอย่างดี โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. บทบาทการกำหนดนโยบายและวางแผนปฏิบัติ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายทิศทางและเทคนิควิธีการทำงานให้บรรลุโดยนำเป้าหมายทิศทางไปวางแผนกิจกรรมกำหนดแนวทางการทำงานทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วม

2. บทบาทการอำนวยความสะดวกและประสานงาน หมายถึง การกำกับดูแลคนทำงานให้ทำงานตรงตามแผนงาน เช่น การสั่งการ การมอบหมายงาน การติดตามงาน การสื่อสารและการประสานงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

3. บทบาทการสนับสนุนแผนที่กำหนด หมายถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามแผนงานที่กำหนดขึ้น โดยเฉพาะทรัพยากรการบริหาร คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการให้เพียงพอและเหมาะสมกับงาน

4. บทบาทการกำกับดูแล นิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติ หมายถึง การติดตามดูวิธีการทำงาน การตรวจสอบกระบวนการทำงาน การเปรียบเทียบผลงานกับมาตรฐาน เพื่อให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ติดตามผลการปฏิบัติตามแผน

5. บทบาทการประเมินผล วิเคราะห์ และรายงานผลตามกำหนด หมายถึง การพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง และการกระทำ ตามลักษณะการวัด มีการแยกแยะประเด็นแต่ละเรื่อง จุดเด่น จุดด้อย โอกาส อุปสรรค ตามเกณฑ์ ต่ำกว่าเกณฑ์ ฯลฯ รายงานผู้เกี่ยวข้องทราบ

ประทวน บุญรักษา (ออนไลน์, 2555, น. 5-21) ได้ทำการสังเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรเอาไว้ว่า บทบาทของผู้บริหารการศึกษามีหลายบทบาทขึ้นอยู่กับภารกิจและกิจกรรมการบริหาร ซึ่งการบริหารให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง ความเป็นนักประสานงานเป็นบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินงานตามภารกิจเป็นไปอย่างราบรื่น และการบริหารงานการศึกษาในยุคปัจจุบันจะต้องสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในช่วงที่สอง ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่และใช้

กลยุทธ์และเทคนิคการบริหารระดับสูง โดยแบ่งบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่
1) บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร 2) บทบาทความเป็นนักประสานงาน 3) บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา

1. บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร

ผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในหน่วยงาน ผู้บริหารสถานศึกษาก็เป็นผู้มีความสำคัญสูงสุดใน สถานศึกษานั้นๆ ซึ่งเป็นความเชื่อที่สังคมยอมรับว่าเป็นจริง จากความเชื่อดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดว่า คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ดังนั้นจึงควรมองไปที่บทบาทของผู้บริหารตามภารกิจการบริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่ง ไปสู่คุณภาพการศึกษาว่าควรมีบทบาทอย่างไร

1.1 บทบาทและภารกิจ บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร มีดังนี้

1.1.1 เป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบความก้าวหน้าทางวิชาการของสถานศึกษาซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ เจตคติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งการเป็นผู้นำทางวิชาการนี้จะต้องมีขึ้นตั้งแต่ระดับตัวเอง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น และระดับสถาบันต้องส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาแสวงหาความรู้ และรู้จักผลิตและใช้งานวิจัยมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษา และสร้างจริยธรรมทางวิชาการให้เกิดขึ้นและฝังแน่นในจิตใจจนกลายเป็นคุณธรรมสำหรับองค์กร นอกจากนี้ความเป็นผู้นำทางวิชาการจะต้องมุ่งไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นจุดหมายสูงสุด

1.1.2 เป็นผู้ดำเนินการสั่งการ การบริหารสถานศึกษาเหมือนกับการบริหารองค์กรอื่นๆ ทั่วไป ที่ต้องมีการจัดองค์การเป็นฝ่ายเป็นแผน ซึ่งจะต้องมีการอำนวยความสะดวกสั่งการให้ทุกฝ่ายสามารถดำเนินงานไปได้และที่สำคัญจะต้องแบ่งงาน ละมอบหมายงานให้เหมาะสม มีความเป็นธรรมและมีบทบาทในการสั่งการ เพื่อแก้ปัญหาใดๆ ที่เกิดขึ้น

1.1.3 เป็นผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์เป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างหนึ่งในทรัพยากรการบริหาร ซึ่งจะต้องให้เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพและทั้งการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

1.1.4 เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดีในองค์กร เนื่องจากสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสร้างให้มีขึ้นเพื่อให้สังคมได้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านต่างๆ

1.2 บทบาทและภาระหน้าที่ของผู้บริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 39 ที่ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรงใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ การเงินและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีบทบาทและภาระหน้าที่ ดังนี้

1.2.1 บทบาทหน้าที่ด้านวิชาการ

- 1) มีความรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 2) มีความรู้มีทักษะและประสบการณ์ด้านการบริหาร
- 3) เป็นผู้ใช้ความรู้และประสบการณ์แก้ปัญหา
- 4) เป็นผู้นำในการสร้างวิสัยทัศน์
- 5) เป็นผู้นำด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 6) เป็นผู้นำในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา
- 7) เป็นผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
- 8) บริหารงานโดยคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษา

1.2.2 บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานงบประมาณ

- 1) เป็นผู้ทำความเข้าใจในนโยบาย อำนาจหน้าที่และกิจกรรมในหน่วยงาน
- 2) เป็นผู้นำระบบงบประมาณมาใช้ในการบริหาร
- 3) เข้าใจระเบียบการเงินการคลังและการพัสดุ
- 4) สร้างความซื่อสัตย์สุจริตในการใช้งบประมาณ
- 5) มีความละเอียดรอบคอบ
- 6) มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- 7) หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ
- 8) รายงานการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ

1.2.3 บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานบุคคล

- 1) มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล
- 2) เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน
- 3) มีมนุษยสัมพันธ์

- 4) มีอารมณ์ขัน
- 5) เป็นนักประชาธิปไตย
- 6) เป็นนักประนีประนอม
- 7) มีความอดทนอดกลั้น
- 8) เป็นนักพูดที่ดี
- 9) มีความสามารถในการจูงใจคน
- 10) มุ่งพัฒนาองค์กร

1.2.4 บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานทั่วไป

- 1) เป็นนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี
- 2) เป็นผู้ตัดสินใจสั่งการ
- 3) มีความรู้การบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย
- 4) เป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสาร
- 5) รู้จักมอบอำนาจและรับผิดชอบอย่างเหมาะสม
- 6) เป็นผู้ควบคุมกำกับติดตามและนิเทศงานที่ดี

1.2.3 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีดังนี้

- 1) การเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 3) การเป็นผู้อำนวยความสะดวก
- 4) เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดี
- 5) การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร
- 6) การสร้างแรงจูงใจ
- 7) การประเมินผลการจัดการศึกษา
- 8) การสนับสนุนการวิจัยพัฒนา
- 9) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 10) การส่งเสริมเทคโนโลยี

1.4 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการประกันคุณภาพของการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการให้คำมั่นและรับรองว่าจะดำเนินการจัดการศึกษาอย่างเต็มความสามารถ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองและสาธารณชนในด้านคุณภาพการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจึงมีหน้าที่จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ

บริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยจัดทำรายงานประจำปี เสนอให้ต้นสังกัดและเปิดเผยต่อสาธารณชนทราบ และมีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

1.5 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในฐานะคณะกรรมการของกลุ่มเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะมีหน้าที่บริหารโรงเรียนแล้ว ยังมีหน้าที่ในฐานะกรรมการเครือข่ายด้วย เพื่อให้เกิดความร่วมมือในทางวิชาการและอื่นๆ ดังนั้นผู้บริหารจึงมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ โครงสร้าง ลักษณะงาน วิธีดำเนินการ หน้าที่ของคณะกรรมการ ประธานคณะกรรมการ รองประธาน เลขานุการ กลุ่มเครือข่าย ให้เข้าใจในหน้าที่นั้นๆ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทต่างๆ ให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2) ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงกับบทบาทนั้นๆ ตามที่มติคณะกรรมการกำหนด ไม่ใช่ยึดติดอยู่กับบทบาทหน้าที่เดิม จะต้องร่วมเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม ลงมติด้วยมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มด้วยความเป็นอิสระ ไม่ตกอยู่ใต้อำนาจใดๆ และเมื่อมีมติแล้ว นำมติของกลุ่มไปปฏิบัติให้เกิดมรรคผล ตามเจตนารมณ์ของกลุ่ม

3) สนับสนุนให้ความร่วมมือ โดยการปฏิบัติตามนโยบายของกลุ่มด้วยความเต็มใจ

4) ต้องทำมติของกลุ่มในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารในโรงเรียนตนเองด้วย

1.6 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในฐานะประธานกลุ่มเครือข่าย

1) ต้องทำหน้าที่เป็นประธานกลุ่มเครือข่าย โดยแยกออกจากกรรมการกลุ่มและผู้บริหารโรงเรียน

2) ต้องศึกษาหาความรู้ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของประธานกลุ่มเครือข่ายให้ชัดเจน

3) ต้องมีภาวะผู้นำที่ดี และ โน้มโน้ม ชักชวน ให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) มีความรู้และทักษะในการประชุม

5) มีมนุษยสัมพันธ์ดี

6) มีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

7) มีความรู้ความสามารถและทักษะในการมอบหมายงาน

8) มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประสานงาน

1.7 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารตามภาระงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียน ตามแนวคิดของ โรเบิร์ต เอส ฟิสก์ (Robert S. Fisk) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สรุปเป็นประเด็นได้ 7 ประเด็น ดังนี้

- 1) บริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ
- 2) เปิดโอกาสทางการศึกษาให้ทุกคนได้ใช้บริการทางการศึกษา
- 3) ปรับปรุงสถานศึกษาให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี
- 4) บริหารงานบุคคล
- 5) บริการชุมชนทางวิชาการ อาคารสถานที่
- 6) บริหารงานด้านอาคารสถานที่
- 7) การบริหารกิจการนักเรียน

1.8 บทบาทของความเป็นผู้นำทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม การแสดงบทบาททางด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นบทบาทที่สำคัญมากของผู้บริหาร ที่แตกต่างและจาเพาะเจาะจงไปจากผู้บริหารอื่นๆ การเป็นผู้บริหารที่ดีควรบทบาทการเป็นผู้นำด้านคุณธรรม จริยธรรม ดังนี้

1.8.1 การมีระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม ด้านระเบียบวินัย เป็นตัวชี้วัดเบื้องต้นว่าผู้บริหารจะสามารถบริหารงานใดๆให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพได้ มีดังนี้

- 1) การควบคุมตนเอง ได้แก่
 - (1) การตรงต่อเวลา
 - (2) การวางแผนใช้จ่ายที่ดี
 - (3) การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด
 - (4) การมีความซื่อตรงต่อตนเอง
- 2) การปฏิบัติตนตามกติกาสังคม
 - (1) ปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
 - (2) การปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณี

1.8.2 การประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารมีอิทธิพลหรือผลกระทบต่อผู้อื่น ผู้บริหารเป็นอย่างไรผู้ใต้บังคับบัญชามักจะคล้อยตามเสมอ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนี้

- 1) เป็นแบบอย่างที่ดีทางกาย
 - (1) การแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ
 - (2) การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์

- (3) การมีมารยาทที่งดงามเป็นที่ยอมรับของสังคม
- (4) การเป็นมิตรกับทุกคน
- 2) การเป็นแบบอย่างที่ดีทางวาจา
 - (1) การใช้คำพูดสร้างสรรค์ สร้างแรงจูงใจให้เกิดกำลังใจให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

- (2) การใช้คำพูดที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน ไม่หยาบคาย
- (3) การพูดด้วยความจริงใจ ไม่บิดเบือน
- 3) เป็นแบบอย่างที่ดีทางจิตใจ
 - (1) การมีความกตัญญูกตเวที
 - (2) การมีความซื่อสัตย์สุจริต
 - (3) การมีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น
 - (4) การมีความเป็นกัลยาณมิตร
 - (5) การมีหิริ โอตตัปปะ
 - (6) การมีความยุติธรรม
 - (7) การมีความอดทน
 - (8) การมีอุดมการณ์เพื่อการศึกษา
 - (9) การควบคุมอารมณ์ได้ดี

1.8.3 การดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม บทบาทของผู้บริหารด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม เป็น ตัวชี้วัดความเป็นนักปราชญ์ ที่สามารถหลีกเลี่ยงจากความฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย หรือความไม่เป็นประโยชน์ทั้งหลาย เมื่อผู้บริหารสามารถดำรงชีวิตได้เหมาะสมมีสาระแก่นสารของชีวิตที่แท้จริงแล้ว การหวังลาภยศที่มากเกินไป ความโลภ ความโกรธ ความหลง ก็ลดน้อยลง ซึ่งควรมีดังนี้

- 1) การปฏิบัติตนตามปรัชญาและแผนการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม
- 2) หลีกเลี่ยงจากอบายมุขทั้งปวง
- 3) การดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับสถานะของตัวเอง
- 4) รู้จักรักษาสิทธิประโยชน์ของตนและไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
- 5) มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น
- 6) ปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนา

1.8.4 ความรักและศรัทธาในอาชีพ บทบาทคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ด้านรักและศรัทธาในอาชีพ เป็นตัวชี้วัดเพื่อให้เกิดสังคมเกิดการยอมรับ นับถือ และศรัทธาในตัวผู้บริหาร และยอมรับนับถือต่อวงการศึกษาดังนั้นผู้บริหารจึงควรแสดงบทบาท ดังนี้

- 1) ยึดมั่นในอุดมการณ์ของความเป็นครูและเป็นผู้บริหาร
- 2) ยกย่องชื่นชมในการประกอบอาชีพครูและผู้บริหาร
- 3) ปกป้องเกียรติภูมิของครูและผู้บริหาร
- 4) ส่งเสริมสนับสนุนหรือเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ
- 5) เสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อวงการศึกษ
- 6) พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในอาชีพ

1.8.5 ความรับผิดชอบในวิชาชีพ ในแต่ละอาชีพที่ถือว่าเป็นอาชีพชั้นสูง มักจะมีจรรยาบรรณและใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ซึ่งจรรยาบรรณเป็นบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดชอบเอาไว้ เพื่อเป็นทิศทางของผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ ต้องปฏิบัติ นอกจากจะปฏิบัติตามจรรยาบรรณนั้นแล้ว ควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- 1) ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 2) แนะนำแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น
- 3) มุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน
- 4) ยอมรับผลการปฏิบัติงานและปรับปรุงแก้ไข

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีหลายบทบาทที่จะต้องปฏิบัติ มีทั้งที่เป็นบทบาทหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และบทบาทที่พึงประสงค์ บทบาทบางอย่างเป็นบทบาทที่แสดงกันมานานจนเป็นที่รู้จัก และบทบาทใหม่ที่ต้องแสดงตามภาระหน้าที่ใหม่ ซึ่งผู้บริหารจะต้องบูรณาการบทบาทเหล่านั้นให้กลมกลืน ให้ไปด้วยกันได้ไม่ใช่ปฏิบัติตามบทบาทใหม่แล้วเลิกบทบาทเก่า การบูรณาการ การคัดเลือกให้ได้บทบาทที่สำคัญ เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยเน้นการส่งเสริมสนับสนุน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง วางแผนกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งสนับสนุนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพแก่บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านวิชาการ แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการให้บริการด้านการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และสนับสนุนครู บุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อสถานการณ์ความเจริญก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงของโลก

2. บทบาทความเป็นนักประสานงาน

ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการบริหารการศึกษาระดับสถานศึกษา จึงต้องมีบทบาทหลายประการในการบริหาร ต้องรับผิดชอบและขับเคลื่อนนโยบายและบริหารโครงการต่างๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีบทบาทอันสำคัญในการเป็นนักประสานงาน เพื่อให้แผนงานโครงการต่างๆสามารถขับเคลื่อนไปได้

2.1 ความหมาย นักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของการประสานงานไว้หลายความหมาย ส่วนใหญ่ จะมีความหมายคล้ายคลึงกัน สรุปได้ดังนี้

การประสานงาน หมายถึง กระบวนการเชื่อมความสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคลและทรัพยากรอื่นๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์

การประสานงาน หมายถึง การจัดระบบการทำงานเพื่อให้งานส่วนต่างๆ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

การประสานงาน หมายถึง พฤติกรรมขั้นสุดท้ายของคนที่คิดร่วมกัน หลังจากนั้นก็ไปทำงานให้ประสานกันจากที่คิดร่วมกัน ภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกัน

สรุปได้ว่า การประสานงาน หมายถึง ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน จัดระเบียบงานให้เรียบร้อยและสอดคล้องกลมกลืนกัน เพื่อให้งานสมดุลและสำเร็จตามเป้าหมายในเวลาที่กำหนดไว้

2.2 จุดมุ่งหมายของการประสานงาน การดำเนินการประสานงานมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

2.2.1 ประสานนโยบายและวัตถุประสงค์ ในองค์การซึ่งมีอยู่ 3 ระดับ

1) วัตถุประสงค์หลัก เป็นวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยหน่วยงานหรือองค์การตามภารกิจและหน้าที่ เช่น โรงเรียน มีวัตถุประสงค์หลักในการทำหน้าที่ให้ความรู้แก่นักเรียน เป็นต้น

2) วัตถุประสงค์ในการบริหาร เป็นวัตถุประสงค์ที่ผู้บริหารกำหนดในหน่วยงานเพื่อให้ สนองนโยบายที่หน่วยเหนือกำหนดขึ้น

3) วัตถุประสงค์เฉพาะ เป็นวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานกำหนดขึ้นเอง เป็นลักษณะ เฉพาะกาล หรือเป็นครั้งคราว เช่น วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นต้น

2.2.2 ประสานบุคลากรผู้ปฏิบัติงานขององค์การ ในหน่วยงานหนึ่งจะมีบุคลากรหลายฝ่ายและมีจำนวนมาก จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อลดความขัดแย้งของบุคลากรซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานมีความราบรื่นไปด้วย

2.2.3 ประสานการใช้งบประมาณและพัสดุ ได้แก่ การจัดสรรให้ได้สัดส่วนที่พอเหมาะหรือใช้ร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.2.4 ประสานกระบวนการปฏิบัติกับวัตถุประสงค์ ได้แก่ การจัดรูปร่าง การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้เหมาะสมสอดคล้องกัน

2.2.5 ประสานแผน เป็นการประสานเพื่อให้การดำเนินงานฝ่ายต่างๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ แบบแผน และลักษณะของงานที่หน่วยงานกำหนดให้

2.2.6 ประสานความคิดเห็น เป็นการผสมผสานความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงานให้มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน หรือบูรณาการความคิดเห็นให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2.2.7 ประสานการติดต่อสื่อสาร เป็นการประสานการติดต่อสื่อสารให้เกิดความเข้าใจอันดีและ ถูกต้องระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ปฏิบัติกร ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2.2.8 ประสานสภาวะเปลี่ยนแปลง เป็นการประสานงานหรือแผนงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้งานและแผนงานทันสมัยและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ประเภทของการประสานงาน

การปฏิบัติในองค์การใดๆ จะมีการประสานงานกันอย่างไม่เป็นทางการอยู่แล้ว แต่ในทางทฤษฎีได้มีการคิดค้นหาวิธีการใดๆ ที่จะสนับสนุนให้การประสานงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถแยกประเภทของการประสานงานได้ 2 ประเภท คือ

2.3.1 การประสานงานภายในองค์การ (Internal Coordination) การประสานงานภายในองค์การ ผู้บริหารต้องมีบทบาทสำคัญที่จะกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการ ดังนี้

1) การจัดแผนผังและการกำหนดหน้าที่การงาน (Organization Structure and Function) ได้แก่ การแบ่งงานตามลักษณะเฉพาะของงานและกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจนเพื่อป้องกันการปฏิบัติที่ก้าวก่ายและซ้ำซ้อนกัน

2) การจัดให้มีระบบติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Efficiency Communication System) การติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือสำคัญของการประสานงาน ผู้บริหารต้องจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสาร ผู้บริหารต้องจัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารดำเนิน ไปอย่างมีประสิทธิภาพ ป้องกันไม่ให้งานไหลไปรวมอยู่ที่ใดที่หนึ่ง และจะทำให้งานล้น งานค้างค้ำ เป็นต้น ดังนั้นการติดต่อสื่อสารที่ดีจะต้องเป็นติดต่อสื่อสารแบบสองทาง

3) การใช้คณะกรรมการ (Committee) จัดให้มีคณะกรรมการเพื่อประชุมปรึกษาหารือ กำหนดระเบียบวิธีการบริหารฝ่ายต่างๆ ให้เข้าใจในแผนงาน เป็นความเชื่อมโยง

สอดคล้องกันของแต่ละแผนงาน ซึ่งคณะกรรมการนั้นจะต้องเป็นตัวแทนที่มาจากหลายฝ่ายเพื่อจะได้
รับรู้ไปพร้อมๆ กัน

4) การใช้วิธีการงบประมาณ (Budgeting) วิธีการงบประมาณ การบัญชีที่
ควบคุมการใช้จ่ายทางการเงินเป็นเครื่องมือสำคัญ สำหรับควบคุมให้โครงการและแผนงานต่างๆ
ประสานกันได้ โดยเฉพาะระบบงบประมาณการปฏิบัติงาน (Performance Budget) และระบบ
งบประมาณแบบโครงการ (Program budget) จะช่วยให้ทราบวัตถุประสงค์ วิชาดำเนินการและผลการ
ดำเนินการ ทำให้สามารถปรับแผนงานให้สอดคล้องกันได้

5) การติดตามการปฏิบัติงาน (Follow up) การติดตามการปฏิบัติงานใน
หน่วยงานฝ่ายต่างๆ ผู้บริหารจะต้องใส่ใจตลอดเวลา เพราะจะทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงข้อขัดข้อง
ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะได้แก้ไขให้ทันเหตุการณ์

6) การติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ (Informal Contacts) การติดต่ออย่างไม่
เป็นทางการและสามารถแก้ไขปัญหาการติดขัดเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่างๆ อีกทำให้เกิดความ
ล่าช้าได้ แต่การติดต่ออย่างไม่เป็นทางการจะต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เหล่านั้นด้วย

7) การใช้เจ้าหน้าที่ประสานงานโดยเฉพาะ (Liaison Officer) การใช้
เจ้าหน้าที่ประสานงานโดยเฉพาะนั้น ประสิทธิภาพจะอยู่ที่คุณลักษณะของผู้ประสานงาน เช่น
บุคลิกภาพดี เป็นนักบริการ มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น และจะต้องเป็นผู้เข้าใจในแผนงาน โครงการ
ต่างๆ เป็นอย่างดี

8) การจัดการฝึกอบรมบุคลากร (Training) เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจ
แผนงาน โครงการที่จะปฏิบัติร่วมกัน รับรู้และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละคน จะทำให้การ
ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9) การมอบอำนาจหน้าที่ (Delegation of Authority) การมอบหมายงานที่
ดีจะต้องให้ทั้งอำนาจและขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อให้การตัดสินใจได้ถูกต้องรวดเร็ว
และทำให้ผู้ได้รับมอบรู้ทิศทางในการติดต่อประสานงาน ภายในขอบเขตที่ได้รับมอบหมาย

10) การประชุมชี้แจง (Mating) การจัดประชุมชี้แจง จะทำให้ผู้เกี่ยวข้อง
ได้ทราบโดยชัดเจน ถึงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ และเส้นทาง การติดต่อสื่อสารในการปฏิบัติ ซึ่ง
อาจประชุมเป็นกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อยขึ้นกับความเหมาะสม

11) การจัดให้มีหน่วยแนะแนว (Technical Staff) การติดต่อประสานงาน
บางครั้งอาจเกิดการขัดข้องได้ หน่วยแนะแนวจะเป็นฝ่ายที่ต้องทำการศึกษาหาสาเหตุและวิธีแก้ไข
ปัญหาประสานงาน วิธีนี้ใช้ได้ดีกับองค์การขนาดใหญ่

2.3.2 ประสานงานระหว่างองค์กร การประสานงานระหว่างองค์กร มีลักษณะที่คล้ายคลึงและแตกต่างกับการประสานงาน ภายในองค์กร วิธีการประสานงานบางอย่างอาจใช้แทนกันได้ แต่การประสานงานระหว่างองค์กรที่เป็นลักษณะเฉพาะมีดังนี้

1) การกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน การประสานงานระหว่างองค์กร หมายถึงระหว่างหน่วยงานด้วย ซึ่งต้องกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการเข้าใจที่คลาดเคลื่อน อันเป็นสาเหตุให้การปฏิบัติ ช้าช้อน หรือเหลื่อมล้ำกัน

2) การใช้คณะกรรมการประสานงานผสม (Join Committee) คณะกรรมการที่มาจากหลายฝ่ายจะให้ข้อมูลของฝ่ายตัวเอง ได้ดี จะทำให้เกิดการบูรณาการระหว่างองค์กร มีประสิทธิภาพ

3) การประชุมปรึกษาหารือ (Conferment) การประชุมทาความเข้าใจของทุกฝ่ายจะทำให้การประเมิงานดีขึ้น เนื่องจากทุกหน่วยงานหรือองค์กรมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน จะทำให้เชื่อมโยงวัตถุประสงค์การดำเนินงานให้สอดคล้องได้

4) การพบปะสังสรรค์ (Coalition) เป็นการประสานงานที่ไม่เป็นทางการ จะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน เป็นการส่วนตัว ต่อจะทำให้การประสานงานอย่างเป็นทางการดีเพิ่มไปด้วย

5) การใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ (Relationship) มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี จะทำให้เจตคติของแต่ละหน่วยงานหรือองค์กรเกิดขึ้นได้เชิงบวกเสมอ ซึ่งจะนำไปสู่การร่วมมือในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

6) การวางแผนการประสานงานร่วมกัน (Collaboration) การร่วมมือกันวางแผนเพื่อการประเมิงานต้องได้ช่องทางในการติดต่อสื่อสารร่วมกัน จะทำให้การประสานงานทั้งระบบมีประสิทธิภาพได้

2.4 คุณลักษณะกับการประสานงาน

ผู้บริหารจะเป็นนักประสานงานที่ให้เกิดประสิทธิผลได้นั้น จะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะ เนื่องจากคุณลักษณะเป็นปัจจัยเสริมที่สำคัญ ที่จะทำให้การประสานงานบังเกิดผลคุณลักษณะที่จำเป็น มีดังนี้

- 1) แต่งกายสุภาพเรียบร้อย จะเป็นการสร้างความเชื่อถือศรัทธาแก่ผู้พบเห็น
- 2) ยิ้มแย้มแจ่มใส
- 3) มีความอดทนอดกลั้น
- 4) มีสุขภาพดี

- 5) มีความคล่องตัว
- 6) มีความรู้รอบตัวดี
- 7) ความเป็นสุภาพชน
- 8) รู้จักประนีประนอม
- 9) มีไหวพริบปฏิภาณดี
- 10) เป็นนักประชาสัมพันธ์
- 11) เป็นนักประชาธิปไตย
- 12) เป็นนักพูดและนักฟังที่ดี
- 13) เป็นนักจิตวิทยา
- 14) มีพรหมวิหาร 4

สรุปได้ว่า การประสานงานเป็นบทบาทสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร ที่จะต้องแสดงออกให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ และยังคงแสวงหาทักษะและความชำนาญให้เกิดขึ้นแก่ตัวเองให้ได้มากที่สุด และต้องคำนึงอยู่เสมอว่า การประสานงานที่แท้จริง คือ การประสานใจคนกับการประสานงานของแต่ละคนให้สามารถทำงานร่วมกันได้ เข้ากันได้นั่นเอง โดยเน้นการดำเนินการเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน บุคคลและหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน พร้อมทั้งให้ความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เพื่อการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ อีกทั้งสร้างความเชื่อมั่นและให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีม และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างการมีส่วนร่วมมากขึ้น

3. บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา

จากการปฏิรูปการศึกษาในรอบที่ 1 (พ.ศ.2542-2551) เป็นเวลา 9 ปี ผลการปฏิรูปมีทั้งที่ก้าวหน้าและที่เป็นปัญหาจึงมีการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่ 2 (2551-2561) และมีการประกันคุณภาพภายนอกกรอบสาม เพื่อประเมินโรงเรียนและรับรองคุณภาพ

บทบาทของผู้บริหารด้านการปฏิรูปการศึกษาจำเป็นจะต้องให้ชัดเจน และต้องให้สอดคล้องกับการเป็นนักปฏิรูปการศึกษาในยุคปัจจุบัน ตามสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอแนะไว้ 9 ประเด็น ดังนี้

- 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา/ผู้เรียน
- 2) การผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา
- 3) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วม
- 4) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา
- 5) การผลิตและการพัฒนากาลังคน
- 6) การเงินเพื่อการศึกษา
- 7) เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 8) กฎหมายการศึกษา
- 9) การเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

การพัฒนาผู้เรียนเป็นการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พัฒนาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางกำหนด และตามที่โรงเรียนกำหนดเพิ่มเติม รวมทั้งการสร้างสมรรถนะตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทในด้านต่างๆ ดังนี้

3.1 บทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการ

การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จ ปัจจัยสำคัญผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่จะนำครูและบุคลากรให้มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาคุณภาพดังกล่าว ซึ่งผู้บริหารควรจะมีบทบาท ดังนี้

3.1.1 การอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวิสัยทัศน์ ได้แก่

- 1) สร้างความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
- 2) เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
- 3) กระตุ้นให้มีการเชื่อมโยงวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ
- 4) สร้างความเข้าใจในกระบวนการทบทวน
- 5) ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการทบทวนวิสัยทัศน์
- 6) จัดหาทรัพยากรเพื่อจัดสรรให้เกิดการนำวิสัยทัศน์ไปใช้

3.1.2 การนิเทศและติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่

- 1) มีส่วนร่วมในการสนทนาอย่างสม่ำเสมอ
- 2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

- 3) กระตุ้นให้ครูใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน
- 4) ส่งเสริมให้ครูใช้การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

3.1.3 ส่งเสริมให้มีการประเมินผล ได้แก่

- 1) สนับสนุนให้มีการประเมินผลอย่างหลากหลาย
- 2) สนับสนุนการประเมินระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
- 3) ส่งเสริมให้ใช้ผลการประเมินผลเพื่อสรุปผลสัมฤทธิ์
- 4) ส่งเสริมให้มีการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

3.1.4 การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลายในการพัฒนา

ได้แก่

- 1) ส่งเสริมให้ใช้เว็บไซต์เพื่อการปฏิรูปสถานศึกษา
- 2) ส่งเสริมให้มีการทบทวนสรุปข้อมูลเป็นกลุ่มย่อยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
- 3) ส่งเสริมให้วิเคราะห์สาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุความสำเร็จ
- 4) ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผลงานของผู้เรียนเป็นคณะ

3.1.5 สนับสนุนให้ครูและบุคลากร ใช้การวิจัยเป็นฐาน ได้แก่

- 1) มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วยความมุ่งมั่นที่ผลลัพธ์ให้เป็นแนวทางเดียวกัน
- 2) เปิดโอกาสให้มีการพัฒนาวิชาชีพในระหว่างปฏิบัติงาน
- 3) ผู้บริการต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพ
- 4) การพัฒนาวิชาชีพต้องเป็นไปตามมาตรฐาน

3.1.6 การสร้างและพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำของบุคลากร ได้แก่

- 1) สร้างโอกาสการเป็นผู้นำให้แก่บุคลากร
- 2) กระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่บุคลากร
- 3) ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้นำแก่บุคลากร
- 4) สร้างความผูกพันและความภาคภูมิใจให้กับสถานศึกษา
- 5) มีส่วนร่วมในความสำเร็จของทีมงานในสถานศึกษา

3.1.7 เสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่

- 1) เสริมสร้างความผูกพันกับผู้ปกครอง และหาผู้อุปการะให้เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา
- 2) กระตุ้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษา
- 3) กระตุ้นให้ชุมชนและผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในวิถีชีวิตของสถานศึกษา
- 4) ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้เสียร่วมในการตัดสินใจ

3.2 บทบาทการเป็นผู้นำเชิงยุทธศาสตร์

การปฏิรูปการศึกษาถ้าพิจารณาให้ละเอียดก็คือ การเปลี่ยนแปลงนั่นเอง การจะปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทในการบริหารการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ การนำเอานโยบายมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ เพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ดังนั้น บทบาทการเป็นผู้นำเชิงยุทธศาสตร์จึงมีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา คำว่านักยุทธศาสตร์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจะมี 2 มิติ คือ เป็นนักสร้างยุทธศาสตร์ และนักปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ ซึ่งแต่ละประเภทมีดังนี้

3.2.1 นักสร้างยุทธศาสตร์ เป็นการคิดวางแผนในเชิงรุกที่จะทำให้หน่วยงานหรือสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ซึ่งมักจะใช้ในการริเริ่มงานหรือโครงการใหม่ ที่ต้องใช้กระบวนการ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาด้วย SWOT เมื่อศึกษาสภาพและศักยภาพของตนเองว่าเป็นอยู่อย่างไร มีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร มีโอกาสมากน้อยเพียงใด ที่จะนำสถานศึกษาให้ก้าวไปตามที่ต้องการ
- 2) กำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสถานศึกษา เป็นความเห็นพ้องกันเป้าหมายที่ต้องการและเห็นพ้องในความเป็นไปได้ ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามที่กำหนดไว้ร่วมกัน
- 3) กำหนดพันธกิจ เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์
- 4) กำหนดเป้าหมาย เป็นการกำหนดว่าจะให้เกิดอะไรขึ้น ในแต่ละขั้นของการดำเนินการจนถึงวิสัยทัศน์
- 5) กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน จะทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร
- 6) กำหนดตัวชี้วัด ในการดำเนินงานตามกลยุทธ์จะต้องมีตัวชี้วัดความสำเร็จเป็นตัวกำกับไว้เสมอ จะต้องให้บรรลุผลทุกขั้นตอน

7) การประเมินผล เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานกับเป้าหมายว่าเป็นไปตามที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด

3.2.2 เป็นนักปฏิบัติตามกลยุทธ์ หมายความว่า มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้แล้ว โดยหน่วยเหนือ ในฐานะสถานศึกษาเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติ ต้องนำยุทธศาสตร์นั้นมาแปลงสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลโดยยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้แล้ว มาสร้างยุทธศาสตร์ระดับปฏิบัติเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

3.3 บทบาทการเป็นนักพัฒนา บทบาทของผู้บริหารในด้านพัฒนา มีหลายด้านดังนี้

3.3.1 พัฒนาคณะผู้บริหาร การเป็นนักพัฒนาจะต้องเริ่มต้นที่พัฒนาคณะผู้บริหารก่อน เมื่อตนเองพัฒนาดีแล้วจึงจะสามารถพัฒนาผู้อื่นได้ การพัฒนาคณะผู้บริหาร ดังนี้

1) พัฒนาด้านคุณลักษณะของตัวเอง เช่น ความรู้ ความสามารถและทักษะต่างๆ การศึกษาเพื่อเพิ่มคุณวุฒิ การดูแลสุขภาพอนามัย คุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

2) พัฒนาคณะผู้บริหารของตัวเอง เช่น การแต่งกาย การใช้วาจา การเข้าสังคม การวางตัวตลอดจนการคิด การมองโลกในแง่ดี เป็นต้น

3) พัฒนาทักษะการบริหาร เช่น ศึกษา อบรม เกี่ยวกับการบริหารให้เกิดองค์ความรู้เพื่อนำไปปฏิบัติให้ทันสมัยอยู่เสมอ

3.3.2 พัฒนาคณะผู้บริหาร บทบาทด้านนี้ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่ในการพัฒนาบุคลากรเนื่องจากบุคลากรเป็นฝ่ายปฏิบัติให้เกิดผลงาน ถ้าบุคลากรขาดความรู้ความสามารถและขาดทักษะแล้ว จะทำให้ผลงานไม่มีคุณภาพ ในทางกลับกันถ้าบุคลากรมีความรู้ความสามารถ และมีแรงจูงใจก็จะทำให้สร้างสรรค์ผลงานได้เป็นอย่างดี

3.3.3 พัฒนางาน เป็นการทำให้กระบวนการบริหารมีคุณภาพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยใช้หลัก PDCA ซึ่งเป็นวงจรในการพัฒนางาน เริ่มแต่การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (DO) การตรวจสอบ (Check) และการแก้ไขปรับปรุง (Action) จะทำให้แก้ไขข้อบกพร่องของงานและพัฒนาจุดที่เด่นไปเรื่อยๆ

3.4 บทบาทการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมของหน่วยงานหรือองค์กรใดๆ มักจะมี 2 ประเภท ได้แก่

1) สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สิ่งที่เราพบเห็น เช่น อาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

2) สิ่งแวดล้อมทางจิตภาพ ได้แก่ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดต่างๆ เป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่สามารถมองเห็นด้วยตาเปล่าได้ แต่สามารถรับรู้ได้เมื่อเกิดอารมณ์ความรู้สึก เช่น

ความรัก ความสามัคคี ความเกลียดชัง ความอิจฉาริษยา เป็นต้น ผู้บริหารจะต้องพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้งสองส่วนนี้ไปพร้อมกัน

จากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น ทั้งจากแนวคิดของนักการศึกษา นักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษา หมายถึงบุคลากรทางการศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎหมายให้มีหน้าที่บริหารจัดการสถานศึกษา ในลักษณะของการกำกับดูแล บริหารงานต่างๆ เช่น งานวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป เพื่อดำเนินการของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้บริหารต้องมีบทบาทครบถ้วนในทุกด้านเพื่อให้การบริหารการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงเลือกบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของ ประทวน บุญรักษา มาศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากแนวทางดังกล่าวครอบคลุม บทบาทต่างๆ มากที่สุด ซึ่งบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของ ประทวน บุญรักษา ประกอบด้วย บทบาทหลัก 3 ส่วน คือ บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร บทบาทความเป็นนักประสานงาน และบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School : W-CSS) เป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาใช้เป็นมาตรการเร่งด่วนในการยกระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากล และได้เริ่มดำเนินการกับโรงเรียนนำร่องจำนวน 500 โรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในปีการศึกษา 2553 และเพิ่มเติมอีก 150 โรงเรียน ในวันที่ 13 กันยายน 2555 โดยการยกระดับโรงเรียนชั้นนำที่มีความพร้อมสู่โรงเรียนดีมีมาตรฐานสากล เพื่อให้เป็นโรงเรียนที่มีระบบการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีความสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรมนำความรู้ รักความเป็นไทย และมีความสามารถก้าวไกลในระดับสากล

2.2.1 ลักษณะของโรงเรียนมาตรฐานสากล

โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School : W-CSS) หมายถึงโรงเรียนที่มีการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล มีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะ (Learner Profile) เทียบเคียงมาตรฐานสากล (World Class Standard) และมีศักยภาพ

เป็นพลโลก (World Citizen) สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเยาวชนสำหรับยุคศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังเป็นไปตาม ปรากฏการณ์ว่าด้วยการจัดการศึกษาของ UNESCO คือ Learning to Know, Learning to Do, Learning to Live with the Others, Learning to Be (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 3)

2.2.2 จุดมุ่งหมายและทิศทางในการดำเนินการของโรงเรียนมาตรฐานสากล

การดำเนินการของโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ คือ ทั้งด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ โดยมีจุดมุ่งหมายและทิศทาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 4) คือ

1) พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) สร้างวิถีแห่งการเรียนรู้แห่ง สร้างแรงกระตุ้นใหม่ๆ ให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่น รักและเพลิดเพลินในการแสวงหาความรู้ สามารถ วิเคราะห์และสรุปองค์ความรู้ มีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และมีจิตสาธารณะ และสำนึกในการบริการสังคม

2) ยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World-Class Standard) โดยคำนึงถึงความหลากหลายของผู้เรียนซึ่งมีภูมิปัญญา ความสามารถ และความถนัด แตกต่างกันไป มีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการเพิ่มพูนศักยภาพของผู้เรียน ส่งเสริมพหุปัญญาของเด็ก บนพื้นฐานของความเข้าใจ รู้ใจ และมีการใช้กระบวนการคัดกรองในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เป็นรายบุคคล เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่จุดสูงสุดแห่งศักยภาพ

3) ยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) พัฒนา ศักยภาพขององค์กรให้ได้มาตรฐานสากล สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของตัวเอง สามารถระดม ทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ และศึกษาแนวทางจากแบบอย่างความสำเร็จที่หลากหลายเพื่อปรับใช้ได้ อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการสร้างเครือข่ายในการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ ซึ่งอาจเริ่มต้นจากการ ประสานความร่วมมือในชุมชน ท้องถิ่น ไปสู่ภูมิภาค จนกระทั่งถึงเครือข่ายระดับชาติและนานาชาติ ในที่สุด ทั้งนี้เพราะคุณภาพของเยาวชน คือ อนาคตของชุมชน ความหวังของชาติ และของมวล มนุษยชาติ

2.2.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จโรงเรียนมาตรฐานสากล

2.2.3.1 ด้านผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 4-5) มีดังนี้

1) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านการประเมินระดับชาติอยู่ในระดับดี เป็นที่ยอมรับจากสถาบันนานาชาติ

- 2) ผู้เรียนมีความสามารถ ความถนัดเฉพาะทางเป็นที่ประจักษ์ สามารถแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ
- 3) ผู้เรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจนถึงระดับของอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ในอัตราที่สูงขึ้น
- 4) ผู้เรียนมีผลการเรียนที่สามารถถ่ายโอนกับโรงเรียนระดับต่างๆ ในนานาชาติได้
- 5) ผู้เรียนใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในการสื่อสารได้ดี
- 6) ผู้เรียนสามารถสอบผ่านการวัดระดับความสามารถทางภาษาจากสถาบันภาษานานาชาติ
- 7) ผู้เรียนสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดทำโครงการที่เสนอแนวคิดเพื่อสาธารณะประโยชน์ร่วมกับนักเรียนนานาชาติ
- 8) ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าเผชิญความเสี่ยง สามารถใช้ความคิดระดับสูง มีเหตุผล และวางแผนจัดการสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้
- 9) ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ความคิดใหม่ๆ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ
- 10) ผู้เรียนมีความสามารถประเมิน แสวงหา สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จ
- 11) ผู้เรียนมีความรอบรู้ด้านทัศนียภาพ (ภาษาภาพ สัญลักษณ์ สัญลักษณ์) รู้จักตีความ สร้างสื่อในการพัฒนาการคิด การตัดสินใจ และการเรียนรู้ให้ก้าวหน้าขึ้น
- 12) ผู้เรียนมีผลงานการประดิษฐ์ สร้างสรรค์ และออกแบบผลงานเข้าแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติ
- 13) ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ออกแบบ สร้างสรรค์งานสื่อสาร นำเสนอ เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนผลงานได้ในระดับชาติและระดับนานาชาติ
- 14) ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ในภาวะการณ์ของโลก สามารถเรียนรู้และจัดการกับสถานการณ์ที่มีความซับซ้อน
- 15) ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในความหลากหลายทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของนานาชาติ

16) ผู้เรียนมีความสามารถระบุประเด็นทางเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและนโยบายสาธารณะ เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนได้

17) ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นพลเมืองที่ดี สามารถจัดการและควบคุมการใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะและปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอุดมการณ์ประชาธิปไตยสังคมไทยและสังคมโลก

2.2.3.2 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 7)

1) โรงเรียนจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เทียบเคียงกับหลักสูตรมาตรฐานสากล
2) โรงเรียนจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศตอบสนองต่อความถนัดของบุคคลและศักยภาพตามความต้องการของผู้เรียน

3) โรงเรียนจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ด้วยภาษาอังกฤษ

4) โรงเรียนจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ (Research and Knowledge Formation) การสื่อสารและการนำเสนอ (Communication and Presentation) และกิจกรรมการสร้างสรรค์และบริการสังคม (Global Education and Social Service Activity)

5) โรงเรียนใช้หนังสือ ตำราเรียน และสื่อที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล

6) โรงเรียนใช้ระบบการวัดและประเมินผลแบบมาตรฐานสากล โดยประเมินจากการสอบข้อเขียน สอบปากเปล่า สอบสัมภาษณ์ การลงมือปฏิบัติและสามารถเทียบโอนผลการเรียนกับสถานศึกษาระดับต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ

2.2.3.3 ด้านบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management)

1) ด้านคุณภาพบุคลากร

(1.1) ด้านคุณภาพของผู้บริหาร โรงเรียน มีเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 8) ดังนี้

1) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ และสามารถนำโรงเรียนสู่การเป็นมาตรฐานสากล

2) ผู้บริหารบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ

- 3) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Academic Leadership) ที่มีผลงานปรากฏเป็นที่ยอมรับ
- 4) ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและบริหารจัดการ
- 5) ผู้บริหารสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร
- 6) ผู้บริหารมีประสบการณ์ อบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษานานาชาติ

ขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 8)

(1.2) ด้านคุณภาพของครู มีเป้าหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

- 1) ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านวิชาการ ผ่านการประเมินในระดับชาติ
- 2) ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร
- 3) ครูใช้หนังสือ ตำราเรียน และสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนการสอน
- 4) ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ในการจัดการเรียนการสอน การวัด และประเมินผล และการเผยแพร่ผลงานทั้งระบบออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (Offline)
- 5) ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการสอนกับนานาชาติ
- 6) ครูใช้การวิจัย สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2553, น. 9)

2) ด้านระบบการบริหารจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,

(2.1) โรงเรียนบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่ได้รับการรับรองจากองค์กรมาตรฐานสากลระดับโลก

(2.2) โรงเรียนมีระบบการจัดการความรู้ (KM) และการสร้างนวัตกรรมเผยแพร่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(2.3) โรงเรียนนำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) มาใช้ในการบริหารจัดการครอบคลุมภารกิจทุกด้านของโรงเรียน

(2.4) โรงเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบริหารจัดการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(2.5) โรงเรียนมีการบริหารด้านบุคลากรอย่างมีอิสระและคล่องตัว โดยสามารถกำหนดอัตราค่าจ้างสรรหา บรรจุ จัดจ้าง ส่งเสริม และพัฒนา

(2.6) โรงเรียนแสวงหา ระดมทรัพยากรด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการศึกษา โดยสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวตามสภาพความคล่องตัวและจำเป็น

3) ด้านปัจจัยพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 9)

(3.1) โรงเรียนมีขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสม โดยมีจำนวนนักเรียนต่อห้อง (ปฐมวัย 25 คน : 1 ห้อง , ประถมศึกษา 30 คน : 1 ห้อง , มัธยมศึกษา 35 คน : 1 ห้อง) โดยมีจำนวนครูที่มีความรู้ตรงสาขาวิชาที่สอนเพียงพอ และมีอัตราส่วนครูต่อ 1 คน ต่อนักเรียนไม่เกิน 20 คน)

(3.2) ภาระงานสอนของครู มีความเหมาะสมไม่เกิน 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

(3.3) โรงเรียนจัดให้มีหนังสือ ตำราเรียนที่มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เรียนอย่างเพียงพอ

(3.4) โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์พกพา สำหรับนักเรียนทุกคน

(3.5) โรงเรียนมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบความเร็วสูงเชื่อมโยงครอบคลุมพื้นที่ของโรงเรียน

(3.6) โรงเรียนมีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์มัลติมีเดีย (Electronic Multi-Media Classroom) ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ และมีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เน้นความเป็นเลิศของนักเรียนตามกลุ่มสาระอย่างเพียงพอ และสามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูลได้รวดเร็ว

(3.7) โรงเรียนมีห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ ศูนย์วิทยบริการ (Resource Center) ที่มีสภาพแวดล้อมบรรยากาศเอื้อต่อการใช้บริการ มีสื่อที่พอเพียงเหมาะสม ทันสมัย มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้และการค้นคว้าอย่างหลากหลาย

4) ด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 10) มีดังนี้

(4.1) โรงเรียนมีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็นเครือข่ายร่วมกันพัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

(4.2) โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และทรัพยากรระหว่างเครือข่ายโรงเรียนร่วมพัฒนา

(4.3) โรงเรียนมีเครือข่ายสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(4.4) นักเรียนและครูมีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

5) ด้านการวิจัยและการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 10) โดยมีเป้าหมาย คือ โรงเรียนดำเนินการทำวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และใช้ผลการวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานสากล

สรุปได้ว่า โรงเรียนมาตรฐานสากลมีลักษณะการเป็นมาตรฐานสากล คือ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World - Class Standard Curriculum and Instruction) โดยการพัฒนาคุณภาพในด้านวิชาการ ด้านคุณภาพครู และด้านการวิจัยและพัฒนา และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) ที่จำแนกออกเป็นด้านคุณภาพของบุคลากร ด้านระบบการบริหารจัดการ ด้านปัจจัย พื้นฐาน และด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา

2.2.4 คุณลักษณะของผู้เรียน โรงเรียนมาตรฐานสากล

โรงเรียนมาตรฐานสากล มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นพลโลก ต่อยอดจากสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 8) ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 คุณลักษณะของผู้เรียนที่มีศักยภาพเป็นพลโลก

คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	คุณลักษณะผู้เรียน ในศตวรรษ 21	คุณภาพผู้เรียน ร.ร.มาตรฐานสากล
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	1. ความสามารถในการสื่อสาร	1. ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน	1. เป็นเลิศวิชาการ
2. ซื่อสัตย์สุจริต	2. ความสามารถในการคิด	2. มีภูมิรู้	2. สื่อสาร 2 ภาษา
3. มีวินัย	3. ความสามารถในการแก้ปัญหา	3. รู้จักใช้วิจารณญาณ	3. ล้ำหน้าทางความคิด
4. ใฝ่เรียนรู้	4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	4. เป็นนักคิด	4. ผลงานอย่างสร้างสรรค์
5. อยู่อย่างพอเพียง	5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	5. สามารถสื่อสารได้	5. ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก
6. มุ่งมั่นในการทำงาน		6. มีระเบียบวินัย	
7. รักความเป็นไทย		7. ใจกว้าง	
8. มีจิตสาธารณะ		8. รอบคอบ	
		9. กล้าตัดสินใจ	
		10. ยุติธรรม	

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 8)

จากตารางที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า โรงเรียนมาตรฐานสากลต้องดำเนินการสร้างผู้เรียนต่อยอดจากสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) มีคุณลักษณะสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น.7-8) คือ

1) เป็นเลิศวิชาการ (Smart) หมายถึง ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ผ่านการประเมินระดับชาติอยู่ในระดับดี เป็นที่ยอมรับจากสถาบันนานาชาติ มีความสามารถเฉพาะทางเป็นที่ประจักษ์ สามารถเข้า

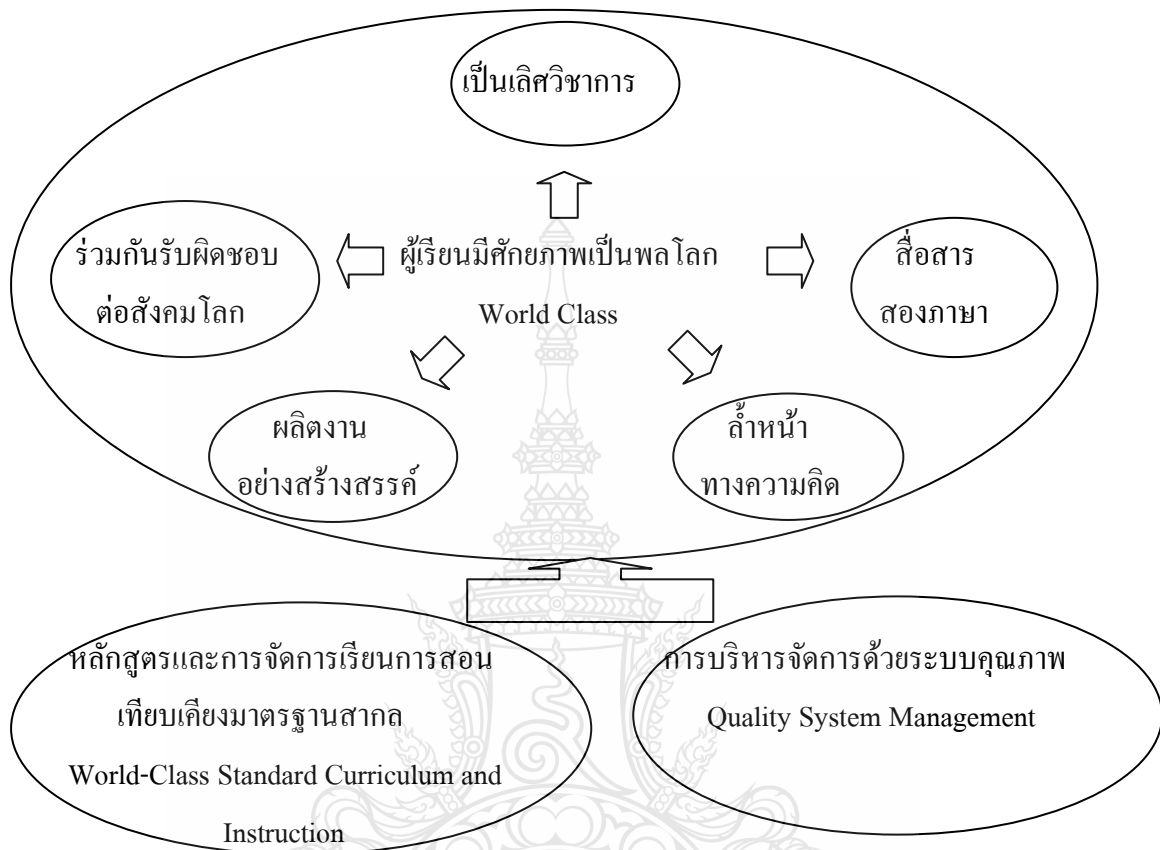
ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจนถึงระดับอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศในอัตราที่สูงขึ้น มีผลการเรียนที่สามารถถ่ายโอนกับสถานศึกษาระดับต่างๆ ในนานาชาติได้

2) สื่อสาร 2 ภาษา (Communicator) หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์ ใช้ภาษาสื่อสารได้ดีทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่นๆ มีความสามารถเป็นที่ยอมรับจากสถาบันทางภาษาต่างๆ

3) ผู้นำทางความคิด (Thinker) หมายถึง ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ สร้างสรรค์ มีเหตุผล รู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า กำนานำเสนอความคิดที่สร้างสรรค์และแตกต่าง สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี

4) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ (Innovator) หมายถึง ผู้เรียนสามารถประเมิน หรือแสวงหาสังเคราะห์ และใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีผลงานการประดิษฐ์คิดค้น สร้างสรรค์งาน ออกแบบผลงานเข้าแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติ ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ สื่อสารนำเสนอ เผยแพร่ แลกเปลี่ยนผลงานได้อย่างกว้างขวาง

5) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Global Citizenship) หมายถึง ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ในสภาพการณ์ของโลก สามารถเรียนรู้และจัดการกับความซับซ้อน และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของไทยและของนานาชาติ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นพลเมืองดี ปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอุดมการณ์ประชาธิปไตยสังคมไทยและสังคมโลก ดังนั้น ภาพแห่งความสำเร็จของโรงเรียนมาตรฐานสากล ดังภาพที่ 2.2



ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการดำเนินงาน โรงเรียนมาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 2)

จากภาพที่ 2.2 จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของการเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล มีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อจะพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก คือ เป็นเลิศวิชาการ สื่อสาร 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล จึงมีกรอบในการดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 5) ดังนี้

- 1) ศึกษาทำความเข้าใจนโยบายการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล
- 2) จัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่บุคลากรเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติและดำเนินการในการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับมาตรการและตัวชี้วัดของโรงเรียนมาตรฐานสากล

- 3) จัดทำแผนยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากล
- 4) ติดตามประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนการยกระดับคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล
- 5) ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากลและการวัดประเมินผล โดยนำไปเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล

ขั้นตอนการดำเนินงานการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 6) คือ

- 1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ศึกษาบริบทและความพร้อมของโรงเรียนในรูปแบบองค์ประกอบพื้นฐาน 8 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียน คุณภาพครูผู้สอน คุณภาพผู้บริหาร คุณภาพวิชาการ ปัจจัยพื้นฐาน เครือข่ายร่วมพัฒนา ระบบการบริหารจัดการ และการวิจัยและพัฒนา

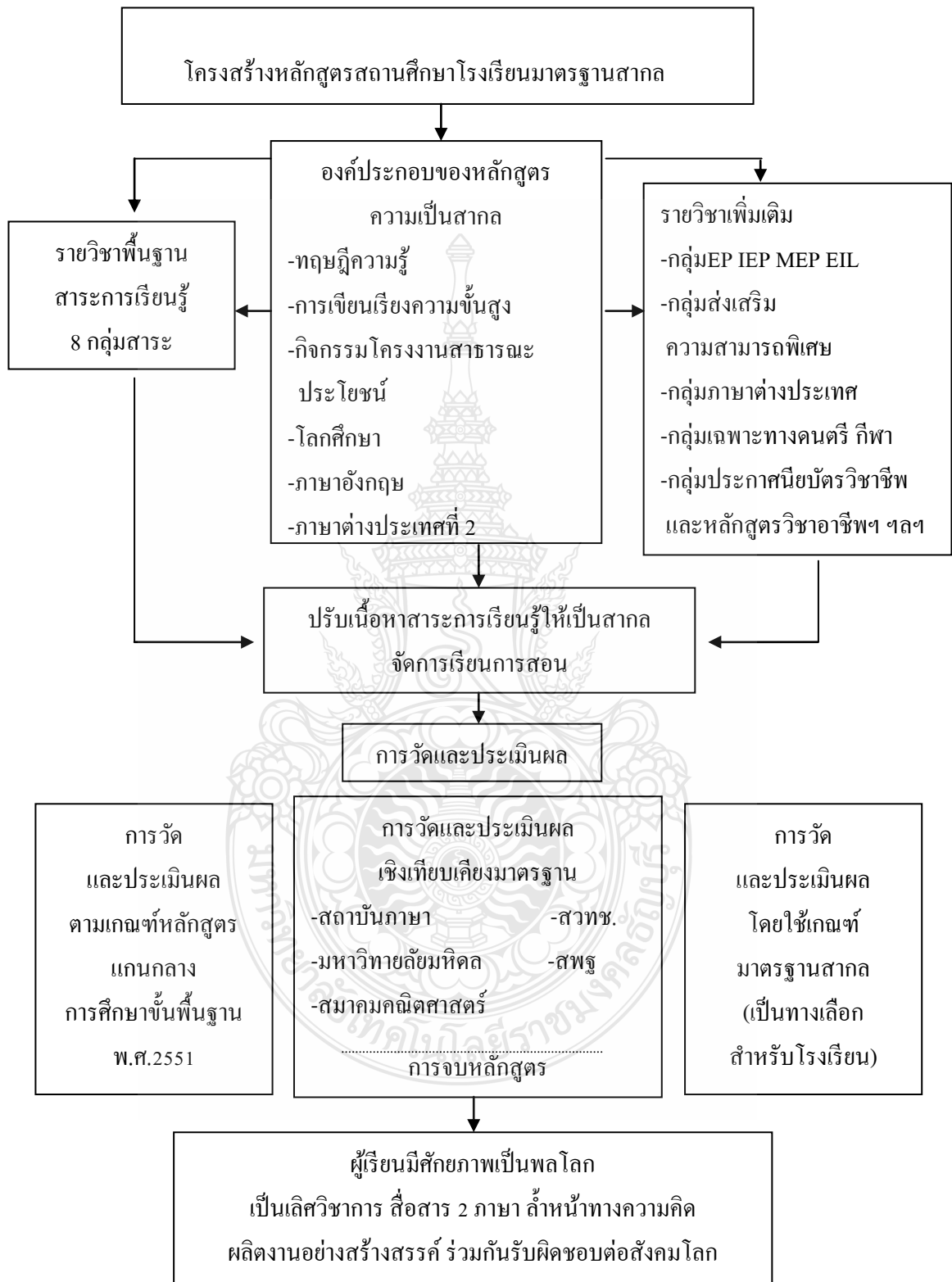
- 2) ศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบของโรงเรียนมาตรฐานสากล

- 3) ศึกษาวิเคราะห์ ศึกษาเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากลเกี่ยวกับหลักการ จุดหมาย คุณภาพผู้เรียน สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐาน / ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ โครงสร้างรายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัดประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตร

- 4) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาและเรียนรู้จากโปรแกรมการเรียนต่างๆ ที่ใช้ในโรงเรียน เช่น หลักสูตร English Program (EP) หลักสูตร Mini English Program (MEP) หลักสูตร International Baccalaureate (IB) รวมทั้งหลักสูตรเฉพาะทางและหลักสูตรทางเลือก ฯลฯ เพื่อกำหนดรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมที่มีความเป็นสากล ได้แก่ ทฤษฎีความรู้ (Theory of Knowledge) การเขียนเรียงความขั้นสูง (Extended-Essey) กิจกรรมโครงการงานสาธารณประโยชน์ (Creativity, Actions, Service : CAS) โลกศึกษา (Global Education) รวมทั้งรายวิชาเพิ่มเติมอื่นที่เป็นความต้องการของผู้เรียน ของท้องถิ่น และของโรงเรียน (ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศที่ 2 ฯลฯ) พร้อมทั้งทบทวนปรับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้ทันสมัย /ร่วมสมัย และการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นสากล เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

- 5) บริหารหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายโรงเรียนมาตรฐานสากล ให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก

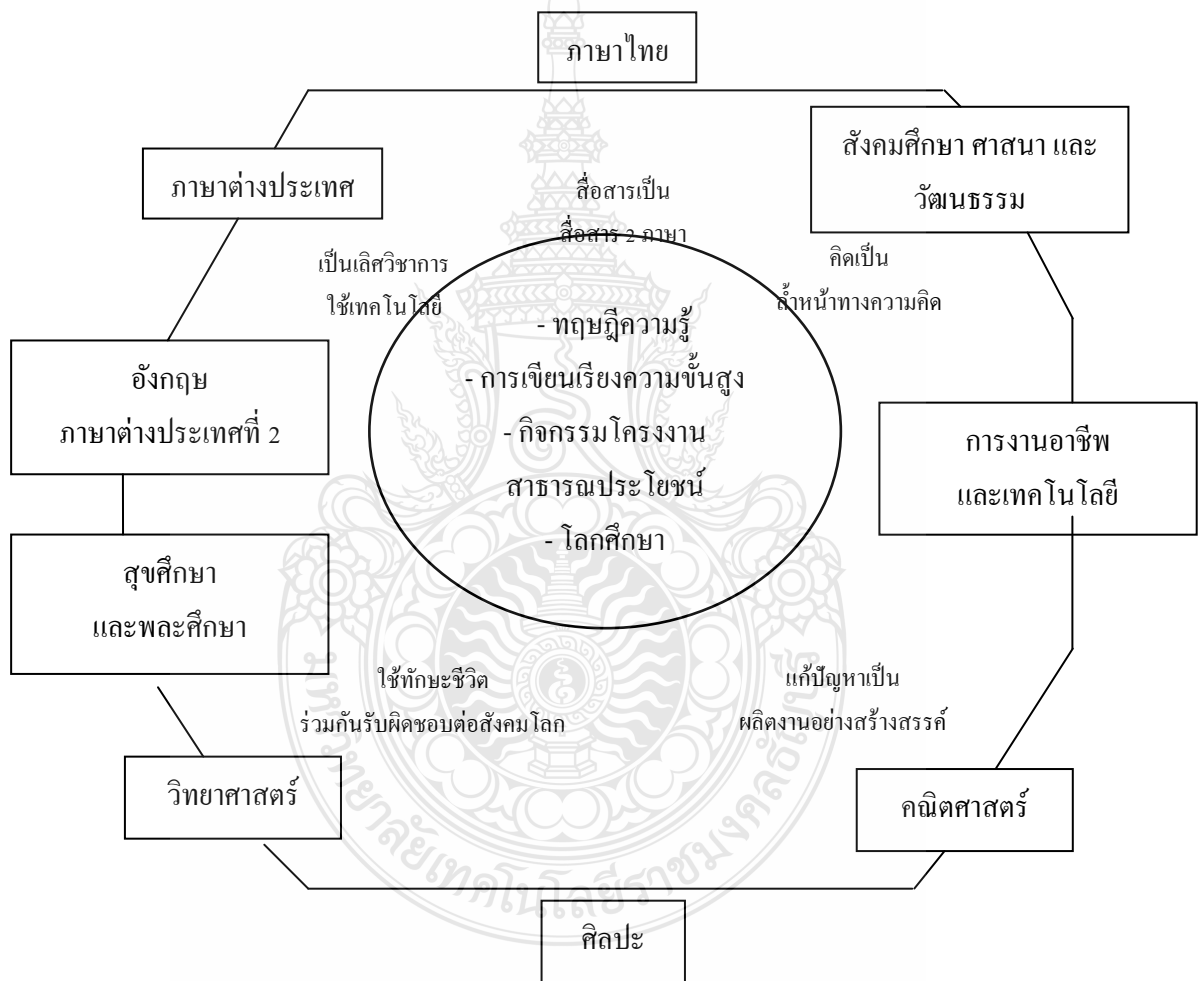
ทั้งนี้ โครงสร้างการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 12) ดังภาพที่ 2.3



ภาพที่ 2.3 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 12)

ด้านการจัดการเรียนการสอนในสาระสากล ได้กำหนดลักษณะเป็นหน่วยการเรียนรู้ใน รายวิชาพื้นฐานและหรือเป็นรายวิชาเพิ่มเติมนั้น มุ่งเน้นให้โรงเรียนได้ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน และวิธีการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงาน นำเสนอผลงาน ทั้งเป็นเอกสารและปากเปล่า (Oral Presentation) เพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อคุณภาพ ของผู้เรียนที่มีศักยภาพเป็นพลโลกตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 18) ดังภาพที่ 2.4



ภาพที่ 2.4 การจัดการเรียนการสอนสาระสากล

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 18)

กระบวนการพัฒนาผู้เรียนสู่คุณภาพที่คาดหวังของโรงเรียนมาตรฐานสากล การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและศักยภาพความเป็นสากล คือ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีทักษะในการค้นคว้า แสวงหาความรู้ และมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็น สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะชีวิต ร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี จะต้องมีการบริหารจัดการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้น โดยมีกระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เรียกว่า “บันได 5 ขั้นของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล (Five Steps for Student Development)” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น. 24) ได้แก่

1. การตั้งคำถาม การตั้งสมมติฐาน (Hypothesis Formulation) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด สังเกต ตั้งคำถามอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการตั้งคำถาม (Learning to Question)

2. การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ (Searching for Information) เป็นการฝึกเพื่อแสวงหาความรู้ ข้อมูล และสารสนเทศ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต หรือจากการฝึกปฏิบัติ ทดลอง เป็นต้น ซึ่งจะส่งเสริมเกิดการเรียนรู้ในการแสวงหาความรู้ (Learning to Search)

3. การสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Formation) เป็นการฝึกเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้และสารสนเทศที่ได้จากการแสวงหาความรู้ มาแลกเปลี่ยน อภิปราย เพื่อนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้ (Learning to Construct)

4. การสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในการสื่อสาร (Learning to Communicate)

5. การบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Public Service) เป็นการนำความรู้สู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้เรียนจะต้องเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การทำประโยชน์ให้กับสังคมและชุมชนรอบตัว ตามวิถีภาวะของผู้เรียนและจะส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและบริการสังคม (Learning to Serve)

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า โรงเรียนมาตรฐานสากล คือ โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เทียบเคียงมาตรฐานสากล โดยดำเนินการยกระดับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง มีความรอบรู้ทั้งสังคมไทยและสังคมโลก มีความคิดสร้างสรรค์ ทันเหตุการณ์ ทันเทคโนโลยี รู้จักแสวงหาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสุขในการเรียนรู้และการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ตามคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีศักยภาพเป็นพลโลก คือ เป็นเลิศวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้า

ทางความคิด ผลงานอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน โรงเรียนมาตรฐานสากล และเป็นคนไทยที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล

โรงเรียนมาตรฐานสากลมีรูปแบบการบริหารจัดการด้วยวิธีพิเศษ ที่เรียกว่า การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นรูปแบบของการบริหารที่ช่วยให้โรงเรียนมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ และเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล อันจะทำให้เกิดคุณลักษณะต่อการจัดการเรียนการสอนและจะส่งผลกระทบต่อผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษา การดำเนินงานของโรงเรียนจึงประยุกต์เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียน เพื่อให้มีวิธปฏิบัติและผลการดำเนินการในระดับมาตรฐานโลก

ลักษณะของเกณฑ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น. 1) คือ

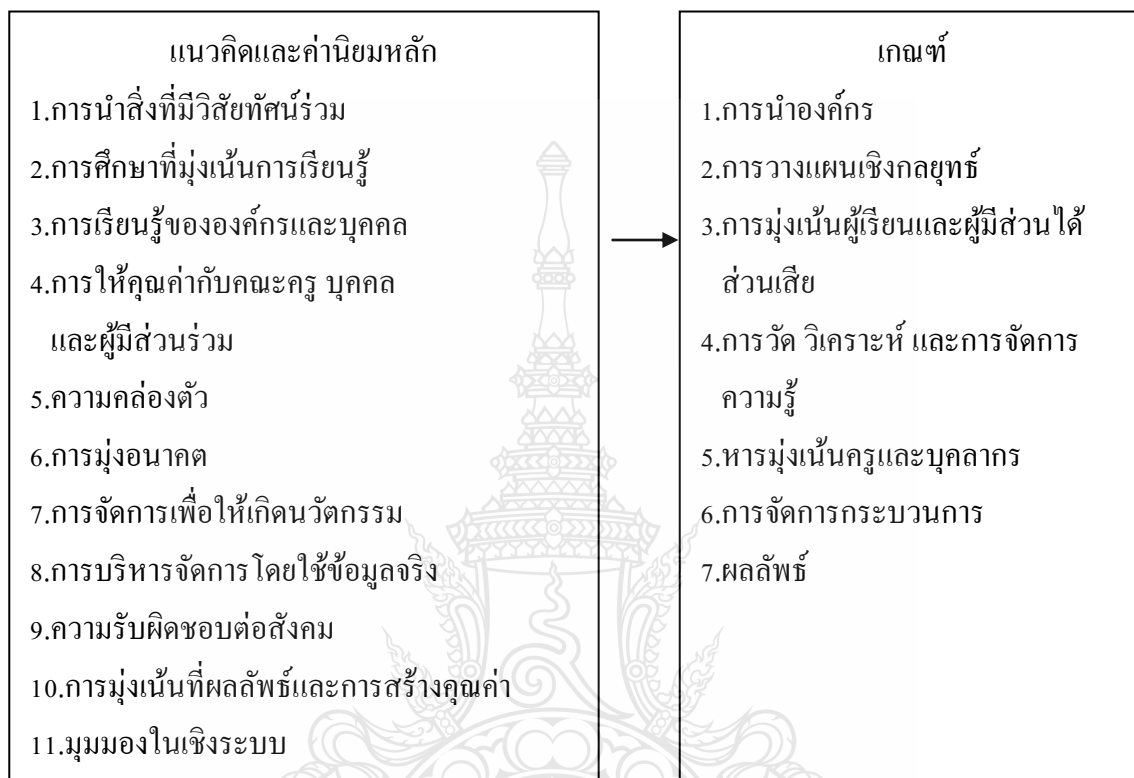
1) เป็นข้อกำหนดของระบบการบริหารจัดการโรงเรียนในเรื่องหลักๆ ที่ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนการบริหารจัดการ และการบริการที่จะส่งมอบสิ่งที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และสังคมอย่างต่อเนื่อง

2) โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของการจัดการที่เป็นระบบและการปรับปรุงผลของการดำเนินการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

3) สอดแทรกหลักการของการบริหารจัดการที่อยู่บนระบบค่านิยมที่สร้างความยั่งยืนให้กับโรงเรียนและความสมดุลของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

นอกจากนี้ เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติยังเป็นบรรทัดฐานสำหรับการประเมินตนเองของโรงเรียน เพื่อช่วยในการปรับปรุงวิธีการดำเนินการ จัดความสามารถ และผลลัพธ์ของโรงเรียน กระตุ้นให้มีการสื่อสารและแบ่งปันสารสนเทศวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างโรงเรียนต่างๆ ทุกประเภท และเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการทำความเข้าใจและจัดการผลการดำเนินการของโรงเรียน รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555, น. 1) และส่งผลให้เกิด 1) การส่งมอบคุณค่าที่ดีขึ้นอยู่เสมอให้แก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งจะส่งผลต่อความยั่งยืนของโรงเรียน 2) การปรับปรุงประสิทธิผลและความสามารถของโรงเรียนโดยรวม และ 3) การเรียนรู้ระดับองค์กรและระดับบุคคล (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2553, น. 178) ซึ่งโรงเรียนนำมาเป็นกรอบแนวคิดและค่านิยมหลักในการดำเนินงาน 11 ประการ และ

นำไปสู่ผลการปฏิบัติการที่เป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากล ผนวกเป็นองค์ประกอบของระบบบริหารคุณภาพ 7 หมวด ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 7) ดังภาพที่ 2.5

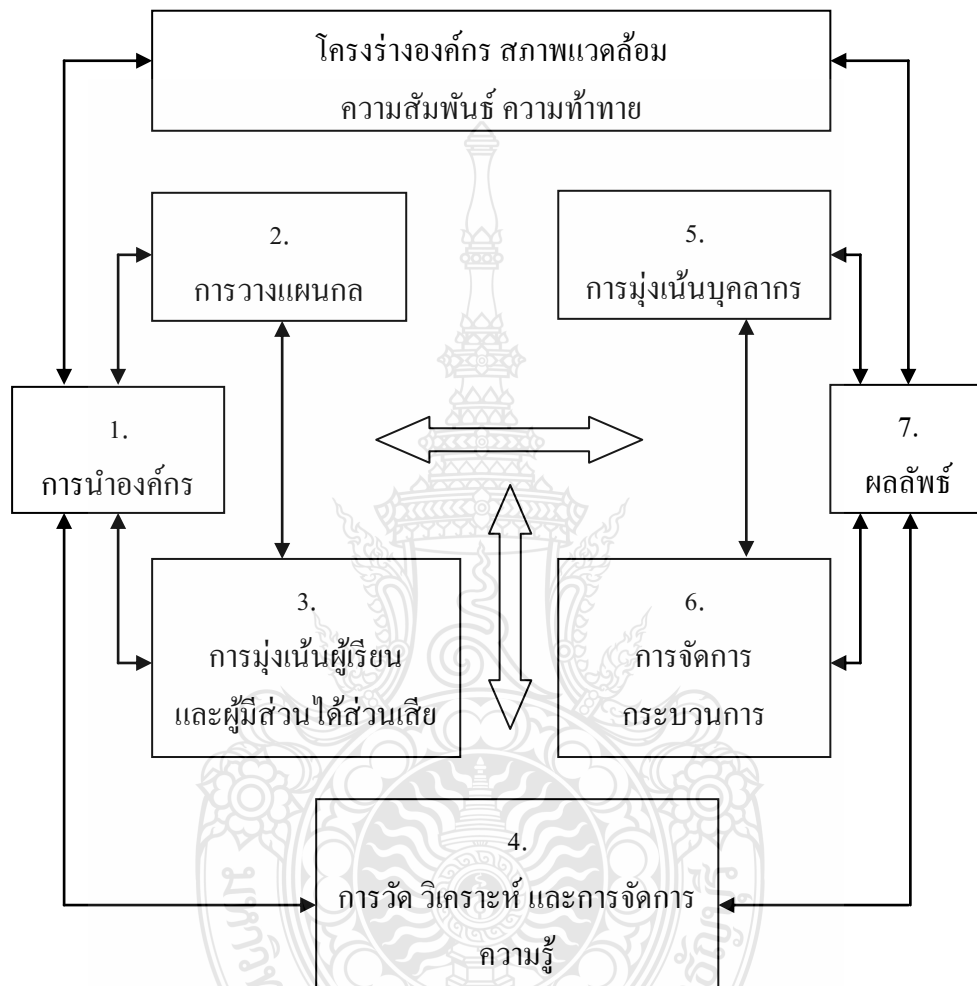


ภาพที่ 2.5 เกณฑ์เพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ
ที่มา : อัญชลี ประกายเกียรติ (2553, น. 21)

จากภาพเกณฑ์เพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศของแนวคิดและค่านิยม 11 ประการ และผนวกเป็นองค์ประกอบของระบบบริหารคุณภาพตามเกณฑ์ (อัญชลี ประกายเกียรติ, 2553, น. 21) ดังนี้

- 1) การนำองค์กร คือ แนวคิดและค่านิยม ข้อที่ 1, 6, 9
- 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ คือ แนวคิดและค่านิยม ข้อที่ 11
- 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ แนวคิดและค่านิยม ข้อที่ 2
- 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ คือ แนวคิดและค่านิยม ข้อที่ 3, 4, 7, 8
- 5) การมุ่งเน้นครูและบุคลากร คือ แนวคิดและค่านิยม ข้อที่ 4, 7
- 6) การจัดการกระบวนการ คือ แนวคิดและค่านิยม ข้อที่ 5
- 7) ผลลัพธ์ คือ แนวคิดและค่านิยม ข้อที่ 10

ดังนั้น เกณฑ์การดำเนินงานที่เป็นเลิศเมื่อผนวกเป็นองค์ประกอบของระบบบริหารจัดการคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลรางวัลคุณภาพแห่งชาติ มุมมองในเชิงระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 7) ดังภาพที่ 2.6



ภาพที่ 2.6 องค์ประกอบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (TQA)

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 7)

จากแผนภูมิ การเชื่อมโยงสัมพันธ์และการบูรณาการขององค์ประกอบทั้ง 7 หมวด เริ่มจากการนำองค์กร (หมวดที่ 1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (หมวดที่ 2) และการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (หมวดที่ 3) ประกอบกันเป็นกลุ่มของการนำองค์กรว่า การนำองค์กรต้องมุ่งที่กลยุทธ์และผู้เรียน ผู้บริหารระดับสูง หรือฝ่ายบริหารของโรงเรียน ต้องกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนและเป็นผู้นำในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้บรรลุตาม

ทิศทางที่กำหนดไว้ การมุ่งเน้นบุคลากร (หมวดที่ 5) การจัดการกระบวนการ (หมวดที่ 6) และผลลัพธ์ (หมวดที่ 7) ประกอบกันเป็นกลุ่มผลลัพธ์ โดยบุคลากรและกระบวนการที่สำคัญมีบทบาททำให้การดำเนินการสำเร็จและนำไปสู่ผลการดำเนินการโดยรวมของโรงเรียน ส่วนการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (หมวดที่ 4) มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำให้องค์กรมีการจัดการที่มีประสิทธิผล และมีการปรับปรุงผลการดำเนินงานโดยใช้ระบบที่ใช้ข้อมูลจริงและองค์ความรู้เป็นแรงผลักดันการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ เป็นพื้นฐานของระบบการจัดการผลการดำเนินการโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 9)

ความหมายของโครงสร้างองค์กรและองค์ประกอบทั้ง 7 หมวด มีดังนี้

โครงสร้างองค์กร (Organization Profile) หมายถึง ภาพรวมของโรงเรียนที่มีผลต่อการดำเนินการและความท้าทายที่สำคัญของโรงเรียน ภาพรวมของโรงเรียนจะแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของโรงเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นจุดแข็งหรือจุดอ่อนของโรงเรียนในการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย ลักษณะขององค์กรและความท้าทายต่อองค์กร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 10)

1. ลักษณะขององค์กร (Organization Description) หมายถึง สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างโรงเรียนกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับบริการ และเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียน โดยมีประเด็นการพิจารณาที่โรงเรียนต้องแสดง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 10) ดังต่อไปนี้

1.1 สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน (Organization on Environment) ประกอบด้วย

1) ประเภทหรือชนิดของหลักสูตรการศึกษา การบริหาร เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และบริการทางการศึกษาของโรงเรียน เป็นต้น

2) วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ค่านิยม ปรัชญา คติพจน์ และลักษณะวัฒนธรรมของโรงเรียน เป็นต้น

3) ข้อมูลลักษณะโดยรวมของโรงเรียน เช่น จำนวนต่างๆ เพศ อายุตำแหน่งวิทยฐานะ อัตราส่วนนักเรียนต่อครู ระดับการศึกษาของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูอัตราจ้าง ครูพิเศษ ลูกจ้าง ประจำ และสวัสดิการที่สำคัญ เป็นต้น

4) อาคารสถานที่ เทคโนโลยี และอุปกรณ์ที่สำคัญของโรงเรียน เช่น จำนวนอาคารเรียน อาคารประกอบต่าง ๆ ห้องปฏิบัติการ สนามกีฬา ห้องสมุด อุปกรณ์เทคโนโลยี อุปกรณ์อำนวยความสะดวก เป็นต้น

5) กฎระเบียบ ข้อบังคับที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินการของโรงเรียน เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ เป็นต้น

1.2 ความสัมพันธ์ระดับองค์กร (Organizational Relationship)

1) ลักษณะโครงสร้างองค์กร และระบบธรรมาภิบาลขององค์กร ระบบการติดตาม และรายงานจากโรงเรียนไปยังหน่วยงานต้นสังกัดทุกระดับ

2) ลักษณะของกลุ่มผู้เรียน กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกลุ่มของผู้รับ บริการของโรงเรียน ลักษณะความต้องการ และความคาดหวังที่สำคัญของกลุ่มต่างๆ ต่อการจัดการเรียนการสอน และการบริการทางการศึกษา

3) บทบาทของโรงเรียน และหน่วยงานเครือข่ายเพื่อความร่วมมือของโรงเรียนใน กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และบทบาทใน กระบวนการนวัตกรรมของโรงเรียน

4) ลักษณะความสัมพันธ์ และกลไกในการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่าง โรงเรียนกับโรงเรียน สถาบันระดับอุดมศึกษา สถานประกอบการ และเครือข่ายความร่วมมืออื่นๆ

5) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้เข้ารับบริการและ ชุมชน

2. ความท้าทายต่อองค์กร (Organizational Challenges)

2.1 สภาพแข่งขัน (Competitive Environment)

1) จำนวนประเภทโรงเรียนที่เทียบเคียงกัน ลำดับที่ของโรงเรียนในวงการศึกษามือ เทียบกับโรงเรียนที่เท่าเทียมกันทั้งขนาด ประเภทส่วนแบ่งของนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ และการ เจริญเติบโตของโรงเรียน

2) ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนเมื่อเทียบกับโรงเรียนที่มีลักษณะ เดียวกัน รวมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นต่อสภาพการแข่งขันของโรงเรียน

3) แหล่งข้อมูลสำคัญเชิงเปรียบเทียบและเชิงแข่งขันที่เกิดภายในชุมชนและภายนอก ชุมชนของโรงเรียนประเภทเดียวกัน และปัญหาหรืออุปสรรคหรือข้อจำกัดในการหาข้อมูลดังกล่าว

2.2 ความท้าทายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Challenges) ลักษณะประเภทของความท้าทาย เชิงกลยุทธ์ที่สำคัญของโรงเรียนในด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทรัพยากรบุคคล ความสัมพันธ์กับชุมชน และความยั่งยืนของโรงเรียน

2.3 ระบบการปรับปรุงผลการดำเนินการ (Performance Improvement System) คือ วิธีการและแนวทางในการที่โรงเรียนทำการปรับปรุงผลการดำเนินการและกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน การประเมินผลและการปรับปรุงกระบวนการสำคัญๆ ของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น.12)

ดังนั้น กรอบเกณฑ์การนำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนมาตรฐานสากล จึงกำหนดเป็นลักษณะการตั้งคำถามเพื่อชี้ให้เห็นแนวทางการบริหารจัดการของโรงเรียนในด้านต่างๆ ที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการและสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 16) ดังนี้

หมวดที่ 1 การนำองค์กร (Leadership) มีองค์ประกอบย่อย คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียนนำองค์กรอย่างไร
2. โรงเรียนดำเนินการอย่างไรในเรื่องการกำกับดูแลโรงเรียนและรับผิดชอบต่อสังคม

การนำองค์กร (Leadership) หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้บริหารโรงเรียนชี้นำการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม ผลการดำเนินการที่คาดหวังของโรงเรียน ระบบธรรมาภิบาลของโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อชุมชน วิธีการที่ผู้บริหารสื่อสารกับครูและบุคลากร การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่มีจริยธรรมและวิถีปฏิบัติที่แสดงถึงความเป็นพลเมืองดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 13)

พัฒนาชัย กุลศิริสวัสดิ์ (2551, น. 13) ได้กล่าวว่า เกณฑ์ของรางวัลคุณภาพแห่งชาติให้ความสำคัญกับผู้นำเป็นอย่างมาก เห็นได้จากคำถามแรกของเกณฑ์ ที่ถามว่า “ผู้นำระดับสูงดำเนินการอย่างไรในการกำหนดวิสัยทัศน์ และค่านิยมขององค์กร” เพราะผู้นำเป็นคนที่สำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงองค์กรให้มีการจัดการที่เป็นเลิศได้ กล่าวคือ ผู้นำต้องกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม และถ่ายทอดไปยังเพื่อนร่วมงาน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เพื่อนำไปปฏิบัติ และยังสามารถกล่าวอีกว่า อำนาจของผู้บริหารมีอยู่ 3 ประการ ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 อำนาจ 3 ประการของผู้นำ

อำนาจ บทบาท	อำนาจ 3 ประการของผู้นำ		
	อำนาจความรู้ (Knowledge)	อำนาจ ในการโน้มน้าวใจ	อำนาจทำการ (Authority)
1.ความเป็นผู้นำ ของผู้บริหาร ระดับสูง	1)โลกทัศน์ TQA 2)วัฒนธรรมองค์กร แบบ TQA 3)ปัจจัยความเป็นผู้นำ	1)มีความมุ่งมั่นอันแน่วแน่ 2)มีทักษะในการสื่อสาร 3)เป็นแบบอย่างที่น่า ศรัทธา	คัดเลือก บ่มเพาะ และพัฒนาผู้นำ คนต่อไป
2.การมีส่วนร่วม ในกระบวนการ เปลี่ยนแปลง ที่สำคัญ	1)กำหนดวิสัยทัศน์ ขององค์กร 2)เข้าใจความต้องการ ของลูกค้าและคู่แข่ง 3)กำหนดเข็มมุ่ง ประจำปี	1)จัดทำและจัดการ วิสัยทัศน์ แผนกลยุทธ์ ทั่วทั้งองค์กร 3)กระบวนการกระจาย กลยุทธ์	แต่งตั้ง Process Management Committee และดำเนินการ ตรวจวินิจฉัย
3.การสร้างกลไก เพื่อผลักดันการ เปลี่ยนแปลง	กำหนดแม่แบบ TQA Model	จัดทำแผนดำเนินการ TQA (TQA Road Map)	แต่งตั้ง (TQA Promotion Committee)

ที่มา : พัฒนชัย กุลศิริสวัสดิ์ (2551, น. 24)

พรทิพย์ กาญจนนิตย (2548, น. 8) ได้กล่าวว่า การนำองค์กร นับว่ามีความสำคัญต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนมาก เนื่องจากการเป็นนิติบุคคลนั้น การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ นับเป็นหัวใจหลักของการนำองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ

เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ (2553) ได้สรุปว่า การนำองค์กรควรมุ่งเน้นการปฏิบัติการของผู้บริหารในเรื่องของ “การกำหนดทิศทางของสถานศึกษา” ให้มีความชัดเจนเพื่อเป็นกรอบแนวทางที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรในองค์กร ซึ่งการกำหนดทิศทางขององค์กรดังกล่าวนี้ครอบคลุมใน 4 ประเด็น คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) เป้าประสงค์ 3) ผลการดำเนินงานที่คาดหวัง โดยในการกำหนดผลการดำเนินงานที่คาดหวังขององค์กร ผู้บริหารต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครอบคลุมทุกกลุ่ม โดยยึดหลักความโปร่งใสและความชัดเจน และ 4) ค่านิยมองค์กร ซึ่งเป็น

หลักคิดครองพฤติกรรมชี้้นำในการทำงานที่คาดหวังให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน
ถ้าบุคคลในองค์กรปฏิบัติค่านิยมที่ได้กำหนดไว้จะช่วยเสริมการบรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กร

ดังนั้น กรอบการบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากลตามเกณฑ์รางวัล
คุณภาพแห่งชาติ มีแนวทางดำเนินการ / วิธีการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553,
น. 18) มีดังนี้

1) กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูล
จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียนทั้งสภาพจริงในปัจจุบันและสภาพการ
เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2) กำหนดค่านิยมของโรงเรียนในการทำงานให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ
โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร

3) ผู้บริหารโรงเรียนสร้างศรัทธาโดยเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานตามค่านิยมของ
โรงเรียนเพื่อพัฒนาบุคลากรผู้นำขององค์กรนี้ในอนาคต

4) ผู้บริหารโรงเรียนมีระบบให้บุคลากรได้ใช้ศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มที่ภายใต้การ
กระจายอำนาจและการบริหารแบบมีส่วนร่วม

5) สร้างบรรยากาศเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรมเพื่อ
เพิ่มพูนศักยภาพการปฏิบัติงานและให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

6) จัดระบบการสื่อสารเพื่อให้ทราบและเกิดการยอมรับในวิสัยทัศน์ ค่านิยม และผลการ
ดำเนินการที่คาดหวังของโรงเรียนแบบสองทิศทางอย่างหลากหลายรูปแบบ

7) ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงผลการ
ดำเนินการ การบรรลุพันธกิจ และวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ รวมทั้งส่งเสริมและกำกับให้บุคลากร
ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และมีจริยธรรม

การสื่อสารผลการดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 20)

1) ผู้บริหารโรงเรียนต้องสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในโรงเรียนแบบ
สองทิศทาง เพื่อสร้างความรักและผูกพันของบุคลากรกับโรงเรียน

2) ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการเชิงรุกในการสร้างแรงจูงใจและสื่อสารการตัดสินใจที่
สำคัญให้บุคลากรทราบเพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ ให้เกิดผลการดำเนินการที่ดีกับโรงเรียน

3) ผู้บริหารโรงเรียนกำหนดผลการดำเนินการให้บรรลุวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ของโรงเรียน
โดยมุ่งเน้นการสร้างคุณค่ากับนักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4) ผู้บริหารโรงเรียนทบทวนผลการดำเนินการของแผนงาน / โครงการงาน / กิจกรรม โดยนำผลการประเมินการดำเนินงานมาเทียบกับเป้าหมายของตัวชี้วัดในแผนกลยุทธ์

ระบบธรรมาภิบาล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 22) มีดังนี้

1) ผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียนแสดงความรับผิดชอบต่อการกระทำในด้านการเงิน ความโปร่งใสในการดำเนินงาน และการตัดสินใจที่เกิดจากการบริหารจัดการ

2) ผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียนมีนโยบายในเรื่องการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและบริหารจัดการด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบภายในและภายนอกที่เป็นอิสระ

3) ผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียนยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารและการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

4) จัดดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานของผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียน โดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการนำผลการประเมินการปฏิบัติงานไปพัฒนาและปรับปรุงระบบการนำองค์กร

การประพฤติตามกฎหมายและมีจริยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 24) มีดังนี้

1) ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือผลการดำเนินการของโรงเรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2) กำหนดมาตรฐาน กระบวนการ ตัวชี้วัด และเป้าประสงค์ในการจัดการ ความเสี่ยงที่คาดการณ์หรือที่เกิดขึ้นแล้วในการดำเนินการและการให้บริการของโรงเรียน และกำกับดูแลให้บุคลากรทำงานให้ถูกต้องตามระเบียบ ข้อบังคับ หลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

3) จัดดำเนินการส่งเสริมและกำกับให้บุคลากรทำงานอย่างถูกต้อง ตามระเบียบ ข้อบังคับ หลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

4) กำกับดูแลและดำเนินการต่อการประพฤติปฏิบัติที่ขัดต่อระเบียบ ข้อบังคับ และหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของบุคลากร

การสนับสนุนจากชุมชนที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 24)

1) กำหนดชุมชนที่สำคัญและกิจกรรมที่โรงเรียนจะเข้าไปมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชน

2) ผู้บริหาร โรงเรียนและบุคลากรของโรงเรียนดำเนินการสนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนที่สำคัญ

หมวดที่ 2 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) มีองค์ประกอบย่อย คือ

1. โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการจัดทำแผนกลยุทธ์
2. โรงเรียนถ่ายทอดกลยุทธ์เพื่อนำไปปฏิบัติอย่างไร

การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดทำวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การถ่ายทอดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ การจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอที่จะทำให้แผนปฏิบัติการบรรลุความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 13)

กรอบการบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากลตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ขึ้นการเตรียมการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนเพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 15) ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 ขึ้นการเตรียมการจัดทำแผนกลยุทธ์

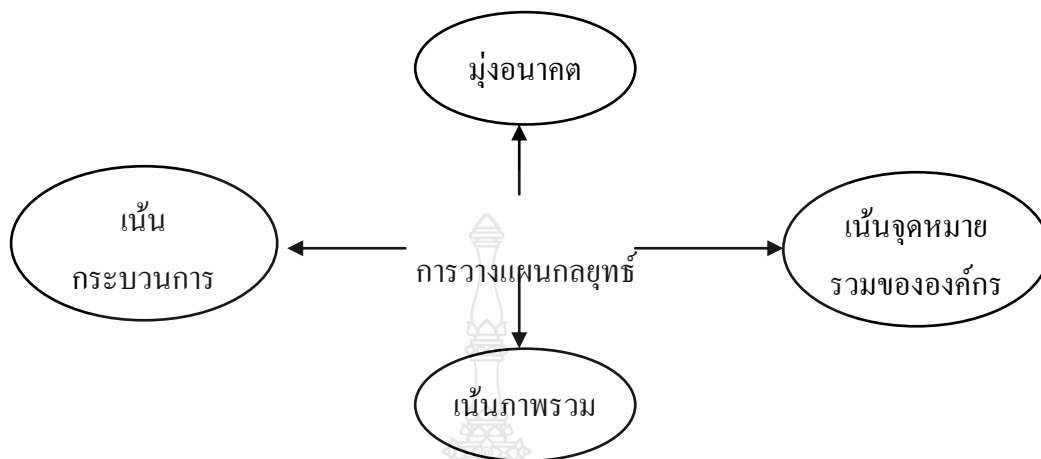
ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุผลและความสำคัญ
1. จัดตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจัดทำแผนกลยุทธ์	-เพื่อให้มีบุคลากรหลักที่รับผิดชอบ ประสานงาน วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล
2. ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ให้ความรู้แก่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง	-เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความจำเป็นในการจัดทำแผนกลยุทธ์
3. รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน จัดทำฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพโรงเรียน สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา	-เพื่อโรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นพื้นฐานในการวางแผนกลยุทธ์
4. ศึกษาสภาพแวดล้อมขององค์กรและจัดทำภาพรวมของโรงเรียน (School Profile) ศึกษาแนวทางเป้าหมายการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล	-เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพรวมที่สำคัญของโรงเรียนในด้านภูมิหลัง ความพร้อมพัฒนาการจัดการศึกษา ผลสำเร็จที่ผ่านมา สภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์และประเมินสถานภาพของโรงเรียน

ตารางที่ 2.3 ขั้นตอนการเตรียมการจัดทำแผนกลยุทธ์ (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุผลและความสำคัญ
5. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนทั้งสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายใน	- เพื่อให้ทราบปัจจัยที่เป็นโอกาส อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อน ในการดำเนินงาน จัดการศึกษา - เพื่อให้ทราบสถานภาพปัจจุบันของโรงเรียนว่าสภาพและแนวโน้มเป็นอย่างไร มีส่วนเอื้ออำนวยมากน้อยเพียงใด ในการดำเนินการ โรงเรียนมาตรฐานสากล
6. ประเมินสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยการประเมินความรุนแรงของผลกระทบ จากสิ่งแวดล้อมและสมรรถนะของโรงเรียน	- เพื่อกำหนดสภาพความสำเร็จของโรงเรียน ผู้รับประโยชน์จากการดำเนินงานตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากลที่โรงเรียนจะดำเนินการ
7. จัดวางทิศทางของโรงเรียน โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียน	- เพื่อให้มีทางเลือกในการดำเนินงานที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพตอบสนองต่อทิศทางการดำเนินงานของโรงเรียน
8. กำหนดกลยุทธ์โดยสร้างกลยุทธ์ทางเลือกในระดับโรงเรียน ระดับแผนงาน ระดับโครงการ และจัดทำกรอบแผนกลยุทธ์	- เพื่อให้มั่นใจว่าแผนกลยุทธ์เป็นที่ยอมรับ และนำไปปฏิบัติได้จริง
9. ตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุง แผน กลยุทธ์	- เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนัก ให้ความร่วมมือและมุ่งมั่นดำเนินการ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 15)

จากขั้นตอนการดำเนินงานการเตรียมการจัดทำแผนกลยุทธ์ รวมเป็นองค์ประกอบที่เป็นจุดเน้นของการวางแผนกลยุทธ์ ดังภาพที่ 2.7



ภาพที่ 2.7 องค์ประกอบของการวางแผนกลยุทธ์

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น. 21)

จากภาพองค์ประกอบที่เป็นจุดเน้นของการวางแผนกลยุทธ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 21) อธิบายได้ดังนี้

- 1) มุ่งอนาคต คือ การวางแผนกลยุทธ์เป็นแผนที่มุ่งสร้างความสำเร็จในอนาคต โดยการกำหนดสภาพการณ์ที่พึงประสงค์ไว้ล่วงหน้า และพยายามเปลี่ยนแปลงปัจจัยต่างๆ ให้สอดคล้องกับทิศทางที่กำหนดไว้
- 2) เน้นจุดมุ่งหมายรวมขององค์กร เพื่อให้บรรลุตามทิศทางของอนาคตที่กำหนดไว้ วางแผนกลยุทธ์ต้องมีการกำหนดเป้าประสงค์ขององค์กรที่ชัดเจน นำไปปฏิบัติได้ในระยะเวลาที่กำหนด
- 3) เน้นกระบวนการ เป็นกระบวนการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเป็นวงจรไม่รู้จบ (PDCA) ซึ่งอาจเริ่มจากการกำหนดพันธกิจ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การจัดทำแผนงาน โครงการ การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ การควบคุมเชิงกลยุทธ์ การทบทวน และกำหนดกลยุทธ์ใหม่
- 4) เน้นภาพรวม การวางแผนกลยุทธ์ไม่ใช่การพิจารณาหรือวิเคราะห์ การวางแผนเฉพาะด้านเฉพาะส่วน หรือวางแผนงาน โครงการ กิจกรรม แต่มุ่งเน้นระดับของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และขับเคลื่อนระดับองค์กรโดยรวมทั้งระบบ

กระบวนการจัดทำกลยุทธ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 26) มีดังนี้

1) วิเคราะห์ปัจจัยและสถานะต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ด้วยเครื่องมือต่างๆ ที่เหมาะสม

2) กำหนดทิศทางของโรงเรียนต้องการมุ่งไปสู่ผลลัพธ์ที่โรงเรียนต้องการที่จะบรรลุ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยม เป้าประสงค์

3) กำหนดกลยุทธ์ในระดับต่างๆ ที่จะทำให้โรงเรียนสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่กำหนดไว้

4) สื่อสารและถ่ายทอดทิศทางของการดำเนินงาน โรงเรียนให้บุคลากรของ โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง

แนวทางการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 27) มีดังนี้

1) กำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ โดยพิจารณาสิ่งที่โรงเรียนคาดหวัง ตอบสนองความท้าทายและความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ ต่อโอกาสในการสร้างนวัตกรรม รวมถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ

2) กำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สะท้อนได้ว่าโรงเรียนสามารถดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์

3) กำหนดเป้าหมาย หรือตัวเลขที่โรงเรียนต้องการจะบรรลุของตัวชี้วัด โดยควรนำผลการดำเนินการของโรงเรียนที่เป็นปัจจุบัน ไปเทียบเคียงกับเป้าหมายที่กำหนด

4) กำหนดกรอบระยะเวลาของโครงการ / กิจกรรม ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่กำหนดไว้

แนวทางการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 30-31) มีดังนี้

1) กำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่จะดำเนินการเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ตามแผนกลยุทธ์ โดยการพิจารณาและวิเคราะห์โครงการต่างๆ นั้น จะพิจารณาทั้งในด้านผลผลิต ผลลัพธ์ ความเสี่ยง ความเกี่ยวข้องกับโครงการอื่นๆ รวมทั้งงบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาของแต่ละแผนงาน โครงการ กิจกรรม

2) ใช้การบริหารความเสี่ยงเข้าร่วมจัดทำแผนการปฏิบัติการ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่มีผลจากนักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับบริการและส่วนแบ่งนักเรียนในพื้นที่บริการ

3) พัฒนากระบวนการทำงานของโรงเรียนให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ รวมทั้งทำให้กระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4) พัฒนาสมรรถนะ ทักษะ ความสามารถ ทักษะคติดของบุคลากรเพื่อสอดคล้องกับกลยุทธ์ เพื่อให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

5) วิเคราะห์องค์ความรู้ที่ต้องการในการดำเนินงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ และทำให้บุคลากรได้เข้าถึงความรู้นั้น พร้อมทั้งแสวงหาความรู้ที่ยังไม่มีมาเผยแพร่แก่บุคลากร

6) มีการสื่อสารและถ่ายทอดแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติทั่วทั้งโรงเรียน

7) ใช้ข้อมูลและสารสนเทศในการบริหารจัดการและการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

8) จัดทำแผนทรัพยากรบุคคลเพื่อพัฒนาขีดความสามารถและความต้องการอัตรากำลังของโรงเรียน

9) จัดสรรทรัพยากรด้านการเงินและด้านอื่นๆ ให้เหมาะสมและเพียงพอ พร้อมใช้เพื่อการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการบรรลุผลสำเร็จ

10) กำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายที่ใช้ในการติดตามความก้าวหน้าของแผนการปฏิบัติการที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันทั้งโรงเรียน และครอบคลุมทุกกลุ่มของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

แนวทางการคาดการณ์ผลการดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 32) มีดังนี้

1) กำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดที่ใช้ในการติดตามแผนปฏิบัติการ โดยการคาดการณ์ผลการดำเนินการเปรียบเทียบกับของโรงเรียนคู่เทียบเคียงและผลการดำเนินการที่ผ่านมา

2) การคาดการณ์ผลการดำเนินการจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจ ในการจะทำให้เห็นว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้สูงหรือต่ำเกินไปหรือไม่ ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากร และควรมีช่วงระยะเวลาของการคาดการณ์ผลการดำเนินการ

3) วางแผนดำเนินการพัฒนาเพื่อลดความแตกต่างระหว่างผลการดำเนินการในปัจจุบันกับที่คาดการณ์ไว้ของโรงเรียนและกับโรงเรียนคู่เทียบเคียง

หมวดที่ 3 การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholder Focus) มีองค์ประกอบย่อย คือ

1. โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการแสวงหาและใช้ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนและเพิ่มความพึงพอใจ ความรักและความผูกพันต่อสถาบัน

การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholder Focus) หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการสร้างความผูกพันกับผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วิธีการที่โรงเรียนรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการใช้สารสนเทศเพื่อปรับปรุง และค้นหาความสำเร็จด้านการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 13)

แนวทางดำเนินการ วิธีการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 35) มีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

1) สำรวจ ตรวจสอบพันธกิจของโรงเรียน เพื่อนำมากำหนดกลุ่มผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2) ระบุนักเรียน กำหนดกลุ่มผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการจัดทำฐานข้อมูลของนักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในปัจจุบันและในอนาคต รวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติม และทบทวนปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบัน

3) จำแนกกลุ่มผู้เรียน ผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย โดยพิจารณาจากความท้าทายเชิงกลยุทธ์ นวัตกรรม โครงสร้างประชากร สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยคำนึงถึงบริบท ความพร้อมของโรงเรียน

4) กำหนดกลยุทธ์ วิธีการรับฟัง และเรียนรู้ความต้องการคาดหวังของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในอดีตปัจจุบันของโรงเรียนคู่เทียบเคียง

5) วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาประเด็นความต้องการและนำข้อมูลไปปรับกระบวนการทำงาน และการให้บริการให้สอดคล้องกับทิศทางการจัดการศึกษาของสังคม โลก ความสัมพันธ์กับผู้เรียน และความพึงพอใจของผู้เรียน

การสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียน มีแนวทางการดำเนินการ / วิธีการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 35) ดังนี้

1) จัดทำข้อมูลของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยใช้ข้อมูลด้านความต้องการ ความคาดหวัง และความนิยมชมชอบของผู้เรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

2) กำหนดและจำแนกข้อมูลเชิงความต้องการ เชิงพฤติกรรมเชิงจิตวิทยา จากระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างรอบด้าน

3) จัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์อย่างหลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อเรียนรู้ความต้องการใหม่ๆ ของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4) จัดระบบบริการ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การให้บริการ การรับฟัง การรับข้อร้องเรียน โดยเปิดช่องทางเลือกหลายช่องทางที่สะดวกรวดเร็ว

5) สร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานและนำไปกำหนดเป็นตัวชี้วัดการดำเนินงานโดยประกาศให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบ การประเมินความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การประเมินความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1) ตรวจสอบพันธกิจ เพื่อระบุคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและบริการที่จะวัดความพึงพอใจ ไม่พึงพอใจ และความผูกพันต่อโรงเรียน

2) กำหนดวิธีการและเครื่องมือในการวัดความพึงพอใจ ไม่พึงพอใจและความผูกพันต่อโรงเรียนให้สอดคล้องกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนบริการแต่ละประเภท รวมถึงกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3) ตรวจสอบความพึงพอใจไม่พึงพอใจ และความผูกพันต่อโรงเรียนของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางแก้ไขปรับปรุงคุณภาพการจัดการเรียนการสอน การบริการในแต่ละประเภท รวมทั้งการวางแผนการจัดการเรียนการสอนและการให้บริการในอนาคต

4) นำข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจไปปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้เกิดการบริการอันเป็นการสร้างความประทับใจและภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียน และนำไปเปรียบเทียบกับโรงเรียนคู่เทียบเคียง

5) นำข้อมูลเกี่ยวกับความไม่พึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำมาใช้ในการปรับปรุงบริการให้ดีขึ้น รวมทั้งเพื่อให้เกิดนวัตกรรมและเพิ่มความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ

หมวดที่ 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis and Knowledge Management) มีองค์ประกอบย่อย คือ

1) โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการวัด วิเคราะห์ และนำไปปรับปรุงผลการดำเนินการของโรงเรียน

2) โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการจัดการสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ขององค์กร

การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis and Knowledge Management) หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการเลือก การรวบรวม การวิเคราะห์ และการปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศในการดำเนินงานและการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ การทบทวนและ

ปรับปรุงผลการดำเนินงาน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 14)

การวัดผลการดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 44)

1) คัดเลือก รวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่จะนำไปติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียน เช่น ข้อมูลผลการดำเนินการจากแผนงาน / โครงการ ผลการใช้งบประมาณ ข้อมูลความต้องการ / ความพึงพอใจ / การร้องเรียนจากผู้รับบริการ ความพึงพอใจของครูและบุคลากร ฯลฯ

2) นำผลการวิเคราะห์มาทบทวนเพื่อหาจุดบกพร่องการปฏิบัติงาน แล้ววิเคราะห์ / ค้นหา ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ รวมทั้งเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของการบริหาร และการสร้าง นวัตกรรมใหม่ๆ

3) ทบทวนวิธีการ หรือระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ทันต่อระบบการวัดผลการ ดำเนินการให้ทันต่อความต้องการและทิศทางของโรงเรียนที่เปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายในและภายนอกที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้

การวิเคราะห์ ทบทวน และปรับปรุงผลการดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 46)

1) วิเคราะห์และทบทวนผลของการดำเนินการ โดยดูขีดความสามารถขององค์กร จัดลำดับ ความสำคัญสำหรับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและอย่างก้าวกระโดด

2) สื่อสารผลการวิเคราะห์และทบทวนให้บุคลากรทุกระดับในโรงเรียนรับรู้ เข้าใจในผล การวิเคราะห์ และนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน

3) นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน การจัดการข้อมูล สารสนเทศ มีแนวทางการดำเนินการ / วิธีการ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 48) ดังนี้

1) รวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการใช้ ได้แก่ ข้อมูลการติดตามและทบทวนการดำเนินงาน ของโรงเรียน ข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์เกี่ยวกับปัจจัย แนวโน้มการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบต่างๆ ข้อมูลในการรับรู้ รับฟัง และขอรับบริการของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ ข้อมูลการ เรียนรู้และการพัฒนาบุคลากร โดยรวบรวมข้อมูลจากทุกแหล่งไว้ในที่เดียวกัน มีการประมวลผลแบบ Real Time เพื่อให้ข้อมูลมีความทันสมัย ติดตั้งระบบป้องกันข้อมูลสูญหายและข้อมูลถูกทำลาย

2) กำหนดระดับการเข้าถึงข้อมูล รูปแบบของข้อมูลตามความต้องการใช้ โดยการออกแบบ ระบบการเข้าใช้และเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศในระดับต่างๆ

3) ประเมินและปรับปรุงระบบของข้อมูลสารสนเทศ รวมถึง Hardware และ Software เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการใช้และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของความต้องการและทิศทางของโรงเรียน

การจัดการทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการความรู้ มีแนวทางการดำเนินการ / วิธีการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 50) มีดังนี้

1) ตรวจสอบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง เชื่อถือได้ นำไปใช้งานได้ง่าย รวมทั้งมีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

2) สร้างระบบดูแลรักษาอุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ และเครือข่ายเชื่อมโยงอินเทอร์เน็ต ให้สามารถทำงานได้อย่างคล่องตัวอยู่เสมอ

3) จัดหาอุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ และซอฟต์แวร์ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานระดับสากล เป็นโปรแกรมที่มีลิขสิทธิ์ และสามารถประยุกต์กับโปรแกรมอื่นๆ ได้สะดวก

หมวดที่ 5 การมุ่งเน้นบุคลากร (Faculty and Staff Focus) มุ่งองค์ประกอบย่อย คือ

1. โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการสร้างความผูกพันของบุคลากรเพื่อให้บรรลุความสำเร็จในระดับองค์กรและระดับบุคคล

2. โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการสร้างสภาพแวดล้อมที่มีประสิทธิผลและที่สนับสนุนบุคลากร

การมุ่งเน้นบุคลากร (Faculty and Staff Focus) หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการพัฒนาและการจัดการบุคลากร การสร้างความผูกพันและความสามัคคีให้ครูและบุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ร่วมสร้างสรรค์ และพัฒนาโรงเรียนสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 14)

การสร้างคุณค่าของบุคลากร มีแนวทางการดำเนินการ / วิธีการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 52) ดังนี้

1) กำหนดปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันและความพึงพอใจของบุคลากร โดยคำนึงถึงความเสมอภาค ความโปร่งใส และเป็นธรรม รวมทั้งการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกกลุ่มทุกระดับ

2) นำผลจากการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรมากำหนดเป็นนโยบายสวัสดิการ การให้บริการ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมการทำงานให้ตรงกับความต้องการของบุคลากร

3) การจัดระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน คำนึงผลสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก จัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติงานร่วมกัน

4) ให้มีคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดมาตรฐานและความเป็นธรรม โดยการเปิดเผยหลักเกณฑ์การประเมินและผลการประเมินให้บุคลากรรับทราบ

5) นำผลการประเมินไปใช้ประกอบกับการให้คำปรึกษาแนะนำบุคลากร ในการพัฒนาสมรรถนะและปรับปรุงการปฏิบัติงาน และพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ให้รางวัลจิตใจ และอื่นๆ

6) การจัดระบบยกย่องชมเชย การให้รางวัลโดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้สอดคล้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี โดยยึดหลักคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และสื่อสารหลักเกณฑ์การยกย่อง ชมเชย ใจให้กับบุคลากรที่ได้รับทราบทั่วทั้งโรงเรียน

7) ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรที่ได้รับการยกย่องชมเชยในระดับโรงเรียน ให้ได้รับโอกาสนำเสนอและเผยแพร่ผลงานในระดับที่สูงขึ้น

การพัฒนาบุคลากรและผู้นำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 55)

1) จัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรม ของระบบการเรียนรู้และระบบการพัฒนาบุคลากร โดยวิเคราะห์ความต้องการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความสำเร็จตามกลยุทธ์

2) วิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และนำปัจจัยนั้นมากำหนดเป็นตัวเชื่อมโยง เป็นเหตุเป็นผลกับปัจจัยแห่งความสำเร็จนั้น

3) ดำเนินการจัดระบบการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรตามแผนเพื่อให้บุคลากรมีสมรรถนะตรงตามคุณลักษณะและหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยครอบคลุมประเด็น สมรรถนะหลัก ความท้าทายเชิงกลยุทธ์ การปรับปรุงผลการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงจริยธรรมในวิชาชีพ

4) กำหนดมาตรการประเมิน และการจัดการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากร

5) ส่งเสริมนำความรู้และทักษะที่ได้จากการศึกษาและฝึกอบรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยมอบหมายให้บุคลากรปฏิบัติงานสำคัญที่มีความท้าทายหรือรับผิดชอบใหม่ๆ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ฯลฯ

6) เตรียมบุคลากรสำหรับตำแหน่งงานที่สำคัญต่อภารกิจหลัก โดยวิเคราะห์โรงเรียนและวิเคราะห์งาน เพื่อหาตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อภารกิจหลักของโรงเรียน กำหนดงานและสมรรถนะแต่ละตำแหน่งงาน

การประเมินความผูกพัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 56) มีดังนี้

- 1) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพัน หรือความพึงพอใจของบุคลากร
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการสำรวจนำมาเชื่อมโยงกับผลลัพธ์ของโรงเรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไข และกำหนดเป็นนโยบาย
- 3) จัดลำดับของแนวทางการสร้างความผูกพันและความพึงพอใจ และสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงาน

การประเมินขีดความสามารถและอัตรากำลัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 57) มีดังนี้

- 1) ประเมินความต้องการด้านขีดความสามารถและศักยภาพที่จำเป็นของบุคลากร โดยวิเคราะห์ระบบงาน วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ โครงสร้างอัตราากำลัง และจัดสมรรถนะของกลุ่มสายงานให้สอดคล้องกับภารกิจและบทบาทของงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง
- 2) สรรหา จัดจ้างบุคลากร โดยวิเคราะห์ความต้องการกำลังคนที่มีคุณลักษณะและทักษะตรงตามขอบข่ายงานและสมรรถนะหลักที่ต้องการ ด้วยระบบคุณธรรมหรือระบบความสามารถ และคำนึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรม และผลประโยชน์ของโรงเรียน
- 3) รักษาบุคลากร โดยการกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าของตำแหน่งให้ชัดเจน โดยจัดกลุ่มงาน จัดทำรูปแบบเส้นทางความก้าวหน้าของตำแหน่งงาน รวมทั้งเกณฑ์และมาตรฐานตำแหน่ง สร้างคุณภาพชีวิตและความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน
- 4) จัดโครงสร้างของบุคลากรของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัจจุบัน และการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และคำนึงถึงการตอบสนองความท้าทายเชิงกลยุทธ์และความคล่องตัวในการเปลี่ยนแปลง
- 5) จัดทำแผนการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของความสามารถ สมรรถนะของบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว ดำเนินการตามแผนและประเมินผลสำเร็จของแผนเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

การสร้างบรรยากาศการทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 60)

- 1) วิเคราะห์ปัจจัยและจัดสภาพแวดล้อมของการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสุขอนามัย ความปลอดภัย การป้องกันภัย ให้เหมาะสมกับทุกกลุ่มของบุคลากร โดยการกำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมายในการปรับปรุงแต่ละปัจจัยอย่างมีส่วนร่วม

2) กำหนดนโยบายของการบริการและสิทธิประโยชน์ให้เหมาะสมกับความต้องการและความแตกต่างของแต่ละกลุ่มบุคคล

หมวดที่ 6 การจัดการกระบวนการ (Process Management) มีองค์ประกอบย่อยดังนี้

1) โรงเรียนมีวิธีการออกแบบระบบงานอย่างไร

2) การจัดการและการปรับปรุงกระบวนการทำงาน

การจัดการกระบวนการ (Process Management) หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการกำหนดสมรรถนะหลักและระบบงาน การออกแบบการจัดการ การปรับปรุงกระบวนการที่สำคัญเพื่อนำระบบงานไปใช้สร้างคุณค่าให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และโรงเรียนประสบความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 14)

การออกแบบระบบงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 62)

1) ออกแบบระบบงานที่ครอบคลุมภารกิจทุกด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ บุคคล งบประมาณ และบริหารงานทั่วไป โดยมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์

2) กระบวนการในระบบของงานจะต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยใช้ประโยชน์จากสมรรถนะหลัก

กระบวนการทำงานหลักและกระบวนการสนับสนุน

1) กำหนดกระบวนการหลักและกระบวนการสนับสนุนที่สอดคล้องกับพันธกิจ และส่งเสริมความเป็นเลิศของโรงเรียน

2) จัดทำข้อกำหนดของกระบวนการหลักและกระบวนการสนับสนุน ที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้เรียน ชุมชน และสังคมโลกในปัจจุบันและอนาคต

3) ออกแบบและสร้างนวัตกรรมของกระบวนการทำงานเพื่อตอบสนองข้อกำหนดที่สำคัญ โดยใช้สารสนเทศกลุ่มผู้เรียน และผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4) ควบคุมและปรับปรุงกระบวนการหลักและกระบวนการสนับสนุนความพร้อมต่อภาวะฉุกเฉิน มีแนวทางการดำเนินการ / วิธีการ คือ จัดระบบเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือต่อภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน โดยคำนึงถึงการป้องกัน การจัดการ การแก้ไข และการฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง ภายใต้มาตรการที่เหมาะสมและรัดกุม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 64)

การออกแบบกระบวนการทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 65)

1) ออกแบบและสร้างนวัตกรรมในกระบวนการการทำงานที่ตอบสนองต่อข้อกำหนดหลัก โดยคำนึงถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ องค์กรความรู้ และความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของโรงเรียน

2) ออกแบบกระบวนการทำงานให้ครอบคลุมประเด็นหลักที่สำคัญ ได้แก่ การควบคุม ต้นทุนและทรัพยากร การควบคุมความเสี่ยงและการสูญเสีย และการควบคุมระยะเวลา

การจัดการกระบวนการทำงาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 67)

1) การนำกระบวนการทำงานไปปฏิบัติงานประจำวันให้เป็นไปตามข้อกำหนดของการ ออกแบบ โดยใช้ข้อมูลจากผู้ปฏิบัติ ผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้รับบริการ

2) กำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินการและตัวชี้วัดภายในกระบวนการเพื่อการควบคุม การ แก้ไขปัญหาในข้อผิดพลาดของกระบวนการ และขั้นตอนการดำเนินงานในส่วนของกิจกรรม กระบวนการ และระบบงาน

3) จัดการกระบวนการทำงานไปสู่การปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างของการเรียนรู้และ ศักยภาพของผู้เรียน

4) จัดระบบการควบคุมและตรวจสอบการทำงานทุกขั้นตอน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ ต้นทุน ทรัพยากร ความเสี่ยงและการสูญเสีย และการควบคุมระยะเวลา

การปรับปรุงกระบวนการทำงาน มีแนวทางการดำเนินการ / วิธีการ คือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาประสบการณ์และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา ให้เกิดการปฏิบัติงานที่ดีสู่ความเป็นเลิศอย่างก้าวกระโดด

หมวดที่ 7 ผลลัพธ์ (Performance Results) มีองค์ประกอบย่อยคือ

1) ผลการดำเนินการด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างไร
2) ผลการดำเนินการด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นอย่างไร
3) ผลการดำเนินการทางด้านงบประมาณ การเงิน และส่วนแบ่งผู้เรียนในพื้นที่บริการเป็น อย่างไร

4) ผลการดำเนินการด้านการมุ่งเน้นบุคลากรเป็นอย่างไร
5) ผลการดำเนินการด้านประสิทธิผลของกระบวนการเป็นอย่างไร
6) ผลการประเมินด้านภาวะผู้นำเป็นอย่างไร

ผลลัพธ์ (Performance Results) หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการประเมินผลการ ดำเนินงานของโรงเรียนและปรับปรุงในด้านที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านการมุ่งเน้น ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย งบประมาณและการเงิน การมุ่งเน้นบุคลากร ประสิทธิภาพของกระบวนการ และการนำองค์กร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 15)

แนวทางการดำเนินการ / วิธีการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 69)

1) สิ่งที่ต้องนำเสนอ เช่น ข้อมูล สารสนเทศ งานวิเคราะห์ต่างๆ ของผลการดำเนินงาน

2) การนำเสนอต้องให้ความสำคัญกับข้อกำหนด ดังนี้

(2.1) รายงานผล เป็นการแสดงข้อมูลในปัจจุบัน โดยเปรียบเทียบกับเป้าหมายเกี่ยวกับผลผลิต (Out Put) และผลลัพธ์ (Out Come)

(2.2) แนวโน้มของผลการดำเนินการ เป็นการแสดงข้อมูล สารสนเทศที่เป็นตัวเลข เพื่อแสดงให้เห็นทิศทางของผลลัพธ์ตามลำดับช่วงเวลาที่ยาวไป

(2.3) ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบ เพื่อแสดงผลลัพธ์เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนกลุ่มสังกัด / ต่างสังกัด ในพื้นที่ / ต่างพื้นที่ / ระดับที่สูงกว่า

นอกเหนือการนำเสนอในเชิงเปรียบเทียบ สิ่งที่ควรดำเนินการของโรงเรียน คือ การวิเคราะห์สารสนเทศนั้นๆ เพื่อให้รู้ถึงผลการดำเนินโดยรวม และนำผลการวิเคราะห์มาจัดลำดับความสำคัญในการปรับปรุงผลการดำเนินการ

3) การแสดงผล ควรจัดทำในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น รูปแบบกราฟหรือตาราง

สรุปได้ว่า การยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพของ โรงเรียนมาตรฐานสากล ได้อิงแนวทางตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ เพราะเป็นระบบที่จะพัฒนาโรงเรียนให้มีผลการดำเนินการที่เป็นเลิศและได้มาตรฐานสากล โดยยึดหลักการดำเนินงานเชิงระบบจากแนวคิดและค่านิยมหลัก 11 ประการ ผนวกเป็นองค์ประกอบของระบบบริหารคุณภาพ 7 หมวด ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับ โครงร่างขององค์กรที่มีลักษณะของโรงเรียนและความท้าทายเป็นองค์ประกอบ และจากการศึกษาแนวคิดดังที่กล่าวมา การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยการอิงเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเพราะเป็นระบบบริหารคุณภาพที่ได้รับการยอมรับในระดับโลกว่าเป็นระบบที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ และเป็นระบบที่พัฒนามาจากหลักการและแนวคิดพื้นฐานของระบบการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (TQM) เป็นกระบวนการบริหารองค์กรที่เน้นความพอใจของลูกค้า ซึ่งก็คือผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ โรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (ออนไลน์, 2555) ได้อธิบายว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ

- 1) ผู้นำต้องชี้นำทิศทางที่ถูกต้องและสื่อถึงคุณค่าคุณธรรมให้แก่คนในองค์กร
- 2) สร้างกรอบแห่งการปฏิบัติงานเพื่อความเป็นเลิศ
- 3) กระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างนวัตกรรมและเสริมสร้างองค์ความรู้
- 4) สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

5) ส่งเสริม สนับสนุน และจูงใจให้บุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการสร้างผลงานให้โรงเรียน และการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศ

6) สร้างสมดุลระหว่างความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ

7) เป็นต้นแบบในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแห่งจริยธรรม คุณธรรม และการริเริ่ม

สมชาย เทพแสง (2548) ได้สรุปถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการคุณภาพ มีดังนี้

1) ปัจจัยด้านการบริหารเวลา ซึ่งเทคนิคการบริหารเวลาที่สำคัญ คือ “สนุกกับการทำงาน ไม่หย่อนยานวินัย ใช้สื่ออุปกรณ์ หาพี่เลี้ยงสอน ป้อนแรงจูงใจ ทบทวนงานให้ดี หลีกหนีวิกฤติ พิชิตสิ่งรบกวน ควรมอบหมายงาน ประสานการจัดอันดับงาน”

2) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของบริหาร ซึ่งผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสนับสนุนการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ช่วยส่งเสริมการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการบริการที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้า สามารถออกแบบกระบวนการบริหารงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของลูกค้า ปรับปรุงผลผลิตและการบริการให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง และนำมาพัฒนาการบริหารงานให้เกิดคุณภาพ

3) ปัจจัยด้านคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารที่มุ่งคุณภาพ ควรมีหลัก 8 ประการ ดังนี้

(1) เป้าหมาย ผู้บริหารมีเป้าหมายในการบริหารงาน สามารถกำหนดควิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ในการบริหารงานได้

(2) ประสานสัมพันธ์ ผู้บริหารจะต้องประสานงาน และสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรอย่างใกล้ชิด

(3) ปณิธาน ผู้บริหารต้องมีปณิธานและความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน

(4) ประเมินผล ผู้บริหารต้องใช้สารสนเทศ สถิติ งานวิจัยในการประเมินผลและตัดสินใจ

(5) ปรึกษาปรึกษา ผู้บริหารจะต้องปรึกษาปรึกษาและให้ความช่วยเหลือลูกน้องอย่างทั่วถึง

(6) ประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารจะต้องเน้นกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

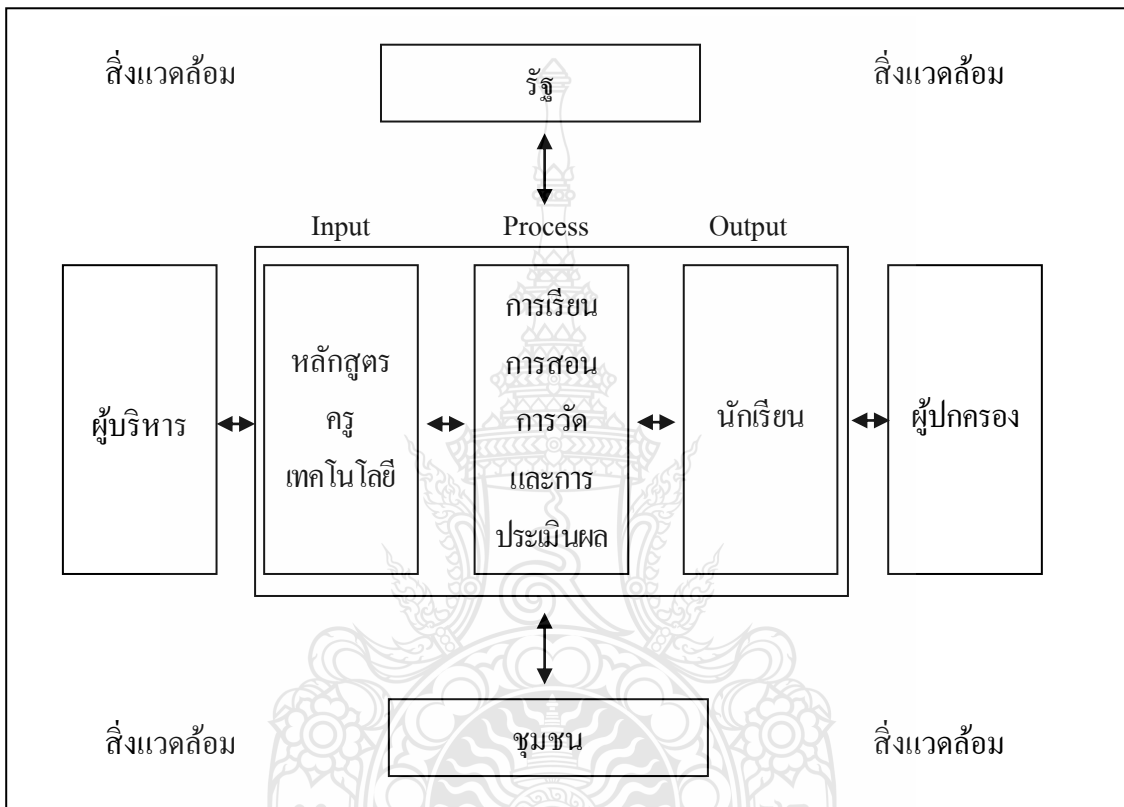
(7) ทุ่มเททุ่มเท ผู้บริหารจะต้องให้ขวัญกำลังใจ และใช้แรงจูงใจทางบวกในการบริหาร

(8) เปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

4. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ความพร้อมของอาคารสถานที่ สื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ ความพร้อมของข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยสนับสนุนการ

บริหารให้เป็นไปอย่างราบรื่น สามารถวางแผน ควบคุม ออกแบบ ระบบการบริหารจัดการ และพัฒนา
งานให้เกิดประสิทธิผล

สมบัติ นพรัตน์ (2548, น. 30) ได้สรุปว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งโดย
ตรงและโดยอ้อม อาจพิจารณาได้จากกรอบแนวคิด ดังภาพที่ 2.8



ภาพที่ 2.8 กรอบความคิดของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา
ที่มา : สมบัติ นพรัตน์ (2548, น. 30)

ศิริชัย กาญจนวาสี (ออนไลน์, 2555) ได้สรุปว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพจะต้องมีองค์ประกอบ
คือ ผู้นำที่เป็นมืออาชีพในการบริหาร ใช้วิธีการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทุกด้าน เป็นผู้นำ
วิชาชีพที่ทรงความรู้และมีคุณธรรม กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาาร่วมกันของบุคลากรที่
เกี่ยวข้อง เน้นการทำงานด้วยความเป็นมิตรและการร่วมมือร่วมใจกัน พร้อมมุ่งมั่น คงเส้นคงวาในการ
ทำงานเชิงรุก จัดการเรียนการสอนที่กำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างชัดเจน กำหนดความคาดหวังที่
ต้องการให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงได้ มีการสื่อสารความคาดหวังให้ทุกคนทราบ พร้อมสร้าง
ความท้าทายทางปัญญาแก่ผู้เรียน ครูและบุคลากร ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ของผู้เรียนและการจัดการ

เรียนการสอนของครู สร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ กระตุ้นการเรียนรู้ของสมาชิกทุกคน ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง พร้อมสร้างความรู้ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา โดยการพัฒนาผู้เรียนให้ รู้จักการเคารพตนเอง รู้หน้าที่และความรับผิดชอบ ควบคุมตนเองได้ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และที่ขาดไม่ได้คือ การสนับสนุน ส่งเสริม และสร้างสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยการติดตามตรวจสอบ ความก้าวหน้าและผลการเรียนของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอพร้อมชี้แนะแนวทางและประเมินผลงานของ โรงเรียน ยึดหลักความยุติธรรมและชัดเจน ตรวจสอบได้ และต้องมีระบบข้อมูลย้อนกลับให้ทราบผล เพื่อประโยชน์ต่อการนำไปศึกษาเพื่อการพัฒนาต่อไป

จากแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การบริหารคุณภาพขององค์กรจะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีการพัฒนาหลาย มิติไปพร้อมๆ กัน คือ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำในการค้นหาวิธีการหรือการดำเนินงานเพื่อให้มีวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practices) เพื่อปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดคุณภาพทั่วทั้งองค์กร นำไปสู่การแข่งขันในระดับสากล

2.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ปทุมธานี-สระบุรี) ตั้งอยู่บนถนนปทุม สัมพันธ์ ตำบลบางปรอก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นจากการแก้ไข พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการ จัดตั้ง รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550 เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ.2553 อยู่ภายใต้การ กำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 2 จังหวัด คือ ปทุมธานี และสระบุรี มีโรงเรียนในสังกัดรวม 42 โรงเรียน มีแนวทางในการบริหารและดำเนินงานของสำนักงาน เขต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4, ออนไลน์, 2555) ดังนี้

วิสัยทัศน์ “สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 เป็นองค์กรธรรมาภิบาล ทันสมัย ยกระดับคุณภาพการมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย”

พันธกิจ (Mission) แนวทางการดำเนินงาน คือ 1) พัฒนาการมัธยมศึกษาให้เป็นสังคม แห่งการเรียนรู้ที่ทันสมัย ประชากรวัยเรียนมีคุณภาพระดับสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย 2) พัฒนา คุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นวิชาชีพชั้นสูงมีคุณธรรมมีจริยธรรม 3) พัฒนาหลักสูตรและ กระบวนการจัดการเรียนรู้สู่กลุ่มอาชีพเทียบเคียงมาตรฐานสากล 4) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร

จัดการด้วยระบบคุณภาพและกระจายอำนาจตามหลักนิติบุคคล และ 5) ระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาการจัดการมัธยมศึกษาที่เข้มแข็ง

ค่านิยมองค์กร “สพม.4 ปทุมธานี-สระบุรี เป็นหนึ่งเดียว (Wholeness) และเป็นสังคมเปี่ยมสุข (Happiness Social)”

เป้าประสงค์ (Goal) คือ 1) สร้างสรรค์ผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก(World Citizen) เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข มีลักษณะความเป็นเลิศทางวิชาการตามหลักโฮเวิร์ดการ์ดเนอร์ การสื่อสารสองภาษา ถิ่นน้ำทางความคิด ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และความรับผิดชอบต่อสังคมโลก 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นคนดี มีจรรยาบรรณ เป็นคนเก่ง สอนอย่างมีคุณภาพ ใช้ภาษา สื่อการสอนเป็นภาษาไทยคู่ภาษาอังกฤษ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีขวัญและกำลังใจ ผ่านการประเมินในระดับชาติ 3) พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้สู่กลุ่มอาชีพ เพื่อการมีงานทำเทียบเคียงมาตรฐานสากล 4) สร้างองค์กรและโรงเรียนขั้นดี บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ TQA เป็นผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและใช้จัดการเรียนการสอน และผ่านการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา 5) โรงเรียนมีปัจจัยพื้นฐานตามเกณฑ์มาตรฐานสากล มีการพัฒนาบรรยากาศสภาพแวดล้อมในองค์กรและโรงเรียนให้มีความสะอาดร่มรื่น สวยงาม อบอุ่น ปลอดภัย ปลอดภัยปลอดสารเสพติด 6) ระดมสรรพกำลังภาคีเครือข่ายเพื่อร่วมพัฒนาจัดการเรียนรู้และร่วมพัฒนากับสถานศึกษาในระดับท้องถิ่นระดับภูมิภาคระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

จากมาตรการเร่งด่วนในการยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี มีโรงเรียนที่ได้รับการยกระดับเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 รายชื่อ โรงเรียนและศูนย์โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

จังหวัด ปทุมธานี	โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School)	ศูนย์โรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School : W-CSS)
1	ปทุมวิไล	ศูนย์คณะราษฎรบำรุงปทุมธานี
2	คณะราษฎรบำรุงปทุมธานี	ศูนย์สวนกุหลาบวิทยาลัยรังสิต
3	ธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม	ศูนย์ปทุมวิไล
4	สวนกุหลาบวิทยาลัยรังสิต	
5	ธัญบุรี	
6	ธัญรัตน์	
7	สายปัญญารังสิต	
8	มัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร	

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (ออนไลน์, 2555)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

2.5.1.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

กรณีการ์ บุญรอด (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และด้านการส่งเสริมเทคโนโลยีทางการศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ส่วนบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่นๆ ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู

เสวียง พาทอง (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความสามารถทางวิชาการแก่ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรดิษฐ์ เขต 2 พบว่าผู้บริหารแสดงบทบาทในการส่งเสริมความสามารถแก่ครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือด้านห้องสมุด ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านวัดผลและประเมินผล ด้านการอบรมประชุมทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนด้านการนิเทศการสอน

ฤกษ์ชัย ใจคาบั้น (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา อำเภอจอมทอง เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่าผู้บริหารควรให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาวิชาชีพ จัดให้มีการประชุมสัมมนา อบรม รวมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองของครู

สันติ อวรรณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารได้ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมที่จัดโดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก ได้จัดเตรียมแผนงานโครงการในการอบรมเพื่อพัฒนาครู จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ สนับสนุนให้ครูได้ศึกษาดูงาน ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อนุญาตให้ครูได้ใช้เวลาในบางส่วนของราชการในการศึกษาต่อแต่ไม่ได้จัดหาทุนสนับสนุนการศึกษาต่อของครู ขาดการสำรวจความต้องการและประเมินผลหลังจากการลาศึกษาต่อ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน ชี้แนะครูผู้สอนในการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในรวมถึงการให้คำปรึกษาในการจัดการเรียนรู้แก่ครูผู้สอน

สุรวุฒิ ย์ญญลักษณ์ (2550, น. 199) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะหลัก 5 สมรรถนะของกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยส่วนมากมีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงต่ำกว่าระดับความคาดหวังในด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ และด้านความร่วมมือร่วมใจและมีกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยส่วนน้อยที่มีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงเท่ากับระดับความคาดหวัง ส่วนสมรรถนะหลักด้านการบริการที่ดี และด้านความกล้าหาญทางจริยธรรมของกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยส่วนมากมีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงเท่ากับระดับความคาดหวัง และมีกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยส่วนน้อยที่มีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงสูงกว่าระดับความคาดหวัง

ปรัชญา ฤาษา (2550, น. 75) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามที่ชนะของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่ามีการปฏิบัติทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านพฤติกรรมทางจริยธรรม รองลงมาคือ ด้านความรู้ความสามารถ และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ภาวิณี สุกุณา (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมศักดิ์ สมมาคุณ (2552, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก ส่วนครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นพดลย์ เพชระ (2552, บทคัดย่อ) ทำการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแบบ AIC โรงเรียนวัดโคกทรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการศึกษาพบว่าสมรรถนะที่จำเป็นต้องพัฒนาของครูโรงเรียนวัดโคกทรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ประกอบด้วย สมรรถนะการพัฒนาตนเอง สมรรถนะการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และสมรรถนะการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

อรวรรณ เสียงสนั่น (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหารในด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการประสานงาน ด้านการติดตามผล และด้านการให้ขวัญและกำลังใจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญในการนำองค์กร ก้าวไปสูงข้างหน้า ซึ่งถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีความเอาใจใส่ต่องานวิชาการ ทุ่มเทให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรม และมีภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี บุคลากรได้รับการพัฒนาและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

2.5.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ โรงเรียนมาตรฐานสากล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ โรงเรียนมาตรฐานสากล พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

อัญชลี ประกายเกียรติ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของบัลคริจเป็นฐาน พบว่า สภาพการบริหารคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล เมื่อเทียบเคียงกับข้อกำหนดของเกณฑ์คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของบัลคริจ มีระดับการปฏิบัติตามองค์ประกอบคุณภาพ อยู่ในระดับมาก

ศศิพร รินทะ (2554, น. 107-110) ได้ทำการวิจัย การบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนในโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล : กรณีศึกษา โรงเรียนเมืองคง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 และได้ทำการอภิปรายผลไว้ว่า 1) ด้านการนำองค์กร ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำ มีการกระจายอำนาจ เป็นแบบอย่างและสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่มีจริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน มีการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอที่จะทำให้แผนปฏิบัติการบรรลุความสำเร็จ มีกระบวนการถ่ายทอดแผนกลยุทธ์ลงสู่การปฏิบัติปฏิบัติ 3) ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการวิเคราะห์สภาพโรงเรียนเพื่อการศึกษาความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน นโยบายในการจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ มีการบริหารจัดการตามกระบวนการครบวงจร (PDCA) ส่วนด้านที่ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร และด้านที่ 6) การจัดการกระบวนการ มีการบริหารจัดการตามกระบวนการบริหารงานแนวคิดลักษณะการบริหารแบบ POSDCoRB และ 7) ด้านผลลัพธ์ มีการบริหารจัดการโดยกระบวนการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ตามขั้นตอนของวงจรเดมิ่ง (PDCA)

ปรารธนา หยกสตาร์ และคณะ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย ความพึงพอใจ การจัดการ ศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลของ โรงเรียนตะกั่วป่า “สนานุกูล” ปีการศึกษา 2554 โดยมี กลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ด้านคุณลักษณะผู้เรียน โดย ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อ สังคมและเป็นพลเมืองดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และนักเรียนสามารถสอบผ่านการวัดระดับความสามารถ ทางภาษาจากสถาบันภาษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ พบว่า โดย ภาพรวมมีความ พึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า จำนวนครูที่มีความรู้ตรงสาขาที่ สอนเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์แบบพกพาสำหรับนักเรียนทุกคนมีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด

โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม (2553, น. 52- 54) ได้ทำการวิจัย การศึกษา ความพึงพอใจสภาพการดำเนินงานในโครงการมาตรฐานสากลของ โรงเรียนประ โคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2553 พบว่า ด้านคุณลักษณะผู้เรียน โดยภาพรวมมีความ พึงพอใจอยู่ในระดับมาก การที่สามารถสร้างคุณลักษณะผู้เรียน ได้สำเร็จ เพราะกระบวนการจัดการ เรียนรู้ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดการเรียนการสอน ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นเลิศวิชาการ สื่อสาร 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่าง สร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ด้านความพึงพอใจสภาพการดำเนินงานในโครงการ มาตรฐานสากล ของ โรงเรียนประ โคนชัยพิทยาคม พบว่า การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพโดย ภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีจุดเด่นอยู่ที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และสามารถนำ โรงเรียนสู่การเป็นมาตรฐานสากล มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบความเร็วสูงเชื่อมโยงครอบคลุมพื้นที่ ของโรงเรียน มีเครือข่ายร่วมพัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศและระหว่าง ประเทศ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการที่ โรงเรียนประสบความสำเร็จอย่างมาก เกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การจัดทำแผนหลัก โครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล กำหนดตัวบ่งชี้การดำเนินงาน มีระบบวางแผน กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลที่เป็นการปรับปรุงพัฒนาอย่างสมดุลรอบด้าน

วิชา ยศอ่อน (2555, น. 88) ได้ทำการวิจัย การบริหารหลักสูตรในโรงเรียน มาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ และได้ให้ข้อเสนอแนะการบริหารหลักสูตรใน โรงเรียนมาตรฐานสากลไว้ว่า ผู้บริหารต้องส่งเสริม 1) ให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการ เรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากลที่เน้นการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศเพื่อให้ครูผู้สอน

สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ 2) ให้ครูนำรูปแบบหลักสูตรของโรงเรียนมาเป็นประเด็นในการ
ทำวิจัย เพื่อพัฒนาการบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้ครู
ทำวิจัย และผลิตสื่อ นวัตกรรมใหม่ๆ ให้มากขึ้น 4) ให้ครูศึกษากระบวนการวัดประเมินผลของ
โรงเรียนมาตรฐานสากล และนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนให้มากขึ้น และ 5) ควรจัดอัตราส่วน
ผู้เรียนให้เหมาะสม (มัธยมศึกษา 35 คน ต่อ 1 ห้อง)

ดิเรก วรณเคียร; ประสิทธิ์ เทียวศรี และนพรุจ ศักดิ์ศิริ (2555) ได้ทำการวิจัย
และพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ด้านสภาพการบริหารโรงเรียน
มาตรฐานสากล โดยภาพรวมโรงเรียนสามารถดำเนินการได้ในระดับมาก ทั้งการสร้างความตระหนัก
และชี้แจงแนวทางการพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากลให้แก่ครู บุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ทบทวนปรับ
แผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล
ด้านหลักสูตรและการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลได้ในระดับดี

วิไลพรณ์ เสรีวัฒน์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การประเมินเชิงระบบ
โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นหาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงาน
ตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปี
2553-2554 ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต
และด้านผลกระทบ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยพหุ
กรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท พบว่า วัตถุประสงค์ของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีความ
คาดหวังให้ ผู้เรียนมีความเป็นเลิศวิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงาน
อย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก มีความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวนโยบาย
การจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ครูผู้สอน ผู้บริหาร และ
ปัจจัยพื้นฐานในโรงเรียนมาตรฐานสากล มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก แต่ครูผู้สอนและผู้บริหารขาด
ความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ควรปรับปรุงให้มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย
ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงทั่วประเทศ ด้านกระบวนการ พบว่า การปฏิบัติ
ตามแนวทงนโยบายการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติ
ตามองค์ประกอบการบริหารคุณภาพ 7 หมวด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการจัดการเรียนการ
สอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้าน
การบริหารจัดการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้านผลผลิต พบว่า ผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล มี
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความเป็นเลิศวิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด
ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก อยู่ในระดับมาก และมีกิจกรรมที่ผู้เรียน

และครูจัดขึ้นเพื่อบริการสังคมด้วยจิตสาธารณะอย่างหลากหลาย รวมถึงได้รับรางวัลจากการแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติมากขึ้น ด้านผลกระทบ พบว่า ครูมีการวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ครูและผู้เรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นโดยภาพรวมพบว่า ผู้บริหาร ครู ผู้เรียนได้รับเกียรติบัตรรางวัล และได้ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำคัญต่างๆ ในทุกระดับเพิ่มขึ้น ได้รับคำยกย่องจากสื่อต่างๆ และจากชุมชน ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมาตรฐานสากล สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารจัดการของโรงเรียนมาตรฐานสากล มีผลส่งเสริมศักยภาพในทุกด้านของผู้เรียน โดยผลการวิจัยดังกล่าวมาโดยภาพรวมสรุปได้ว่า โรงเรียนมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากและมีความพึงพอใจต่อสภาพการดำเนินงาน ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ครูผู้สอน ผู้บริหาร และปัจจัยพื้นฐานในโรงเรียนมาตรฐานสากล มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล และความคาดหวังต่อคุณลักษณะของผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่ต้องมีความเป็นเลิศวิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก มีความเหมาะสม และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.5.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

วอเตอร์ (Water, 1977, pp. 5523-5524) ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้บริหารและบุคลากรครูในโรงเรียนรัฐบาลส่วนท้องถิ่นของรัฐแคลิฟอร์เนีย กับการเปลี่ยนแปลงทางการบริหารบุคลากร พบว่า ความต้องการผู้ทำหน้าที่บริหารบุคลากรเพิ่มขึ้นอย่างมากด้านการศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่กับความพึงพอใจของครู

แพดเกตต์ (Padgett, 1981, p. 2417) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาบังคับบัญชาของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารบุคลากร ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการบังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหาร ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เฟลตเชอร์ (Feltcher, 1991, p. 1265) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาในรัฐเวจเจเนีย พบว่า ส่วนมากได้ใช้เวลาในการบริหารจัดการ การวางแผนและควบคุมการประชุมเตรียมการ และติดตามเกี่ยวกับงบประมาณ ตระเตรียมเกี่ยวกับการซ่อมแซมเครื่องมือ สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนในด้านเทคโนโลยี และจัดระบบสารสนเทศ

เพื่อการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาต้องกระตุ้นครูให้มีความกระตือรือร้น และมีความสนใจใฝ่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ

แมคคาร์ธี (McCarthy, 1998) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหาร ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการและครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครูมีความเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการ เรื่อง การสังเกตการสอน การวัดผลประเมินผล การจัดตั้งคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทความรับผิดชอบและบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในทุกๆ ด้าน ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้มีการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะ เจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรสามารถที่จะพัฒนางานในหน้าที่ รวมถึงช่วยพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.5.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมาตรฐานสากล

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมาตรฐานสากล พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

สการ์แลน และ โลเปซ (Scanlan & López, 2012) ได้ทำการวิจัยผู้นำในการส่งเสริมการศึกษาทุนและความเป็นเลิศเพื่อการศึกษาให้นักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม แนวทางคือ ผู้นำโรงเรียนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการกำหนดทิศทางของโรงเรียน และโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับวัฒนธรรมและการปฏิบัติที่สะท้อนถึงวิสัยทัศน์และเสริมสร้างศักยภาพของโรงเรียนและการเป็นผู้นำแบบมีอาชีพ นอกจากนี้ผู้นำโรงเรียนต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพที่ขยายการเรียนรู้ของนักเรียนโดย 1) ทำให้มั่นใจในหลักสูตรที่แข็งแกร่ง การเรียนการสอน และการประเมิน 2) การสร้างความเป็นมืออาชีพของครูและพนักงาน 3) งานหัตถกรรมนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้สภาพแวดล้อม และ 4) การสร้างความสัมพันธ์เป็นโรงเรียนชุมชนที่เข้มแข็ง

โรว์, เทอร์เนอร์ และ แลน (Rowe, Turner & Lane, 2004) สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ขนาดโรงเรียน ขนาดชั้นเรียน

สถาบันวิจัยเพื่อการศึกษาโกรนิงเกน (Groningen Institute for Educational Research, 2004) ได้เสนอแนวคิดว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนจะเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การประเมินผลการเรียนการสอน สภาพการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมี

คุณภาพ ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ ทักษะพื้นฐาน ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดี และที่สำคัญการประกันคุณภาพมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อปรับปรุง โรงเรียนให้มีประสิทธิผล ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิผลในการประกันคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน ชั้นเรียน ความเข้มแข็งของโรงเรียน และการประเมินผลทบทวนอย่างต่อเนื่อง แรงจูงใจ การบริหารจัดการนโยบายที่เน้นคุณภาพ สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียน

ออสบอร์น (Osborne, 1998) ได้วิจัยเรื่อง องค์การแห่งการเรียนรู้และภาวะผู้นำในระบบของวิทยาลัย (The Learning Organizations and Leadership for the College System) ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบ ด้านการเรียนรู้ระดับบุคคล และวินัยของผู้นำ ได้แก่ ความรอบรู้ส่วนตน แบบแผนความคิด การสร้างวิสัยทัศน์ร่วม การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และการคิดเชิงระบบ เป็นองค์ประกอบที่กำหนดความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

คิใจ (Kijai, 1987) ได้ทำการวิจัย ลักษณะของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจากปัจจัย พื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน ภาพพจน์ของโรงเรียน ความเป็นผู้นำทางวิชาการความสามารถในการคิดคำนวณ และความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับ โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนสูงกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า

- 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 2) การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ส่วนใหญ่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 3) จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งด้าน บทบาทของผู้บริหารการศึกษา และ การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ทำให้ผู้วิจัยได้แนวคิด และองค์ความรู้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี นั้นมีแนวโน้มว่ามีความสัมพันธ์กัน และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ทำให้ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทาง โดยนำแนวคิดบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของ ประทวน บุญรักษา (2555) จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร 2) บทบาทความเป็นนักประสานงาน 3) บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา และคุณลักษณะของผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีศักยภาพเป็นพลโลก 5 ประการ ได้แก่ เป็นเลิศวิชาการ สื่อสาร 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 5) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ซึ่งวิธีการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 8 โรงเรียน รวมประชากร 829 คน เป็นข้อมูล ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2556

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยใช้ขนาดกลุ่มจากตารางสำเร็จของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 265 คน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วน 0.32 ของประชากรเป้าหมาย 8 โรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดที่เป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก ซึ่งรายละเอียดจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ปทุมวิไล	136	44
2	คณะราษฎรบำรุงปทุมธานี	101	32
3	ธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยา	113	36
4	สวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต	119	38
5	ธัญบุรี	116	37
6	ธัญรัตน์	119	38
7	สายปทุมรังสิต	76	24
8	มัธยมสังคีตวิทยา กรุงเทพมหานคร	49	16
รวม		829	265

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 (2556)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยพิจารณาภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้สอดคล้องกับคำจำกัดความในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง/หน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ ลิเคอร์ท (Likert Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บ ข้อมูลเพื่อการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.2.2.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1) ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิดและหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา และการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยทั้งในประเทศต่างประเทศ และจากแหล่งความรู้ต่างๆ พร้อมทั้งศึกษาทฤษฎี หลักการ วรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ โรงเรียนมาตรฐานสากล และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ โรงเรียนมาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) มัชฌิมศึกษายุคใหม่สู่มาตรฐานสากล 2561 : Towards World-Class Standard Education 2018 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) คู่มือการขับเคลื่อนกลยุทธ์ โรงเรียนมาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) เป็นต้น

2) นำข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแบบสอบถามให้เหมาะสมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ดังนี้

แนวคิดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงเลือกบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของ ประทวน บุญรักษา มาศึกษาในการวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากแนวทางดังกล่าวครอบคลุมบทบาทต่างๆ มากที่สุด ซึ่งบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาของ ประทวน บุญรักษา ได้แก่ 1) บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร 2) บทบาทความเป็นนักประสานงาน และ 3) บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา

การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล คือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะ 5 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 5) ได้แก่ เป็นเลิศวิชาการ สื่อสาร 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

3.2.2.2 ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบตรวจสอบรายการ

3.2.2.3 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลกำหนดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อดำเนินการสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหา และกรอบแนวคิดของการวิจัย

3.2.2.4 นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นนำมาแก้ไข ปรับปรุงเนื้อหาการใช้ภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์

3.2.2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 2 ท่าน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ แล้วจึงนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
$\sum R$ หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

การให้คะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ให้คะแนน +1	เมื่อ	ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจในคำตอบนั้นมีความตรงตามเนื้อหา
ให้คะแนน 0	เมื่อ	ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจในคำตอบนั้นมีความตรงตามเนื้อหา
ให้คะแนน -1	เมื่อ	ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจในคำตอบนั้นไม่มีความตรงตามเนื้อหา

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถาม พิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนีที่สอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะนำไปทดลองใช้ (Try Out) ผลการตรวจสอบสรุปประเด็นโดยการหาค่า IOC พบว่าข้อคำถามมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ทั้งฉบับ

3.2.2.6 นำเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลปทุมธานี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.99 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

3.2.2.7 ดำเนินการปรับปรุงและตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้ถูกต้องอีกครั้งก่อนนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ติดต่องานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2 นำแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดวัน เวลา ขอรับแบบสอบถามคืน ภายใน 15 วัน

3.3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวม และติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน และแจกแบบสอบถามอีกครั้งในรายที่แบบสอบถามสูญหายหรือไม่สมบูรณ์ โดยขยายเวลาไปอีก 5 วัน

3.3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับรวบรวมจาก ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ส่งไปโรงเรียน และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำไปบันทึก และ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

3.4.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check List) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อ ใช้ วิเคราะห์คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3.4.2 นำข้อมูลสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ จากนั้นนำไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อทราบว่าโรงเรียน มีการปฏิบัติตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลในระดับใด แล้วนำผลการ วิเคราะห์ที่ได้มาแปลความหมายรายชื่อ รายด้าน และความหมายในภาพรวม การแปลผลค่าเฉลี่ยตาม หลักเกณฑ์ของช่วงคะแนน (Class Interval) (บุญชม ศรีสะอาด, 2555) 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 ถึง 5.00 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 ถึง 4.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 ถึง 3.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 ถึง 2.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด

3.4.3 นำข้อมูลสอบถาม ตอนที่ 3 การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียน มาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นแบบ สอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ จากนั้นนำไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ด้วยโปรแกรม สำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ มาแปลความหมายรายชื่อ รายด้าน และความหมายในภาพรวม การแปลผล ค่าเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์ของช่วงคะแนน (Class Interval) (บุญชม ศรีสะอาด, 2555) 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 ถึง 5.00 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 ถึง 4.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 ถึง 3.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 ถึง 2.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 ถึง 1.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด

3.4.4 นำข้อมูลที่ได้แปลความหมายของระดับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ได้แล้ว นำเอาค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553, น. 316) แปลความหมาย ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31 – 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01 – 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3.4.5 การวิเคราะห์ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยการใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและการทดสอบสมมติฐานของการศึกษาวิจัย ดังนี้

3.5.1 สถิติพื้นฐาน

3.5.1.1 ค่าร้อยละ (Percentage = %)

3.5.1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})

3.5.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

3.5.3 สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยการใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 265 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมาเป็นฉบับสมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 100.00 จากนั้นนำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ตารางประกอบความเรียง ตามลำดับดังนี้

4.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

4.3 การวิเคราะห์การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

4.5 การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมาย ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงที (t-Distribution)
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงเอฟ (F-Distribution)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

r	แทน	ค่าที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่นำเข้าสมการกับตัวแปรตาม
R ²	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย
Adjusted R ²		ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่เปลี่ยนจากเดิมเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระทีละตัว (อำนาจการทำนายที่ปรับแล้ว)
SE.b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอย
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
p	แทน	ความน่าจะเป็น
Y	แทน	สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
X _{tot}	แทน	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
X ₁	แทน	บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร
X ₂	แทน	บทบาทความเป็นนักประสานงาน
X ₃	แทน	บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา
Y _{tot}	แทน	การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล
Y ₁	แทน	เป็นเลิศทางวิชาการ
Y ₂	แทน	สื่อสารสองภาษา
Y ₃	แทน	ล้ำหน้าทางความคิด
Y ₄	แทน	ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์
Y ₅	แทน	ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการ และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 265 คน ซึ่งสรุปข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามได้ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	81	30.57
หญิง	184	69.43
2. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	49	18.49
26 - 30 ปี	60	22.65
31 - 35 ปี	47	17.74
36 - 40 ปี	27	10.18
41 - 45 ปี	8	3.02
46 - 50 ปี	33	12.45
51 - 56 ปี	18	6.79
มากกว่า 56 ปี	23	8.68
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	186	70.19
ปริญญาโท	65	24.53
ปริญญาเอก	6	2.26
อื่นๆ	8	3.02
4. ตำแหน่ง		
ครูผู้ช่วย	31	11.71
ครู (คศ.1)	71	26.79
ครู (คศ.2)	102	38.49
ครู (คศ.3)	39	14.71
อื่นๆ	22	8.30

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
5. ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	64	24.15
6 - 10 ปี	59	22.26
11 - 15 ปี	52	19.62
16 - 20 ปี	60	22.65
21 - 25 ปี	25	9.44
มากกว่า 26 ปี	5	1.88
รวม	265	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 69.43 ส่วนใหญ่มีอายุ 26 - 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.65 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.19 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครู (คศ.2) คิดเป็นร้อยละ 38.49 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.15

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล (X)	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1)	4.02	0.70	มาก
2. ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2)	3.91	0.73	มาก
3. ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3)	4.01	0.71	มาก
รวม (X_{tot})	3.98	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.71) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.91 - 4.02$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1) ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3) ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.71) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2) ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.73)

ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี แยกตามรายด้าน ได้ผลดังตารางที่ 4.3 - 4.5

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาทและ
ภารกิจของผู้บริหาร (X_1)

ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1)	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1 สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.06	0.61	มาก
2 มีการวางแผน กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อ การปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา	4.10	0.74	มาก
3 ให้คำปรึกษาและสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน	4.06	0.61	มาก
4 จัดกิจกรรมเพื่อประสานความสัมพันธ์และความ ร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอก	4.10	0.66	มาก
5 มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้	4.12	0.54	มาก
6 ประสานความร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณ จากผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียนให้มี ประสิทธิภาพ	3.89	0.82	มาก
7 ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาหรือ ศึกษาดูงาน	3.96	0.84	มาก
8 สนับสนุนให้ครูเพิ่มพูนความรู้ และเพิ่ม ประสบการณ์ให้ทันต่อความก้าวหน้าของโลก	4.00	0.65	มาก
9 สนับสนุนให้ครู ศึกษาหาความรู้ใหม่เพื่อนำความรู้ มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน	4.02	0.69	มาก
10 ส่งเสริมให้ครูนำความรู้ และประสบการณ์บริการ วิชาการแก่ชุมชน	3.90	0.83	มาก
รวม	4.02	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1) โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.02$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}= 3.89-4.12$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก คือ มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}= 4.12$, S.D. = 0.54) รองลงมา คือ มีการวางแผน กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.10$, S.D. = 0.74) และจัดกิจกรรมเพื่อประสานความสัมพันธ์และความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอก ($\bar{X}= 4.10$, S.D. = 0.66) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก คือ ประสานความร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X}= 3.89$, S.D. = 0.82)



ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาท
ความเป็นนักประสานงาน (X_2)

ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2)	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1 จัดการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการศึกษา	4.05	0.74	มาก
2 บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน	3.87	0.75	มาก
3 เปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	3.85	0.88	มาก
4 มีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา	3.94	0.61	มาก
5 มีการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อการช่วยเหลือหรือสนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาโรงเรียน	3.97	0.75	มาก
6 มีการประสานงานความร่วมมือ สนับสนุนงบประมาณจากองค์กรภายนอก เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ	3.93	0.52	มาก
7 สร้างความเชื่อมั่นและให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีม	3.85	0.75	มาก
8 มีการเสริมแรงทางบวกด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแสดงความขอบคุณ การชมเชย หรือการให้รางวัล	3.83	0.79	มาก
9 มีการเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	3.88	0.76	มาก
10 มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานภายนอก	3.95	0.73	มาก
รวม	3.91	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2) โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.83 - 4.05$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ จัดการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.74) รองลงมา คือ มีการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อการช่วยเหลือหรือสนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.75) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ มีการเสริมแรงทางบวกด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแสดงความขอบคุณ การชมเชย หรือการให้รางวัล ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.79)



ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3)

บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3)	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1 นำผลการประเมินมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.98	0.73	มาก
2 กำหนดเกณฑ์ในการวัดผล ประเมินผลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	3.97	0.70	มาก
3 มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมากำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน	4.02	0.72	มาก
4 ผู้บริหารให้ความสำคัญในการทำการวิจัยและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.00	0.70	มาก
5 มีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาครูและบุคลากร	4.04	0.76	มาก
6 ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการทำการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้	4.10	0.78	มาก
7 สามารถบริหารจัดการและส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	3.93	0.76	มาก
8 มีการส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีผลิตสื่อการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาองค์ความรู้	4.03	0.63	มาก
9 ส่งเสริมครูใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ ทั้งในและต่างประเทศ	3.99	0.71	มาก
10 มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ตามยุคสังคมแห่งการเรียนรู้	4.05	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.5 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3) โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.01$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}= 3.93 - 4.10$)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการทำการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.10, S.D.=0.78$) รองลงมา คือ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ตามยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X}= 4.05, S.D. = 0.61$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ สามารถบริหารจัดการและส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.93, S.D.=0.76$)

4.3 การวิเคราะห์การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

จากการศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 265 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม

การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (Y)	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านเป็นเลิศวิชาการ (Y_1)	3.99	0.70	มาก
2. ด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y_2)	3.97	0.68	มาก
3. ด้านล้ำหน้าทางความคิด (Y_3)	4.00	0.66	มาก
4. ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ (Y_4)	4.03	0.69	มาก
5. ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Y_5)	4.02	0.78	มาก
รวม (Y_{tot})	4.00	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียน มาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.00, S.D. = 0.70$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}= 3.97 - 4.03$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก คือด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ (Y_4) ($\bar{X}= 4.03, S.D. = 0.69$) รองลงมาคือด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Y_5) ($\bar{X}=4.02, S.D.=0.78$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมากคือ ด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y_2) ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.68$) ผลการวิเคราะห์การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี แยกตามรายด้าน ได้ผลดังตารางที่ 4.7 - 4.11

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านเป็นเลิศวิชาการ (Y_1)

ด้านเป็นเลิศวิชาการ (Y_1)	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านการประเมินระดับชาติ (O-Net,GAT,PAT)อยู่ในระดับดี	4.06	0.67	มาก
2. นักเรียนมีความสามารถ ความถนัดเฉพาะทางในการแข่งขันในระดับชาติ และนานาชาติเป็นที่ประจักษ์	3.94	0.80	มาก
3. นักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศในอัตราที่สูงขึ้น	4.08	0.54	มาก
4. นักเรียนมีผลการเรียนที่สามารถถ่ายโอนกับสถานศึกษาระดับต่างๆ ในนานาชาติได้	3.90	0.80	มาก
รวม	3.99	0.70	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่าการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านเป็นเลิศวิชาการ (Y_1) โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.99, S.D. = 0.70$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเป็นเลิศวิชาการ (Y_1) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}=3.90 - 4.80$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมากคือ นักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศในอัตราที่สูงขึ้น ($\bar{X}= 4.08, S.D. = 0.54$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับ 2 อยู่ในระดับมากคือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านการประเมินระดับชาติ (O-Net, GAT, PAT) อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.67$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับ 3 อยู่ใน

ระดับมาก คือ นักเรียนมีความสามารถ ความถนัดเฉพาะทางในการแข่งขันในระดับชาติ และนานาชาติ เป็นที่ประจักษ์ ($\bar{X} = 3.94, S.D. = 0.80$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนมีผลการเรียนที่สามารถถ่ายโอนกับสถานศึกษาระดับต่างๆ ในนานาชาติได้ ($\bar{X} = 3., S.D. = 0.80$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y_2)

ด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y_2)	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. นักเรียนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่ 2 เพื่อการสื่อสารได้	3.90	0.89	มาก
2. นักเรียนสอบผ่านการวัดระดับความสามารถทางภาษาจากสถาบันทดสอบภาษา	3.99	0.54	มาก
3. นักเรียนสามารถแข่งขันทักษะด้านภาษาทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ	4.01	0.63	มาก
4. นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานเป็นภาษาอังกฤษได้	3.97	0.66	มาก
รวม	3.97	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y_2) โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.68$) เมื่อพิจารณารายข้อย่อย พบว่าด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y_2) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.90 - 4.01$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนสามารถแข่งขันทักษะด้านภาษาทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ ($\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.63$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับ 2 อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนสอบผ่านการวัดระดับความสามารถทางภาษาจากสถาบันทดสอบภาษา ($\bar{X} = 3.99, S.D. = 0.54$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับ 3 อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานเป็นภาษาอังกฤษได้ ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.66$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่ 2 เพื่อการสื่อสารได้ ($\bar{X} = 3.90, S.D. = 0.89$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียน
มาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี
ด้านล้าหน้าทางความคิด (Y_3)

ด้านล้าหน้าทางความคิด (Y_3)	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. นักเรียนมีผลงาน โครงการ ที่แสดงถึงกระบวนการ ในการพัฒนาการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และกล้า แสดงออกแบบความคิด	4.04	0.68	มาก
2. นักเรียนมีผลงานที่เกิดจากการประดิษฐ์และ สร้างสรรค์ออกแบบผลงานทางวิชาการ	3.93	0.72	มาก
3. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน/โครงการ/ กิจกรรมที่เป็นสารประโยชน์ทั้งในระดับประเทศ และต่างประเทศ	4.05	0.55	มาก
4. นักเรียนสามารถสร้างสิ่งประดิษฐ์ ผลงาน ความคิด ใหม่ๆ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และ ประเทศชาติ	3.99	0.70	มาก
รวม	4.00	0.66	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านล้าหน้าทางความคิด
(Y_3) โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า ด้านล้า
หน้าทางความคิด (Y_3) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.93 - 4.05$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ใน
ระดับมากคือ นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เป็นสารประโยชน์ทั้งใน
ระดับประเทศและต่างประเทศ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.55) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับ 2 อยู่ในระดับมากคือ
นักเรียนมีผลงาน โครงการ ที่แสดงถึงกระบวนการในการพัฒนาการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และกล้า
แสดงออกแบบความคิด ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.68) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับ 3 อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียน
สามารถสร้างสิ่งประดิษฐ์ ผลงาน ความคิดใหม่ๆ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ($\bar{X} = 3.99$,
S.D. = 0.70) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนมีผลงานที่เกิดจากการประดิษฐ์
และสร้างสรรค์ออกแบบผลงานทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.72)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียน
มาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี
ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ (Y₄)

ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ (Y ₄)	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการ ประเมิน แสวงหา สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.96	0.76	มาก
2. นักเรียนมีความรอบรู้ รู้จักตีความ สร้างสื่อในการ พัฒนาการคิด การตัดสินใจ และการเรียนรู้ให้ ก้าวหน้า	4.01	0.71	มาก
3. นักเรียนมีผลงานที่เกิดจากการประดิษฐ์สร้างสรรค์ และออกแบบผลงานเข้าแข่งขันในเวทีระดับชาติและ นานาชาติ	4.02	0.65	มาก
4. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยี นำเสนอการเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง	4.13	0.65	มาก
รวม	4.03	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านผลิตงานอย่าง
สร้างสรรค์ (Y₄) โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณารายข้อย่อย
พบว่าด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ (Y₄) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน (\bar{X} = 3.96 – 4.13) ด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากคือ นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยี นำเสนอการเผยแพร่ และแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง (\bar{X} = 4.13, S.D. = 0.65) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับ 2 อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียน
มีผลงานที่เกิดจากการประดิษฐ์สร้างสรรค์ และออกแบบผลงานเข้าแข่งขันในเวทีระดับชาติและ
นานาชาติ (\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.65) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับ 3 อยู่ในระดับมากคือ นักเรียนมีความรอบรู้ รู้จัก
ตีความ สร้างสื่อในการพัฒนาการคิด การตัดสินใจ และการเรียนรู้ให้ก้าวหน้า (\bar{X} = 4.01, S.D. = 0.71) ส่วน
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมากคือ นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการ
ประเมิน แสวงหา สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (\bar{X} = 3.96, S.D. = 0.76)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียน
มาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัด
ปทุมธานี ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Y_5)

ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Y_5)	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. นักเรียนเข้าใจในภาวะการณ์ของโลก สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆในสังคมโลก	4.01	0.76	มาก
2. นักเรียนมีความรู้และเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยและของนานาชาติ	3.97	0.87	มาก
3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมได้	4.04	0.70	มาก
4. นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นพลเมืองดี ปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอุดมการณ์ประชาธิปไตยโดยสังคมไทยและสังคมโลก	4.06	0.77	มาก
รวม	4.02	0.78	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Y_5) โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.02$, S.D. = 0.78) เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่าด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Y_5) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.97 - 4.06$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นพลเมืองดี ปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอุดมการณ์ประชาธิปไตยโดยสังคมไทยและสังคมโลก คือ ($\bar{X}= 4.06$, S.D. = 0.77) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับ 2 อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมได้ ($\bar{X}= 4.04$, S.D. = 0.70) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงอันดับ 3 อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนเข้าใจในภาวะการณ์ของโลก สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในสังคมโลก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.76) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อยู่ในระดับมากคือ นักเรียนมี

ความรู้และเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยและของนานาชาติ ($\bar{X}=3.97$, S.D. = 0.87)

4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ดังตารางที่ 4.12 - 4.18

ตารางที่ 4.12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล (X)	การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (Y)					
	ด้านเป็นเลิศวิชาการ (Y ₁)	ด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y ₂)	ด้านล้ำหน้าทางความคิด (Y ₃)	ด้านผลิดงานอย่างสร้างสรรค์ (Y ₄)	ด้านร่วมกันรับผิดชอบ (Y ₅)	คุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (Y _{tot})
1. บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X ₁)	0.59**	0.43**	0.55**	0.61**	0.64**	0.68**
2. บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X ₂)	0.54**	0.57**	0.62**	0.57**	0.59**	0.64**
3. บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X ₃)	0.48**	0.47**	0.59**	0.67**	0.60**	0.65**
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X _{tot})	0.62**	0.59**	0.60**	0.61**	0.58**	0.69**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล (X) การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (Y) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล (X) การพัฒนาคุณลักษณะ ผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (Y) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์ กันอยู่ในระดับปานกลาง ($r=0.69$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ดังตารางที่ 4.13 – 4.18

ตารางที่ 4.13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนา คุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านเป็นเลิศวิชาการ (Y_1)

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล (X)	การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านเป็นเลิศวิชาการ (Y_1)	
	Pearson Correlation	ระดับความสัมพันธ์
1. บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1)	0.59**	ปานกลาง
2. บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2)	0.54**	ปานกลาง
3. บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3)	0.48**	ปานกลาง
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	0.62**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล (X) การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (Y) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลด้านเป็นเลิศวิชาการ (Y_1) มีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) ในระดับปานกลาง ($r=0.62$) อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าความสัมพันธ์กันปานกลางทุกด้าน

($r = 0.48 - 0.59$) โดยเรียงลำดับ คือ ($r = 0.59$) บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1) รองลงมา ($r = 0.54$) คือ บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2) และ ($r = 0.48$) บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3)

ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y_2)

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล (X)	การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y_2)	
	Pearson Correlation	ระดับความสัมพันธ์
1. บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1)	0.43**	ปานกลาง
2. บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2)	0.57**	ปานกลาง
3. บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3)	0.47**	ปานกลาง
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	0.59**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล (X) การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (Y) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลด้านสื่อสาร 2 ภาษา (Y_2) มีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) ในระดับปานกลาง ($r = 0.59$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าความสัมพันธ์กันปานกลางทุกด้าน ($r = 0.43 - 0.57$) โดยเรียงลำดับ คือ ($r = 0.57$) บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2) รองลงมา ($r = 0.47$) คือ บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3) และ ($r = 0.48$) บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1)

ตารางที่ 4.15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนา
คุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านล้าหน้าทางความคิด (Y_3)

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล (X)	การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านล้าหน้าทางความคิด (Y_3)	
	Pearson Correlation	ระดับความสัมพันธ์
1. บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1)	0.55**	ปานกลาง
2. บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2)	0.62**	ปานกลาง
3. บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3)	0.59**	ปานกลาง
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	0.60**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล (X)
การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (Y) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 โดยการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลด้านล้าหน้าทางความคิด
(Y_3) มีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) ในระดับปานกลาง ($r = 0.60$) อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าความสัมพันธ์กันปานกลางทุกด้าน
($r = 0.55-0.62$) โดยเรียงลำดับ คือ ($r = 0.62$) บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2) รองลงมา ($r = 0.59$)
คือ บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3) และ ($r = 0.48$) บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1)

ตารางที่ 4.16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนา
คุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านผลิดงานอย่างสร้างสรรค์ (Y_4)

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล (X)	การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านผลิดงานอย่างสร้างสรรค์ (Y_4)	
	Pearson Correlation	ระดับความสัมพันธ์
1. บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1)	0.61**	ปานกลาง
2. บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2)	0.57**	ปานกลาง
3. บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3)	0.67**	ปานกลาง
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	0.61**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล (X) การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (Y) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลด้านผลิดงานอย่าง สร้างสรรค์ (Y_4) มีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) ในระดับปานกลาง ($r=0.61$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าความสัมพันธ์กันปานกลาง ทุกด้าน ($r=0.57-0.67$) โดยเรียงลำดับ คือ ($r = 0.67$) บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3) รองลงมา ($r = 0.61$) คือ บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1) และ ($r = 0.57$) บทบาทความเป็น นักประสานงาน (X_2)

ตารางที่ 4.17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนา
คุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Y_3)

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล (X)	การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Y_3)	
	Pearson Correlation	ระดับความสัมพันธ์
1. บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1)	0.64**	ปานกลาง
2. บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2)	0.59**	ปานกลาง
3. บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3)	0.60**	ปานกลาง
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	0.58**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล (X)
การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (Y) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 โดยการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลด้านมีความสัมพันธ์กับ
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) ในระดับปานกลาง ($r = 0.58$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าความสัมพันธ์กันปานกลางทุกด้าน ($r = 0.59-0.64$) โดยเรียง
ลำดับ คือ ($r = 0.64$) บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1) รองลงมา ($r = 0.60$) คือ บทบาทความเป็น
นักปฏิรูปการศึกษา (X_3) และ ($r = 0.59$) บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2)

ตารางที่ 4.18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากล (X)	การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล(Y_{tot})	
	Pearson Correlation	ระดับความสัมพันธ์
1. บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1)	0.68**	ปานกลาง
2. บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2)	0.64**	ปานกลาง
3. บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3)	0.65**	ปานกลาง
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot})	0.69**	ปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล (X) การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (Y) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลด้านมีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา (X_{tot}) ในระดับปานกลาง ($r = 0.69$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าความสัมพันธ์กันปานกลางทุกด้าน ($r = 0.64-0.68$) โดยเรียงลำดับ คือ ($r = 0.68$) บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X_1) รองลงมา ($r = 0.65$) คือ บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3) และ ($r = 0.64$) บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2)

4.5 การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	13.212	4	4.478	145.627	0.00
Residual	4.261	260	0.24		
Total	17.473	264			

P<.05

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ คือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล และตัวแปรเกณฑ์ คือ การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี อย่างมีระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีความแปรปรวน (F) = 145.627

ตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ เพื่อหาตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ตัวแปรอิสระ	R	R ²	Adjusted R ²	Std. error	F
X ₂	0.64	0.45	0.46	0.31	213.42
X ₂ , X ₃	0.65	0.48	0.48	0.34	145.63

P<.05

ตารางที่ 4.20 พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นๆ โดยเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุดที่ถูกเลือกเข้ามาก่อน ปรากฏว่า ตัวแปรของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจพยากรณ์การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X₂) ขั้นที่ 2 คือ บทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา (X₃) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.65 ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวพยากรณ์ (SE_{est}) เท่ากับ 0.34 ตัวแปรทั้งสองตัวแปรรวมกัน สามารถทำนายการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 48.00

ตัวแปรที่เหลืออีก 1 ด้าน คือ บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร (X₁) ไม่สามารถพยากรณ์การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี เนื่องจาก พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ จึงถูกนำออกจากสมการพยากรณ์ และเพื่อเป็นการค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าน้ำหนักความสำคัญหรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์ ทั้ง 2 ตัว ค่าคงที่ ของสมการในรูปคะแนนดิบ (a) ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

ตัวพยากรณ์	b	SE.b	β	t	p
ค่าคงที่ (Constant)	0.51	0.23			
บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X ₂)	0.17	0.04	0.12	2.34	0.00
บทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา (X ₃)	0.19	0.05	0.13	3.47	0.03
R = 0.69 R ² = 0.48 Adjusted R ² = 0.48 SE _{est} = 0.34 F = 145.63 a = 0.52					

P<.05

ตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า มีตัวแปรบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ที่ทำนุบำรุงพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ทั้งหมด 2 ตัวแปร คือ บทบาทความเป็นนักประสานงาน (X₂) และบทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา (X₃) สามารถร่วมกันพยากรณ์ตัวแปร ได้ดีตามลำดับ อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถทำนายรวมกันได้ร้อยละ 48.00 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.17 และ 0.19 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.12 และ 0.13 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์การถดถอย (SE.b) เท่ากับ 0.04 และ 0.05 และมีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (a) เท่ากับ 0.52 สามารถสร้างสมการในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 0.52 + 0.17 (X_2) + 0.19 (X_3) \quad (4.1)$$

สมการพยากรณ์ในรูป คะแนนมาตรฐาน

$$Z = 0.12 (X_2) + 0.13 (X_3) \quad (4.2)$$

จากสมการความถดถอยเชิงพหุคูณข้างต้น สามารถแปลความหมายได้ ดังนี้

1. ถ้าตัวแปรบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน (X_2) มีหน่วยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี เพิ่มขึ้น 0.17 หน่วย โดยให้ตัวแปรอื่นๆ มีค่าคงที่

2. ถ้าตัวแปรบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X_3) มีหน่วยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี เพิ่มขึ้น 0.19 หน่วยโดยให้ตัวแปรอื่นๆ มีค่าคงที่

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว สามารถทำนายการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.65 และอำนาจพยากรณ์การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี รวมกันได้ร้อยละ 48.00 และมีค่าความคลาดเคลื่อนของพยากรณ์การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล มีค่าเท่ากับ 0.34

ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียน มาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการตรวจสอบข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามพบว่า ไม่มีผู้ให้ข้อเสนอแนะ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยนำเสนอข้อสรุปผลการวิจัย ดังนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์การวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย
- 5.2 สรุปผลการวิจัย
- 5.3 อภิปรายผล
- 5.4 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัยและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล 2) ระดับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล และ 4) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน รวม 829 คน และนำไปกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จของ เครจซี และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 265 คน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วน 0.32 ของประชากรเป้าหมาย 8 โรงเรียน แล้วนำไปสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดที่เป็นสัดส่วน (Proportionat Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในหลักการ ทฤษฎี ดำเนินการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและด้านวัดผลประเมินผล จำนวน 5 ท่าน แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

5.2 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ ดังนี้

5.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน ในโรงเรียนมาตรฐานสากลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี รวม 265 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 26-30 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีตำแหน่งเป็น ครู (คศ.2) และมีประสบการณ์ทำงานไม่เกิน 5 ปี

5.2.2 ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกับทุกรายด้านและรายชื่อที่พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร รองลงมาคือ บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ บทบาทความเป็น นักประสานงาน

5.2.2.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร โดย ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า บทบาทและภารกิจของผู้บริหารที่ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการ เรียนรู้ รองลงมาคือ มีการวางแผน กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของ สถานศึกษาและจัดกิจกรรมเพื่อประสานความสัมพันธ์และความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงาน ภายนอก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือ ประสานความร่วมมือในการสนับสนุน งบประมาณจากผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

5.2.2.2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน โดย ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า ด้านบทบาทความเป็นนัก ประสานงาน ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ จัดการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อ ร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการศึกษา รองลงมาคือ มีการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อการช่วยเหลือหรือ สนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาโรงเรียน และข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ มีการ เสริมแรงทางบวกด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแสดงความขอบคุณ การชมเชย หรือการให้รางวัล

5.2.2.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา (X₃) โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการทำการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ตามยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ และข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ สามารถบริหารจัดการและส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

5.2.3 ระดับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เช่นเดียวกับทุกรายด้านและรายข้อ ที่พบว่ามีมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมากที่สุด ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยสุด คือ ด้านสื่อสาร 2 ภาษา

5.2.3.1 การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านเป็นเลิศวิชาการ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า ด้านเป็นเลิศวิชาการ ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงที่สุด อันดับ 1 ได้แก่ นักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศในอัตราที่สูงขึ้น อันดับ 2 คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านการประเมินระดับชาติ (O-Net GAT PAT) อยู่ในระดับดี อันดับ 3 คือ นักเรียนมีความสามารถ ความถนัดเฉพาะทางในการแข่งขันในระดับชาติ และนานาชาติเป็นที่ประจักษ์ และข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ นักเรียนมีผลการเรียนที่สามารถถ่ายโอนกับสถานศึกษาระดับต่างๆ ในนานาชาติได้

5.2.3.2 การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านสื่อสาร 2 ภาษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า ด้านสื่อสาร 2 ภาษา ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 1 ได้แก่ นักเรียนสามารถแข่งขันทักษะด้านภาษาทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ อันดับ 2 คือ นักเรียนสอบผ่านการวัดระดับความสามารถทางภาษาจากสถาบันทดสอบภาษา อันดับ 3 ได้แก่ นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานเป็นภาษาอังกฤษได้ และข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด คือ นักเรียนใช้ภาษาไทย และภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่ 2 เพื่อการสื่อสารได้

5.2.3.3 การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านล้าหน้าทางความคิด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า ด้านล้าหน้าทางความคิด ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 1 ได้แก่ นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน/โครงการ/กิจกรรมที่เป็นสาระประโยชน์ทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ อันดับ 2 ได้แก่ นักเรียนมีผลงานโครงการ ที่แสดงถึงกระบวนการในการพัฒนาการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และกล้าแสดงออกแบบความคิด อันดับ 3 ได้แก่ นักเรียนสามารถสร้างสิ่งประดิษฐ์ ผลงาน ความคิดใหม่ๆ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ และข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีผลงานที่เกิดจากการประดิษฐ์และสร้างสรรค์ออกแบบผลงานทางวิชาการ

5.2.3.4 การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อย พบว่า ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 1 ได้แก่ นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยี นำเสนอการเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง อันดับ 2 ได้แก่ นักเรียนมีผลงานที่เกิดจากการประดิษฐ์สร้างสรรค์ และออกแบบผลงานเข้าแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติ อันดับ 3 ได้แก่ นักเรียนมีความรอบรู้ รู้จักตีความ สร้างสื่อในการพัฒนาการคิด การตัดสินใจ และการเรียนรู้ให้ก้าวหน้า และข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการประเมินแสวงหา สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.3.5 การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อย่อยพบว่า ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด อันดับ 1 ได้แก่ นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นพลเมืองดี ปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอุดมการณ์ประชาธิปไตยสังคมไทยและสังคมโลก อันดับ 2 ได้แก่ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมได้ อันดับ 3 ได้แก่ นักเรียนเข้าใจในภาวะการณ์ของโลก สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในสังคมโลก และข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความรู้และเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยและของนานาชาติ

5.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

จังหวัดปทุมธานี พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์กันพบว่า ค่าที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความเป็นนักปฏิรูปการศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ผู้การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ รองลงมาคือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ในด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ผู้การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหารกับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ผู้การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านสื่อสาร 2 ภาษา

5.2.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ผู้การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านเป็นเลิศวิชาการ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ เป็นเลิศวิชาการกับบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร รองลงมา เป็นเลิศวิชาการกับบทบาทความเป็นนักประสานงาน และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ เป็นเลิศวิชาการ กับบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา

5.2.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ผู้การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านสื่อสาร 2 ภาษา มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ สื่อสาร 2 ภาษา กับบทบาทความเป็นนักประสานงาน รองลงมาคือ สื่อสาร 2 ภาษา กับบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ สื่อสาร 2 ภาษา กับบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร

5.2.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ผู้การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านล้าหน้าทางความคิด มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ล้าหน้าทางความคิดกับบทบาทความเป็นนักประสานงาน รองลงมาคือ ล้าหน้าทางความคิดกับบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ล้าหน้าทางความคิดกับบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร

5.2.4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ผู้การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ผลงานอย่างสร้างสรรค์กับบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา รองลงมา คือ ผลงานอย่างสร้างสรรค์กับบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ผลงานอย่างสร้างสรรค์กับบทบาทความเป็นนักประสานงาน

5.2.4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม โลก มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก กับบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร รองลงมาคือ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก กับบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลกกับบทบาทความเป็นนักประสานงาน

5.2.5 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรที่ถูกคัดเลือกมี 2 ด้าน คือ บทบาทความเป็นนักประสานงาน และบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา สามารถร่วมกันทำนายการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมได้ร้อยละ 48.00

5.3 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งผลของการวิจัยนำมาอภิปรายผลไว้ ดังนี้

5.3.1 จากการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ ในการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกอยู่เสมอ เปิดโอกาสให้ทั้งภาครัฐ และเอกชน เข้ามาร่วมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้ (วัลลภา ลออเอี่ยม, 2552) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสวียง พาทอง (2548) ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความสามารถทางวิชาการแก่ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหาร

แสดงบทบาทในการส่งเสริมความสามารถแก่ครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านห้องสมุด ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านวัดผลและประเมินผล ด้านการอบรมประชุมทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนด้านการนิเทศการสอน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงานของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการในการอำนวยความสะดวกและประสานงาน โดยกำกับดูแลคนทำงานให้ทำงานตรงตามแผนงาน เช่น การสั่งการ การมอบหมายงาน การติดตามงาน การสื่อสาร และการประสานงาน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาบุคลากรในโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนส่งผลให้โรงเรียนได้รับการประสานงานความร่วมมือ สนับสนุนงบประมาณจากองค์กรภายนอกนำมาพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ (สุวกิจ ศรีปัดดา, 2547) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กนกวรรณ เพียงเกต (2541, น. 22) ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลที่แสดงออกตามสถานภาพที่ดำรงอยู่ บทบาทที่แสดงออกนี้ถูกกำหนดโดยความคาดหวังของสังคมอย่างชัดเจนภายใต้วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้นๆ ที่จะประพฤติปฏิบัติอย่างไรบ้าง ถ้าสถานภาพเปลี่ยนแปลงไปบทบาทก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วยและการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ที่เกิดขึ้นภายในสังคมทำให้บุคคลแต่ละคนต้องมีบทบาทเพิ่มขึ้น(Role - Set) ดังนั้นถ้าสมาชิกในสังคมทุกคนแสดงบทบาทได้ดังที่สังคมคาดหวังเอาไว้ สังคมนั้นๆ ก็จะเป็นระเบียบไม่สับสนวุ่นวาย สอดคล้องกับ บุญตา ไล่เลิศ (2550, น. 12) ที่ระบุว่า บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพของตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งที่บุคคลได้รับ ต้องมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ ตามบทบาทของตำแหน่งนั้นและคล้อยตามความมุ่งหวังของสังคม และสอดคล้องกับ ชไมพร สมบัติยานุชิต (2541, น. 16) สรุปว่า บทบาท หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลกระทำตามตำแหน่งหน้าที่และสถานภาพ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันระหว่างพฤติกรรมของตนเองกับตำแหน่งทางสังคมและหากสถานภาพเปลี่ยนแปลงไปบทบาทก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ระดับมาก ได้แก่ ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริม และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมีการวางแผนกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษาแนะนำและสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549, น. 84) ได้ให้ความหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัยขั้นพื้นฐานหรืออุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา ทั้งของรัฐและเอกชน และสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, คำนำ) ให้ความหมายว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษา งานวิจัยหลายชิ้นได้ระบุตรงกันว่า ผู้บริหารที่ให้ความเอาใจใส่ต่องานวิชาการ ทุ่มเทให้กับงานพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรม และมีภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี บุคลากรได้รับการพัฒนาและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมการริเริ่มในการเรียนรู้และสำรวจสิ่งต่างๆ ด้วยความสะดวกและเหมาะสมทั้งต่อบุคลากรในการทำกิจกรรมต่างๆ และเหมาะสมกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และสถานการณ์ ด้านความปลอดภัยในโรงเรียน ตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่ง อุตัย บุญประเสริฐ (2540, น. 3) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุม และจัดการให้สถานศึกษาดำเนินการและทุ่มเทความพยายามในการดำเนินงานทั้งปวงของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้บรรลุผลตามภารกิจ และวัตถุประสงค์ขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ วงษ์เดือน ทองคำ (2556) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของสถานศึกษาในอำเภอลำลูกกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากโดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าความรับผิดชอบบังคับบัญชาบุคลากรในสถานศึกษา การบริหารกิจการของสถานศึกษา การวางแผนการปฏิบัติงาน การควบคุม กำกับ ดูแลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหาร งานบุคคล การบริหารทั่วไป งานอื่นที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย มีลักษณะงานที่ปฏิบัติเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

นโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยเฉพาะการวางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำ รายงานเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา จัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการ เรียนรู้การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศ และการวัดผลประเมินผล การส่งเสริมและจัดการศึกษา ด้วยความร่วมมือจากการประสานงาน และเน้นฝึกรวมให้กับผู้เรียน ทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งในระบบ นอกกระบบ จึงทำให้โรงเรียนปฏิบัติได้ตามแนวทางการดำเนินงานสู่การ เป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, น. 4) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งการเป็นผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างของผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการ ส่งเสริม และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตาม หมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และมีการวางแผนกำหนดนโยบายและ ยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้ คำปรึกษาแนะนำและสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่ การปฏิรูปการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิตา รัตนพันธ์ (2555) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหาร สถานศึกษาต่อการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากโดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา โดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก โดยเห็นว่าผู้บริหารมีส่วนร่วมในการทำการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด การปฏิรูปการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ การเป็นนักปฏิรูปการศึกษา เป็นบทบาทสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร ที่จะต้องแสดงออกให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ และยังคง แสวงหาทักษะและความชำนาญให้เกิดขึ้นแก่ตัวเองให้ได้มากที่สุด และต้องคำนึงอยู่เสมอว่า การเป็น นักปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริง คือ การดำเนินงานเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของโรงเรียน โดย ส่งเสริมการประเมินภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา แห่งชาติ มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา เพื่อให้กระบวนการ ดำเนินงานที่เป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) สอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุรวุฒิ วัฒนฤกษ์ (2550, น. 199) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะหลัก 5 สมรรถนะของกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยส่วนมากมีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงต่ำกว่าระดับความ คาดหวังในด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ และด้านความร่วมมือ ร่วมใจและมีกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยส่วนน้อยที่มีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงเท่ากับระดับความ

คาดหวัง ส่วนสมรรถนะหลักด้านการบริการที่ดี และด้านความกล้าหาญทางจริยธรรมของกลุ่มงาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยส่วนมากมีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงเท่ากับระดับความคาดหวัง และมีกลุ่มงาน
กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยส่วนน้อยที่มีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงสูงกว่าระดับความคาดหวัง

5.3.2 จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมมีระดับการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมาตรฐานสากล
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ส่งเสริมผู้เรียนให้มีผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านการประเมินระดับชาติอยู่ในระดับดี เป็นที่ยอมรับจากสถาบันนานาชาติ
มีการฝึกให้นักเรียนใช้ภาษาหลายภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวทันโลกทั้งใน
ระดับชาติและนานาชาติ ฉะนั้นการพัฒนาต่างๆ เหล่านี้จะเป็นตัวชี้วัดหนึ่ง ที่ทำให้โรงเรียนและ
บุคลากรในโรงเรียนมีความผูกพันต่อโรงเรียน และทำให้ยืนยันที่จะพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ
มากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 4) สอดคล้องกับงานวิจัยของ
โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม (2553, น. 52-54) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจสภาพการ
ดำเนินงานในโครงการมาตรฐานสากลของโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัด
บุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2553 พบว่า ด้านคุณลักษณะผู้เรียน โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
การที่สามารถสร้างคุณลักษณะผู้เรียนได้สำเร็จ เพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมาก โดยการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน
ได้ทำกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ คือ เป็นเลิศวิชาการ สื่อสาร 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และ
ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ด้านความพึงพอใจสภาพการดำเนินงานในโครงการมาตรฐานสากล
ของโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม พบว่า การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพโดยภาพรวม มีความ
พึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีจุดเด่นอยู่ที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และสามารถนำโรงเรียนสู่การเป็น
มาตรฐานสากล มีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบความเร็วสูงเชื่อมโยงครอบคลุมพื้นที่ของโรงเรียน
มีเครือข่ายร่วมพัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ มีการ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการที่โรงเรียนประสบ
ความสำเร็จอย่างมาก เกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การจัดทำแผนหลักโครงการ โรงเรียน
มาตรฐานสากล กำหนดตัวบ่งชี้การดำเนินงาน มีระบบวางแผน กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลที่เป็น
การปรับปรุงพัฒนาอย่างสมดุกรอบด้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการประเมิน แสวงหา สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนมีความรอบรู้ รู้จักตีความ สร้างสื่อในการพัฒนาการคิด การตัดสินใจ และการเรียนรู้ให้ก้าวหน้า การสนับสนุนให้นักเรียนมีผลงานที่เกิดจากการประดิษฐ์สร้างสรรค์ และออกแบบผลงานเข้าแข่งขันในเวทีระดับชาติ และนานาชาติ และนำเสนอการเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, น. 5) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สการ์แลน และ โลเปซ (Scanlan & López, 2012) ได้ทำการวิจัย ผู้นำในการส่งเสริมการศึกษาทุนและความเป็นเลิศเพื่อการศึกษา นักเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม แนวทางคือ ผู้นำโรงเรียนต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการกำหนดทิศทางของโรงเรียน และโครงสร้างองค์กรเพื่อรองรับวัฒนธรรมและการปฏิบัติที่สะท้อนถึงวิสัยทัศน์ และเสริมสร้างศักยภาพของโรงเรียน และการเป็นผู้นำแบบมืออาชีพ นอกจากนี้ผู้นำโรงเรียนต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพที่ขยายการเรียนรู้ของนักเรียน โดย 1) ทำให้มั่นใจในหลักสูตรที่แข็งแกร่ง การเรียนการสอน และการประเมิน 2) การสร้างความเป็นมืออาชีพของครูและพนักงาน 3) งานหัตถกรรมนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้สภาพแวดล้อม และ 4) การสร้างความสัมพันธ์เป็นโรงเรียนชุมชนที่เข้มแข็ง

ด้านสื่อสาร 2 ภาษา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะหลักสูตรและการสอนเป็น ภาษาอังกฤษ (English Program) หรือหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศตอบสนองต่อความถนัดและ ศักยภาพตามความต้องการของผู้เรียน เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ที่เปิดสอนเฉพาะบางระดับหรือเฉพาะกลุ่ม จึงทำให้สัดส่วนผู้เรียนมีน้อยกว่าหลักสูตรและการสอนทั่วไป ซึ่งเป็นผู้เรียนที่กลุ่มใหญ่กว่า และอาจไม่มีทักษะความสามารถด้านภาษาเทียบเท่าหลักสูตรและการสอนเป็นภาษาอังกฤษหรือหลักสูตรเฉพาะทาง ส่งผลให้ผลความสามารถด้านภาษาโดยภาพรวมของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ อีกทั้งโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล เพิ่งเริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ.2553 การเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนตามจุดเน้นของโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยจัดให้มีการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์โดยใช้ภาษาอังกฤษ และการเพิ่มชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศที่ 2 เช่น ภาษาจีน หรืออื่นๆ ไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา โดยการบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้พื้นฐานหรือเปิดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบของชมรมหรือชุมนุม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) การจัดค่ายวิชาการ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านภาษาให้กับผู้เรียน และการพัฒนาครูผู้สอนรายวิชาอื่นๆ ให้มีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ จึงจำเป็นต้องอาศัย

ระยะเวลาในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจึงจะเห็นผลในเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนขึ้น รวมถึงการมีขนาดชั้นเรียนที่เหมาะสมด้วย ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ วัลย์พรณ์ เสรีวัฒน์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การประเมินเชิงระบบ โครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล มีจุดมุ่งหมายเพื่อสืบค้นหาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปี 2553-2554 ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมระหว่างการวิจัยเชิงสำรวจและการวิจัยพหุกรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทพบว่า วัตถุประสงค์ของโรงเรียนมาตรฐานสากลที่มีความคาดหวังให้ผู้เรียนมีความเป็นเลิศวิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก มีความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ครูผู้สอน ผู้บริหาร และปัจจัยพื้นฐานใน โรงเรียนมาตรฐานสากล มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก แต่ครูผู้สอนและผู้บริหารขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ควรปรับปรุงให้มีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์ มัลติมีเดีย ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงทั่วประเทศ ด้านกระบวนการ พบว่า การปฏิบัติตามแนวทางนโยบายการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติตามองค์ประกอบการบริหารคุณภาพ 7 หมวด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการบริหารจัดการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้านผลผลิต พบว่า ผู้เรียน โรงเรียนมาตรฐานสากล มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความเป็นเลิศวิชาการ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก อยู่ในระดับมาก และมีกิจกรรมที่ผู้เรียนและครูจัดขึ้นเพื่อบริการสังคมด้วยจิตสาธารณะอย่างหลากหลาย รวมถึงได้รับรางวัลจากการแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติมากขึ้น ด้านผลกระทบ พบว่า ครูมีการวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ครูและผู้เรียนมีเครือข่ายร่วมพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นโดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ได้รับเกียรติบัตรรางวัล และเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำคัญต่างๆ ในทุกระดับเพิ่มขึ้น ได้รับคำยกย่องจากสื่อต่างๆ และจากชุมชน ผู้ปกครองพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล

5.3.3 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบทบาทของผู้บริหาร

สถานศึกษา มีความสอดคล้องกับบทบาทภารกิจและการดำเนินงานของโรงเรียน มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้โรงเรียนได้ประเมินตนเอง เห็นโอกาสในการปรับปรุง วิธีการ ดำเนินการ จัดความสามารถ โดยมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน มีการสื่อสารและแบ่งปัน สารสนเทศวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศระหว่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) จึงทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามเกณฑ์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ เป็นเลิศวิชาการ (Smart) สื่อสาร 2 ภาษา (Communicator) ผู้นำทางความคิด (Thinker) ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ (Innovator) และ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (Global Citizenship) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภาวิณี สุกุณา (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติโดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมศักดิ์ สมมาคุณ (2552, บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดีมาก ส่วนครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.3.4 จากการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ตัวแปรที่ส่งผล มีจำนวน 2 ตัวแปร คือ บทบาทความเป็นนักประสานงาน และบทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จังหวัดปทุมธานี ได้ให้ความสำคัญกับการบริหาร โดยเน้นการเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาร่วมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งภาคีเครือข่ายเพื่อการช่วยเหลือหรือสนับสนุนซึ่งกันและกันในการพัฒนาโรงเรียน นอกจากนี้ ยังเน้นการส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาครูและบุคลากร โดยผู้บริหารมีส่วนร่วมในการทำการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ทำให้สามารถบริหารจัดการและส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ สอดคล้องกับการดำเนินงานในการพัฒนาโรงเรียนให้เข้าสู่มาตรฐาน

สากล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ อวรรณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารได้ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมที่จัดโดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก ได้จัดเตรียมแผนงานโครงการในการอบรมเพื่อพัฒนาครู จัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ สนับสนุนให้ครูได้ศึกษาคูงาน ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อนุญาตให้ครูได้ใช้เวลาในบางส่วนของราชการในการศึกษาต่อ แต่ไม่ได้จัดหาทุนสนับสนุนการศึกษาต่อของครู ขาดการสำรวจความต้องการและประเมินผลหลังจากการลาศึกษาต่อ ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน ชี้แนะครูผู้สอนในการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน รวมถึงการให้คำปรึกษาในการจัดการเรียนรู้แก่ครูผู้สอน

เมื่อพิจารณาตามการเรียงเข้าสมการตามลำดับ อธิบายได้ดังนี้

1) ตัวแปรด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน เรียงเข้าสมการเป็นตัวแรก แสดงให้เห็นว่า การสร้างความเชื่อมั่นและให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีม เป็นการเสริมแรงทางบวกด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแสดงความขอบคุณ การชมเชย และการให้รางวัลมีการเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบ โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เป็นการมุ่งเน้นให้บุคลากรและครูผู้เรียนมีความคิดเห็นในแนวทางเดียวกัน และมุ่งมั่นที่จะร่วมกันพัฒนาโรงเรียนก้าวสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรวุฒิ วัฒนคุณ (2550, น. 199) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะหลัก 5 สมรรถนะของกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยส่วนมากมีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงต่ำกว่าระดับความคาดหวังในด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการตั้งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ และด้านความร่วมมือร่วมใจและมีกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยส่วนน้อยที่มีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงเท่ากับระดับความคาดหวัง ส่วนสมรรถนะหลักด้านการบริการที่ดี และด้านความกล้าหาญทางจริยธรรมของกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยส่วนมากมีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงเท่ากับระดับความคาดหวัง และมีกลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยส่วนน้อยที่มีค่าเฉลี่ยตามที่เป็นจริงสูงกว่าระดับความคาดหวัง

2) ตัวแปรด้านบทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา แสดงให้เห็นว่า การนำผลการประเมินผู้เรียนมากำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน และการให้ความสำคัญในการทำการวิจัยและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เป็นการสนับสนุนและแสดงออกถึงการส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ อวรรณ เสียงสนัน (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการใน

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบล แม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหารในด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการประสานงาน ด้านการติดตามผล และด้านการให้ขวัญและกำลังใจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

สรุปได้ว่า ตัวแปรทั้ง 2 ด้าน มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนจึงต้องมุ่งเน้นบทบาทความเป็นนักประสานงาน และบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน สามารถส่งผลต่อการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยบทบาท ควบคู่กับการพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล จึงเป็นรูปแบบของการบริหารที่ช่วยให้โรงเรียนมีผลการดำเนินงานเป็นเลิศ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามเกณฑ์ ซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางของการจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ เป็นเลิศวิชาการ สื่อสาร 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับ กรรณิการ์ บุญรอด (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และด้านการส่งเสริมเทคโนโลยีทางการศึกษาส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ส่วนบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่นๆ ไม่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครู และสอดคล้องกับ เสวียง พาทอง (2548, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความสามารถทางวิชาการแก่ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธศาสตร์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารแสดงบทบาทในการส่งเสริมความสามารถแก่ครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านห้องสมุด ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านวัดผลและประเมินผล ด้านการอบรมประชุมทางวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านงานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนด้านการนิเทศการสอน และสอดคล้องกับ อุกฤษชัย ใจคาบีน (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา อำเภอจอมทอง เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่า ผู้บริหารควรให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาวิชาชีพ จัดให้มีการประชุมสัมมนา อบรม รวมทั้งสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาวิชาชีพ

ซึ่งบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร มีความจำเป็นอย่างยิ่งซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาตนเองของครู

ส่วนตัวแปรที่ไม่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการนั้น ซึ่งได้แก่ บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร อธิบายได้ดังนี้

ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นให้ผู้บริหารประสานความร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาหรือศึกษาดูงาน ดังนั้น โรงเรียนต้องแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของโรงเรียนที่มีผลการดำเนินการและความท้าทายสำคัญของ โรงเรียน เพราะจะแสดงให้เห็นถึงความพร้อมของโรงเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งอาจจะเป็นทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของโรงเรียนในการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ที่สำคัญระหว่างโรงเรียนกับผู้เรียน ระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยงแผนปฏิบัติงาน กระบวนการตัวชี้วัดและกิจกรรมต่างๆ ให้มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ คีใจ (Kijai, 1987) ได้ทำการวิจัยลักษณะของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จจากปัจจัยพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน ภาพพจน์ของโรงเรียน ความเป็นผู้นำทางวิชาการ ความสามารถในการคิดคำนวณ และความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงเรียนสูงกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ

สรุปได้ว่า โรงเรียนควรมีการปรับปรุงการบริหารจัดการด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร ทั้ง 3 ด้าน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงานเข้าสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในเชิงระบบ เพื่อสร้างระบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการที่มุ่งเน้นการสร้างผลงานที่เป็นเลิศ

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ดังนี้

5.4.1.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องกำกับดูแล การบริหารงานต่างๆ เช่น งานวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้

การดำเนินการของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารต้องมีบทบาทครบถ้วนในทุกด้านเพื่อให้การบริหารการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์

5.4.1.2 ด้านบทบาทและภารกิจของผู้บริหาร ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอน สร้างความเชื่อมั่นและให้ความสำคัญต่อการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ควรประสานความร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

5.4.1.3 ด้านบทบาทความเป็นนักประสานงาน ผู้บริหารควรสร้างความเชื่อมั่นและให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีม มีการเสริมแรงทางบวกด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแสดงความขอบคุณ การชมเชย หรือการให้รางวัล นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานอยู่เสมอ ในกิจกรรมที่เป็นสาระประโยชน์ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

5.4.1.4 ด้านบทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารควรนำผลการประเมินมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกำหนดเกณฑ์ในการวัดผล ประเมินผล ส่งเสริมให้มีการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนตามยุคสังคมแห่งการเรียนรู้

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ดังนี้

5.4.2.1 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะในส่วนของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ฉะนั้นควรมีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในโรงเรียนด้วย

5.4.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารงานของผู้บริหารในโรงเรียนด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อจะทำให้ทราบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในเชิงลึก

5.4.2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและวิธีการการจัดการความรู้ระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสากล

5.4.2.4 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการความรู้ระหว่างศูนย์ต่างๆ ของโรงเรียนมาตรฐานสากล

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ เพียงเกต. (2541). บทบาทของผู้สูงอายุในการดูแลเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- กรรณิการ์ บุญรอด. (2547). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของครูตาม แนวปฏิรูปการเรียนรู้. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545. สืบค้นจาก http://www.moe.go.th/edtechfund/fund/images/stories/laws/prb_study.pdf
- _____ . (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559. สืบค้นจาก http://www.sobkroo.com/img_news/file/1252109306.pdf
- ชไมพร สมบัติยานุชิต. (2541). บทบาทการดำเนินงานวัฒนธรรมของบุคลากรศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดในภาคใต้. (ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ).
- ชัชรินทร์ ชวนวัน. (2553). การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักการสมรรถนะ. สืบค้นจาก http://www.school.obec.go.th/sup_br3/com1_1.pdf.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- ทรงธรรม ทองประทุม. (2549). สภาพปัญหาการบริหารงานบุคคลด้านการพัฒนาบุคลากรโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- ดิเรก วรรณเชียร; ประสิทธิ์ เขียวศรี และ นพรุจ ศักดิ์ศิริ. (2553). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2542). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธนิดา รัตนพันธ์. (2555). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี)

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นพดลย์ เพชร. (2552). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแบบAIC โรงเรียนวัดโคกทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช).
- นิตย์ ประจงแต่ง. (2548). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- นภเนตร ธรรมบวร. (2542). การพัฒนารูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. [เอกสารอัดสำเนา]. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลแบบมาตราส่วนประมาณค่า. สืบค้นจาก <http://www.watpon.com/boonchom/05.doc>.
- บุญตา ไส้เลิศ. (2550). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- ปรีชญา ฤาชา. (2550). การพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามทัศนะของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- ปรารธนา หยกสตาร์ และคณะ. (2554). ความพึงพอใจการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนตะกั่วป่า “เสนานุกูล” ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนตะกั่วป่า “เสนานุกูล” อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 (รายงานการวิจัย). สืบค้นจาก <http://202.143.156.98/index.php/component/content/article/34/177>
- ประทวน บุญรักษา (2555). บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ. สืบค้นจาก <http://www.academia.edu/> หน้าที่10 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและการเป็นผู้บริหารมืออาชีพ.
- พรทิพย์ กาญจนนิยต. (2548). ความเป็นผู้นำและการปฏิรูปการศึกษาด้านคุณภาพระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย : เหนือที่ลัดจริงวัดอะไรได้บ้าง. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิค.
- พสิน แดงจวง. (2554). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พัฒนชัย กุลศิริสวัสดิ์. (2551). การเตรียมองค์กรเพื่อรับการตรวจประเมินตามแนวทาง TQA. กรุงเทพฯ: พงษ์วรินทร์การพิมพ์.
- ภาวิณี สกุนา. (2551). บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2549). การบริหาร: หลักการ แนวคิด ทฤษฎี. สืบค้นจาก <http://www.edu.tsu.ac.th/major/administration/data/>.
- โรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม. (2553). การศึกษาความพึงพอใจสภาพการดำเนินงานในโครงการมาตรฐานสากลของโรงเรียนประโคนชัยพิทยาคม อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2553. สืบค้นจาก <http://pkc.ac.th/2011/?name=page&file=index&id=77>
- ฤกษ์ชัย ใจคาปัน. (2549). การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา อำเภอจอมทอง เขตพื้นที่การศึกษา เชียงใหม่ เขต 5. (การศึกษาอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ลัทธริมา สุวรรณ. (2548). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช).
- วิชา ยศอ่อน. (2555). การบริหารหลักสูตรในโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา จังหวัด นครสวรรค์. (งานนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- วงษ์เดือน ทองคำ. (2556). คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ของสถานศึกษาในอำเภอลำลูกกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- วิภาพร บุตรสอน. (2554). ความต้องการและแนวทางการพัฒนาบุคลากรของครู กลุ่มโรงเรียน ศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิไลพรรณ เสรีวัฒน์. (2555). การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2542). การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: อักษรพัฒนา.
- วินิจ เกตุขำ และ คมเพชร นัตรศุกกุล. (2544). สองทศวรรษหลักสูตรการศึกษาไทย. วารสารวิชาการ, 3(5), เมษายน, น. 41.
- วัลลภา ละออเอี่ยม. (2552). การศึกษาอิทธิพลของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูที่มีต่อขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).
- ศศิพร รินทะ. (2554). การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล: กรณีศึกษาโรงเรียนเมืองคง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. (การศึกษานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2555, 18 ธันวาคม). โรงเรียนที่ดีกับปัจจัยหลายอย่างที่เมืองไทยขาดหาย. เดลินิวส์. สืบค้นจาก <http://www.dailynews.co.th/article/440/172907>
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2553). การเตรียมองค์กรเพื่อรับการตรวจประเมินตามแนวทาง TQA. กรุงเทพฯ: พงษ์วารินการพิมพ์.
- _____. (2553). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติประจำปี 2553-2554. กรุงเทพฯ: สีวาโกลด์ มีเดีย.
- _____. (2555). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติปี 2555-2556. กรุงเทพฯ: พงษ์วารินการพิมพ์.
- _____. (2556). ค่านิยมและแนวคิดหลัก. สืบค้นจาก <http://www.tqa.or.th/th/เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ/ค่านิยมและแนวคิดหลัก>
- สมบัติ นพรัก. (2548, 7 กุมภาพันธ์). การศึกษาไทย : หลุมดำแห่งอนาคต. มติชนรายวัน, น. 30.
- สมชาย เทพแสง. (2548). การศึกษาปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อการจัดการคุณภาพโดยรวมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สมศักดิ์ สมมาคุณ. (2552). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- สันติ อวรรณ. (2550). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอพานทอง จังหวัดเชียงราย. (การศึกษาระดับปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. สืบค้นจาก. <http://www.ssps4.go.th/ssps4/>.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา. เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). กลยุทธ์ปี พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). คู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพ. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). คู่มือการพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). คู่มือการสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). มัธยมศึกษายุคใหม่สู่มาตรฐานสากล 2561. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2555). แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ. กรุงเทพฯ: สำนักฯ. _____ . (2545). ผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ 2544 (สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 175/2545). กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภา ลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2546). การพัฒนาครูผู้มาตรฐานวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักฯ. _____ . (2549). คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). การบริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา. วารสารวิชาการ, 5(6), (พฤษภาคม, น. 82-84).
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2555). โครงการโรงเรียนในพื้นที่มาตรฐานสากล ภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการบริหารโรงเรียนอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพทั้งองค์กร. สืบค้นจาก http://www.labschools.net/docdown/wcl/wcl_labschools.htm
- สุพัตรา สุภาพ. (2540). สังคมวิทยา (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภา สุกุลเงิน. (2545). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหลังการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน: ศึกษาเฉพาะ กรณีอำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- สุวกิจ ศรีปัดดา. (2547). ความเป็นนักบริหารมืออาชีพ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุรวุฒิ ยัญญลักษณ์. (2550). การพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- เสวียง พาทอง. (2548). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความสามารถทางวิชาการแก่ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธศาสตร์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ไสว บำรุงธรรม. (2546). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสุรินทร์. (การศึกษานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์).
- อัญชลี ประกายเกียรติ. (2553). การพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศของบัลดริจเป็นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- _____. (2555). ระบบบริหารคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล. ใน เอกสารประกอบการบรรยาย. สืบค้นจาก <http://www.worldclassschoolthai.net/dawnhold/2-kumphaphanth-2555>
- อรุวรรณ เลียงสนั่น. (2553). บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาสมรรถนะหลักของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. (การศึกษานิพนธ์ปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).
- อาคม วัดไร่สง. (2547). หน้าที่ผู้นำในการบริหารสถานศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน. กรุงเทพฯ: เอสดีเพรส.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ. (2553). การนำองค์การ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Allport, G. (1973). **Personality: A psychological interpretation**. New York, NY: Holt.
- Berlo, D., K. (1966). **The Process of Communication**. New York, NY: Holt Rinehart and Winston.
- Broom, L. & Selznick, P. (1977). **Sociology**. New York, NY: Harper & Row.
- Bruce, & J. Cohen. (1979). **Introduction of Sociology**. New York, NY: McGraw Hill.
- Feltcher, C., L. [n.d.]. **The Role Of High School Department Chairpersons in a Large Urban School System**. Chicago, ILL: Ronald Mc Nelley.
- Gibson, J., L., Ivancevich, J.M. & Donnelly, J., H. (1988). **Organizations: Behavior Structure Processes**. Boston, MA: Irwin McGraw-Hill.
- Good, C., V. (1973). **Dictionary of Education**. New York, NY: McGraw Hill.
- Groningen Institute for Educational Research. (2004). **Research Program on Educational Effectiveness**. Retrieved from <http://www.ied.edu.hk/research/html/centre.htm>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Hunt, R., G. (1971). **Role and Role Conflict**, Select Reading and Project in Social Psychology. New York, NY: Random House.
- Kijai, J. (1987). **School: Effectiveness Characteristics and School Incentive Reward**. Dissertation Abstract International.
- Krejcie, R., V. & Morgan, D., W. (1970). Determining sample size for research activities. **Education and Psychological Measurement**.
- Levingson, D., J. (1986). **The Seasons of a Man's Life**. Toronto, Canada: The Random House.
- McCarthy, R. (1998). **Participation on Planened Development Influenced by Government of Developing Countries at Local Level in Rural Aress**, Essay in Rural Sociology. Wageningen. Department of Rural Sociology on The Tropics. Wageningen Agricultured University.
- McDonald, R. & Schellenberg J., A. (1971). **Selected Reading and Project in Social psychology**. [n.p.].
- Michael, H., A. (1998). **Social Psychology**. Texas, TX: Argus Communications A Division of DLM.
- Osborne, D., R. (1998). **The Learning Organization and Leadership for the College System**. Retrieved from <http://www.lib.umi.com/disserrlations/fulleit/MQ25874> Memorial University of Newfoundland. Mai36/04.
- Owen, R., G. (1970). **Organizational Behavior in School**. New Jersey, NJ: Prentice-Hall.
- Padgett, N., L. (1981). **A Study of the control of school principals over selected personnel administration functions**. Dissertation Abstract International.
- Robert, S., Fisk. (1957). The tasks of educational administration. In Administration Cambell & Gregg, eds. New York, NY: Harper and Brothers.
- Rowe, K., J., Turner, R. & Lane, K. (2004). **The 'Myth' of School Effectiveness: Locating and Estimating the Magnitudes of Major Sources of Variation in Student' Year 12 Achievements Within and Between Schools Over Five Years**. Retrieved from <http://www.swin.edu.au/aare/99pap/row99125.html>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Scanlan, M., & López, F. (2012). **Vamos! How School Leaders Promote Equity and Excellence for Bilingual Students. Abstract from: First Search File: Agricola Item:**

0013161X11436270. Retrieved from <http://www.sagepub.com/journalsPermissions.nav>

Stephen, P., R. & Mary, C. (2011). **Management**. แปลโดย วิรัช สงวนวงษ์วาน (17th ed.). Bangkok, Thailand: Pearson Education Indochina.

Waters, J., L. (1977). **The Changing Role of Public School Personnel Administrations.**

Dissertation Abstract International.



ภาคผนวก





ภาคผนวก ก

- รายนามคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
- รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.สุทธิพร บุญส่ง	ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ดร.พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ดร.อนันต์ เตียวต้อย	ผู้ทรงคุณวุฒิ
ดร.ต้องลักษณ์ บุญธรรม	กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ดร.สุภาวดี วงษ์สกุล	ผู้อำนวยการ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย รังสิต
ผศ.ดร.รุ่งอรุณ รักรองรัตน์	อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผศ.ดร.ประนอม พันธุ์ไสว	อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
อาจารย์ชัยอนันต์ มั่นคง	อาจารย์ประจำสาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
อาจารย์สุกัญญา บุญศรี	อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย





บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม งานบัณฑิตศึกษา โทร. 025493207

ที่ ศษ 0578.02/0659

วันที่ ๒7 มีนาคม 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม พันธุ์ไสว

เนื่องด้วย นายพงษ์อศิรา ประหยัดทรัพย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยมี ดร.พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างดียิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้แก่ นายพงษ์อศิรา ประหยัดทรัพย์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง)

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม





บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม งานบัณฑิตศึกษา โทร. 025493207

ที่ ศอ 0578.02 / 81๒๙.๑

วันที่ 27 มีนาคม 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์สุกัญญา บุญศรี

เนื่องด้วย นายพงษ์อศรา ประหยัดทรัพย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน ผู้การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยมี ดร.พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้แก่ นายพงษ์อศรา ประหยัดทรัพย์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง


(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม





บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม งานบัณฑิตศึกษา โทร. 025493207

ที่ ศธ 0578.02 / 0617-2

วันที่ 27 มีนาคม 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุ่งอรุณ รั้งรองรัตน์

เนื่องด้วย นายพงษ์ชวีศรา ประหยัดทรัพย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยมี ดร.พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้แก่ นายพงษ์ชวีศรา ประหยัดทรัพย์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม





บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม งานบัณฑิตศึกษา โทร. 025493207

ที่ ศธ 0578.02 / 0191-9

วันที่ 27 มีนาคม 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ชัยอนันต์ มั่นคง

เนื่องด้วย นายพงษ์ชวีศรา ประหยัดทรัพย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยมี ดร.พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้แก่ นายพงษ์ชวีศรา ประหยัดทรัพย์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม



ที่ ศธ 0578.02 / 0๑๗๐3



คณะกรรมการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
พ.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

๒๗ มีนาคม 2557

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุภาวดี วงษ์สกุล

เนื่องด้วย นายพงษ์อัครา ประหยัดทรัพย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฉิมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยมี ดร.พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง จึงขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ให้แก่ นายพงษ์อัครา ประหยัดทรัพย์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. 02 5493207
โทรสาร 02 5775020



ที่ ศษ 0578.02 / 0357.1

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

๒๒ พฤษภาคม 2557

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูล
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

เนื่องด้วย นายพงษ์ชวีศรา ประหยัดทรัพย์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี โดยมี ดร.พรทิพย์ สุริยาชัยวัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในกรณี คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้ นายพงษ์ชวีศรา ประหยัดทรัพย์ นักศึกษาปริญญาโทเข้าทำการเก็บข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในงานวิจัยดังกล่าว โดยนักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานเกี่ยวกับวันและเวลาเข้าเก็บข้อมูลต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทร. 02 5493207
โทรสาร 02 5493213

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น
โรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี เป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 20 ข้อ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถามไว้ ณ โอกาสนี้

(พงษ์อัสรา ประหยัดทรัพย์)

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ตอนที่ 1

แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่เป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ <input type="checkbox"/> 1. ชาย <input type="checkbox"/> 2. หญิง
2	อายุ <input type="checkbox"/> 1. ต่ำกว่า 25 ปี <input type="checkbox"/> 2. 25-30 ปี <input type="checkbox"/> 3. 31-35 ปี <input type="checkbox"/> 4. 36-40 ปี <input type="checkbox"/> 5. 41-45 ปี <input type="checkbox"/> 6. 46 – 50ปี <input type="checkbox"/> 7. 51-55 ปี <input type="checkbox"/> 7. 56 ปีขึ้นไป <div style="text-align: right;">(*เกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)</div>
3	ระดับการศึกษา <input type="checkbox"/> 1. ปริญญาตรี <input type="checkbox"/> 2. ปริญญาโท <input type="checkbox"/> 3. ปริญญาเอก <input type="checkbox"/> 4. อื่น ๆ ระบุ.....
4	ตำแหน่ง <input type="checkbox"/> 1. ครูผู้ช่วย <input type="checkbox"/> 2. ครู (คศ.1) <input type="checkbox"/> 3. ครูวิทยฐานะชำนาญการ (คศ. 2) <input type="checkbox"/> 4. ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (คศ.3) <input type="checkbox"/> 5. อื่น ๆ (ระบุ).....
5	ประสบการณ์ในการทำงาน <input type="checkbox"/> 1. ต่ำกว่า 5 ปี <input type="checkbox"/> 2. 5-10 ปี <input type="checkbox"/> 3. 11-15 ปี <input type="checkbox"/> 4. 16-20 ปี <input type="checkbox"/> 5. 21-25 ปี <input type="checkbox"/> 6. มากกว่า 25 ปี <div style="text-align: right;">(*เกิน 6 เดือนนับเป็น 1 ปี)</div>

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร						
1	สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
2	มีการวางแผน กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษา					
3	ให้คำปรึกษาและสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน					
4	จัดกิจกรรมเพื่อประสานความสัมพันธ์และความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอก					
5	มีการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้					
6	ประสานความร่วมมือในการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ปกครองชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ					

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
7	ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนา หรือศึกษาดูงาน					
8	สนับสนุนให้ครูเพิ่มพูนความรู้ และเพิ่มประสบการณ์ ให้ทันต่อความก้าวหน้าของโลก					
9	สนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้ใหม่เพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน					
10	ส่งเสริมให้ครูนำความรู้ และประสบการณ์บริการวิชาการแก่ชุมชน					
บทบาทความเป็นนักประสานงาน						
11	จัดการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการศึกษา					
12	บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน					
13	เปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามาร่วมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน					
14	มีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา					
15	มีการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อการช่วยเหลือหรือสนับสนุน ซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาโรงเรียน					
16	มีการประสานความร่วมมือ สนับสนุนงบประมาณจากองค์กรภายนอก เพื่อนำมาพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ					

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
17	สร้างความเชื่อมั่นและให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีม					
18	มีการเสริมแรงทางบวกด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแสดงความขอบคุณ การชมเชย หรือ การให้รางวัล					
19	มีการเผยแพร่ผลงาน ของโรงเรียนให้ชุมชนและสาธารณชนทราบโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย					
20	มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจระหว่างโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานภายนอก					
บทบาทความเป็นนักปฏิรูปการศึกษา						
21	นำผลการประเมินมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
22	กำหนดเกณฑ์ในการวัดผล ประเมินผลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง					
23	มีการนำผลการประเมินผู้เรียนมากำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน					
24	ผู้บริหารให้ความสำคัญในการทำการวิจัยและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
25	มีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาครูและบุคลากร					
25	มีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาครูและบุคลากร					

ข้อ	บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
26	ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการทำการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้					
27	สามารถบริหารจัดการและส่งเสริมให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน					
28	มีการส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้					
29	ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ ทั้งในและต่างประเทศ					
30	มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ตามยุคสังคมแห่งการเรียนรู้					



ตอนที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียน
มาตรฐานสากลโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัด
ปทุมธานี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียน มาตรฐานสากล	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านเป็นเลิศวิชาการ						
1	นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านการประเมินระดับชาติ (O-Net, GAT, PAT) อยู่ในระดับดี					
2	นักเรียนมีความสามารถ ความถนัดเฉพาะทางในการแข่งขันในระดับชาติ และนานาชาติเป็นที่ประจักษ์					
3	นักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศในอัตราที่สูงขึ้น					
4	นักเรียนมีผลการเรียนที่สามารถถ่ายโอนกับสถานศึกษาระดับต่างๆ ในนานาชาติได้					
ด้านสื่อสาร 2 ภาษา						
5	นักเรียนใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศเป็นภาษาที่ 2 เพื่อการสื่อสารได้					

ข้อ	การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียน มาตรฐานสากล	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
6	นักเรียนสอบผ่านการวัดระดับความสามารถทางภาษาจากสถาบันทดสอบภาษา					
7	นักเรียนสามารถแข่งขันทักษะด้านภาษาทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ					
8	นักเรียนสามารถนำเสนอผลงานเป็นภาษาอังกฤษได้					
ด้านล้าหน้าทางความคิด						
9	นักเรียนมีผลงาน / โครงการ / ที่แสดงถึงกระบวนการในการพัฒนาการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และกล้าออกแบความคิด					
10	นักเรียนมีผลงานที่เกิดจากการประดิษฐ์และสร้างสรรค์ ออกแบบผลงานทางวิชาการ					
11	นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงาน / โครงการ / กิจกรรมที่เป็นสาธารณะประโยชน์ทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ					
12	นักเรียนสามารถสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ / ผลงาน ความคิดใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ					
ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์						
13	นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการประเมินแสวงหา สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
14	นักเรียนมีความรอบรู้ รู้จักตีความ สร้างสื่อในการพัฒนาการคิด การตัดสินใจ และการเรียนรู้ให้ก้าวหน้า					

ข้อ	การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียน มาตรฐานสากล	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
15	นักเรียนมีผลงานที่เกิดจากการประดิษฐ์ สร้างสรรค์ และ ออกแบบผลงานเข้าแข่งขันในเวทีระดับชาติและนานาชาติ					
16	นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การเผยแพร่ และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง					
ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก						
17	นักเรียนเข้าใจในภาวะการณ์ของโลก สามารถเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ในสังคมโลก					
18	นักเรียนมีความรู้และเข้าใจในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยและของนานาชาติ					
19	นักเรียนสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทาง สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมได้					
20	นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองดี ปกป้อง คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และอุดมการณ์ประชาธิปไตยสังคมไทย และสังคมโลก					

ข้อเสนอแนะ

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ง
ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)



ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เนื้อหา	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุป
	คนที่						
	1	2	3	4	5		
1.เพศ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.อายุ	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
3.ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.ตำแหน่ง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.ประสบการณ์ในการสอน	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้

ตอนที่ 2 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

เนื้อหา	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุป
	คนที่						
	1	2	3	4	5		
บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร							
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

เนื้อหา	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุป
	คนที่						
	1	2	3	4	5		
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
บทบาทความเป็นนักประสานงาน							
ข้อที่ 11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 12	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 13	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 15	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 16	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 17	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 18	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 19	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 20	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
บทบาทความเป็นนักปฏิบัติการศึกษา							
ข้อที่ 21	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 22	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 23	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 24	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 25	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 26	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 27	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 28	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 29	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 30	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนสู่การเป็น โรงเรียนมาตรฐานสากล

เนื้อหา	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุป
	คนที่						
	1	2	3	4	5		
ด้านเป็นเลิศวิชาการ							
ข้อที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 4	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านสื่อสาร 2 ภาษา							
ข้อที่ 5	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 6	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 7	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 8	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านล้าหน้าทางความคิด							
ข้อที่ 9	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 10	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 11	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 12	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านผลงานอย่างสร้างสรรค์							
ข้อที่ 13	+1	+1	+1	0	+1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 14	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 15	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
ข้อที่ 16	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

เนื้อหา	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุป
	คนที่						
	1	2	3	4	5		
ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก							
ข้อที่ 17	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 18	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 19	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ข้อที่ 20	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้



ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล	นายพงษ์อิศรา ประหยัดทรัพย์
วัน เดือน ปีเกิด	18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2527
ที่อยู่	589 ซอยรังสิตนครนายก 21 ถนนรังสิต-นครนายก ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2550	ปริญญาตรี ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
พ.ศ.2558	ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ประสบการณ์ทำงาน	
พ.ศ.2550 – พ.ศ.2551	เจ้าหน้าที่ตัดต่อ และกราฟฟิก บริษัทเกมมีเอนเตอร์เทนเมนท์ จำกัด กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2551 – พ.ศ.2554	เจ้าหน้าที่ตัดต่อ บริษัท เอ็ม เอส เอส เคนเบิ้ล ทีวี ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี
พ.ศ.2554 – พ.ศ.2555	ครูอัตราจ้าง โรงเรียนวัดเขียนเขต ต.บึงยี่โถ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี
พ.ศ.2555 – ปัจจุบัน	รองบรรณาธิการข่าว และหัวหน้าโต๊ะข่าวการศึกษา สถานีโทรทัศน์ เอ็ม เอส เอส เคนเบิ้ลเน็ตเวิร์ค ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี